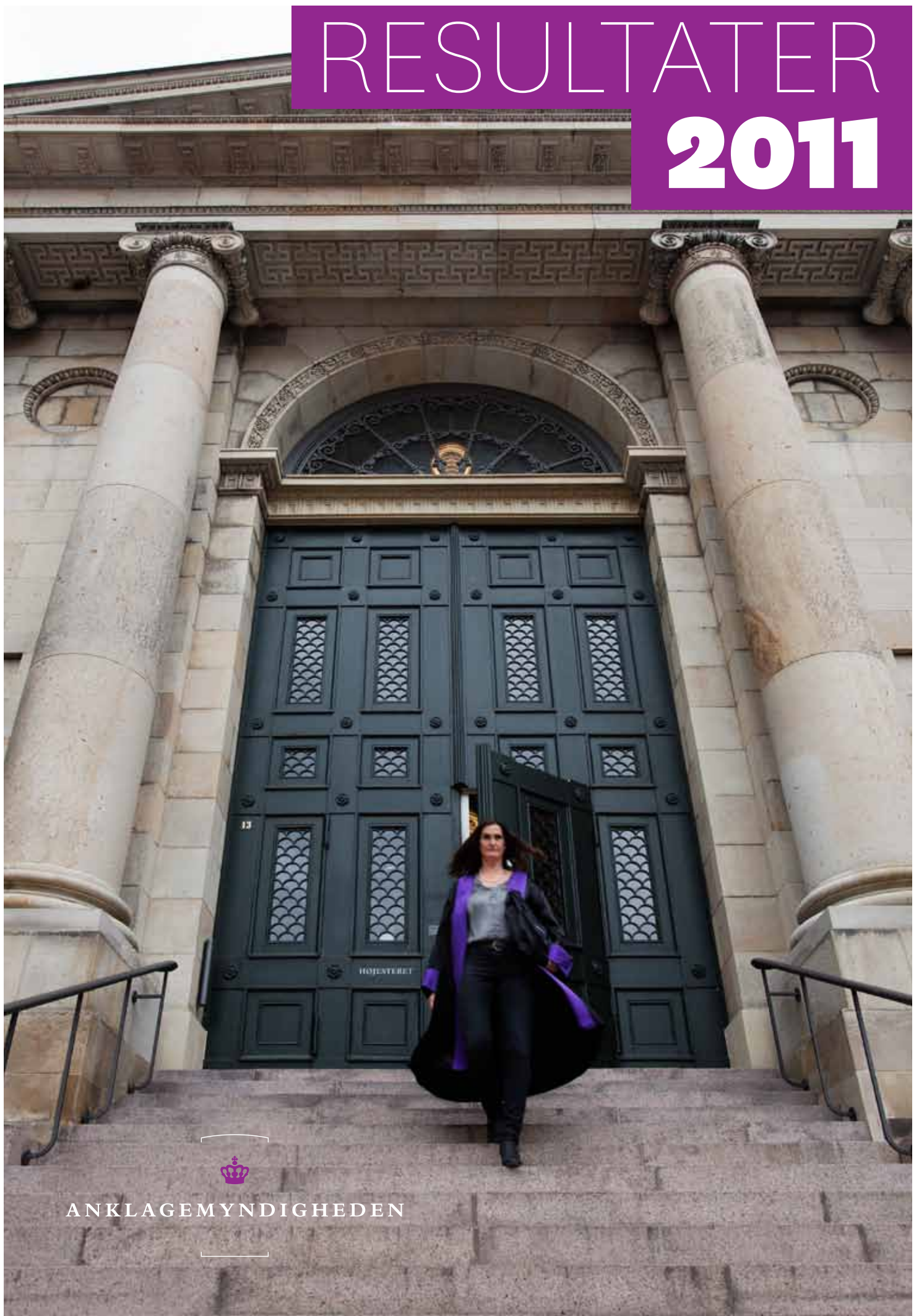

RESULTATER **2011**

ANKLAGEMYNDIGHEDEN

INDHOLD

Forord	3	ATTRAKTIV ARBEJDSPLADS MED KOMPETENTE MEDARBEJDERE	
		»Jeg er helt sikkert blevet en bedre anklager«	54
		»Jeg vil gerne med på en stor sag«	56
		Makkerpar løftede hinanden	60
FORBEDRET KVALITET OG EFFEKTIVITET		Anklagemyndigheden vil rekruttere anklagere mere præcist	62
»Vi har i dag en anklagemyndighed, der er både hurtig og effektiv«	6		
Anklagemyndighedens økonomi og sagsproduktion i 2011	8		
Når syvendepladsen ikke er nok	10	SÆRLIGE INDSATSER I 2011	
Øjenåbneren og det bedre overblik	12	Simpel vold gennem mange år straffet som mishandling	66
Tilstræbte at tænke i helheden	16	Rigsadvokaten skærper opmærksomheden på hadforbrydelser	68
Med kærlig og konstruktiv hilsen	18	Luksussvindleren ankom i en maserati	70
Specialanklageren fordyber sig i sit område	20	Sporingsgruppen landede privat jetfly	72
Nye titler udstikker anklagernes karriereveje	22	Manualen til den gode efterforskning	74
Den midtjyske miljøjurist	24	Fælder rockere med utraditionelle midler	76
Alt godt fra havet	26	Ny task force jager organiserede kriminelle i vestdanmark	78
Vidensbasen vokser	28	Skærpet jagt på internationale tyvebander	80
Rigsadvokaten samler faglig kommunikation i ny portal	30	Tæt samarbejde med politiet sikrer sydøstjysk effektivitet	82
Kursus hjælper anklagere til at få styr på dna-beviser	32	Jagten på den effektive arbejdsdag	86
It er stadig vores hovedudfordring	34	10 Sager i højesteret gav klarhed om straffe i våbensager	88
		Når en rus kræver gode tyggemuskler	90
ÅBEN OG SERVICEMINDED MYNDIGHED		Dyrere at overtræde færdselsloven	92
Den synlige anklager	40	Anklagemyndighedens strategi	94
Anklagere og forsvarere samarbejder om at få sager for højesteret	42		
To arabiske lande henter inspiration i danmark	44		
De er guld værd	45		
»Eu-dommerne er præget af ekstrem grundighed«	46		
Internationalt samarbejde førte til hurtig dom over terrorist	48		
Røj tv – en fremmedartet sag om terror	50		

FORORD

ANKLAGEMYNDIGHEDENS UDVIKLINGSKULTUR

Vi skal hele tiden spørge os selv i anklagemyndigheden, om vi kan gøre vores arbejde bedre.

Ikke for at forandre for forandringens egen skyld. Men for at vi til stadighed kan levere en bedre samfundsytelse for de ressourcer, som vi får stillet til rådighed. Vi skal have evnen, og ikke mindst lysten, til at udvikle os løbende.

At denne udviklingskultur allerede er en indarbejdet virkelighed, kunne jeg konstatere, da jeg i maj 2012 blev ny rigsadvokat. Som man ved selvsyn vil kunne læse om på de følgende sider, opnåede anklagemyndigheden virkelig gode resultater i 2011. Disse resultater er i høj grad en direkte følge af vores samlede vilje til at tænke nyt, og det er min klare ambition at videreføre og videreudvikle den kultur, som er blevet opbygget.

I 2010 fik anklagemyndigheden løftet sagsproduktionen til det samme niveau, som før reformen. I 2011 opnåede vi endnu en fremgang på 8 procent. Det betyder, at det nu koster samfundet omkring 1.000 kroner mindre end i 2010, når vi rejser tiltale i en gennemsnitlig voldssag.

Vi har i en periode fokuseret på de mest alvorlige sager – straffelovssagerne – og her er resultatet endnu mere positivt. Antallet steg fra 86.000 tiltaler i straffelovssager i 2010 til 96.000 tiltaler i straffelovssager i 2011, hvilket svarer til en stigning på 11 procent. Dykker man endnu længere ned i tallene for 2011, går det fortsat godt med at behandle voldssager hurtigt og effektivt. På forhånd havde vi stillet et mål om, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid fra sigtelse til tiltale skulle være maksimalt 50 dage, men det opnåede gennemsnit for voldssager var på blot 42 dage.

Det er naturligvis vigtigt, at vi hele tiden arbejder for at levere en bedre service i form af en hurtig og effektiv sagsbehandling. Men som anklagere skal vi ikke dagligt slå op i tabeller over produktionstal for at finde vores eksistensberettigelse. Vi skal ikke måle for målingens egen skyld.

Opfyldelsen af talmæssige målsætninger skal alene være rettesnor for, om udviklingen bevæger sig i den rigtige retning. I bund og grund handler det om, at vi hver dag løser vores meget vigtige samfundsrolle på et højt anklagerfagligt niveau.

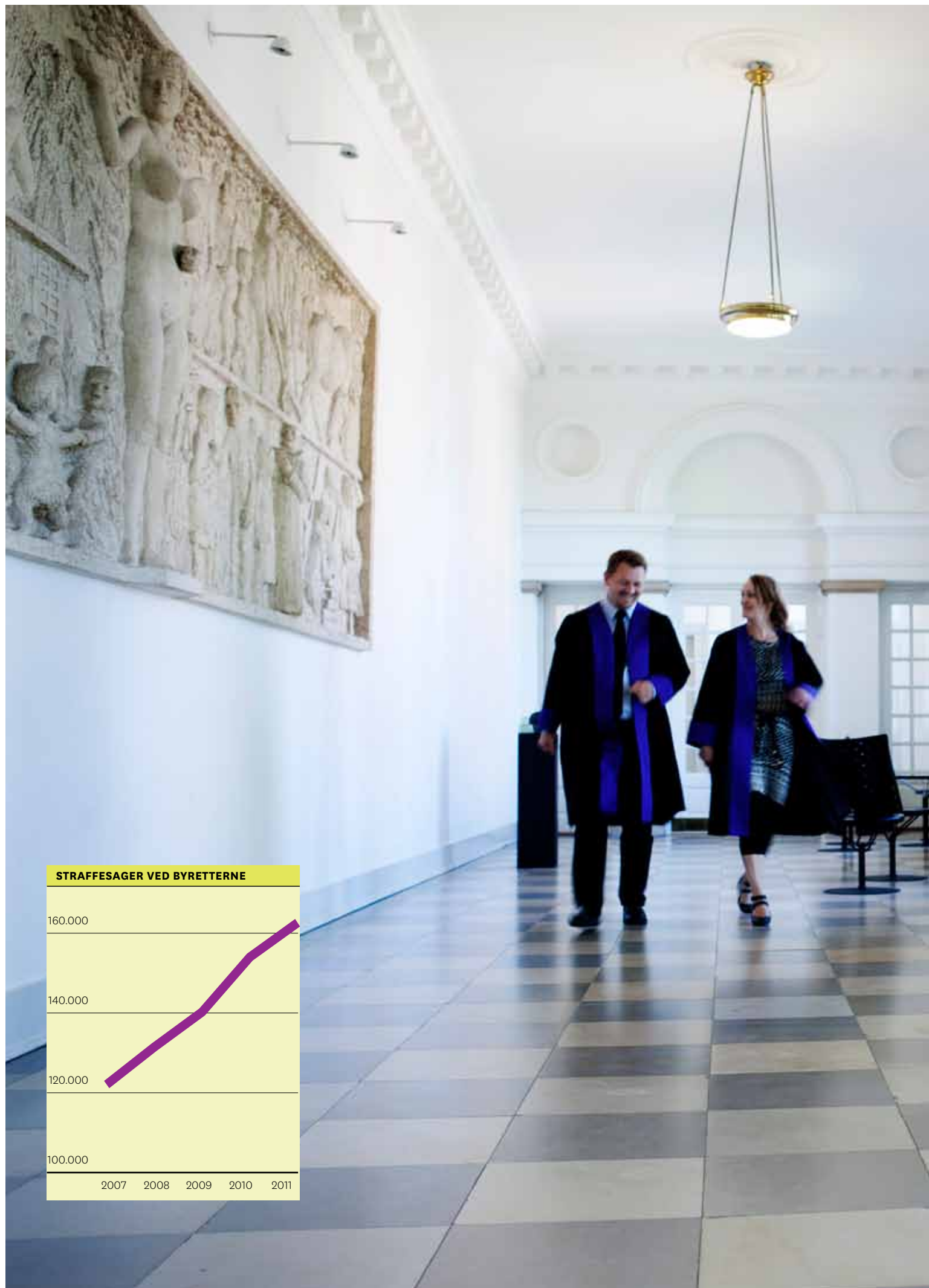
Derfor vil vores udviklingsfokus i de kommende år særligt rette sig mod tiltag, der kan give den enkelte medarbejder en mere tilfredsstillende arbejdsdag, hvor kræfterne ikke bliver brugt på spildtid, men på at behandle straffesager bedst muligt. Her tænker jeg ikke mindst på den vigtige videreførelse af Anklagemyndighedens Kvalitetsprogram, hvor vi blandt andet i samarbejde med domstolene udvikler en egentlig kvalitetsevaluering af vores opgaveløsning.

På et centralt punkt fejlede anklagemyndigheden i 2011, idet det ikke lykkedes at stille ordentlige IT-redskaber til rådighed for medarbejderne. Det arbejder vi målrettet med at forbedre.

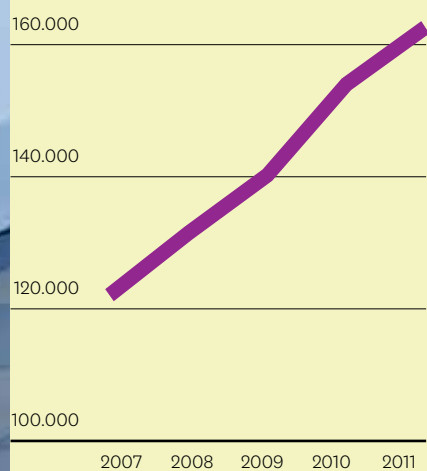
De kommende sider giver en samlet fremstilling af anklagemyndighedens resultater for 2011. Jeg håber, at den kan være af interesse.

Med venlig hilsen

Ole Hasselgaard
Rigsadvokat

STRAFFESAGER VED BYRETERNE

FORBEDRET KVALITET OG EFFEKTIVITET

Et velfungerende straffesystem er et helt centralt element i et retssamfund. For borgerne er en straffesag noget af det mest indgribende, man kan blive involveret i. Det gælder, uanset om det er som sigtet eller tiltalt, som offer for en forbrydelse eller som vidne.

»VI HAR I DAG EN ANKLAGEMYNDIGHED, DER ER BÅDE HURTIG OG EFFEKTIV«

2011 var det første år efter reformen, hvor de omfattende ændringer af anklagemyndigheden ikke længere kunne bruges som forklaring på op-hobede sager og langstrakt sagsbehandling. Og det er der heller ikke brug for, mener justitsminister Morten Bødskov og kalder årsresultatet for 2011 for ”imponerende”.

Da den nye politireform blev vedtaget, fik politiet og anklagemyndigheden i princippet fire år til at bygge de nye organisationer og strukturer op. Reformen skulle – ifølge det brede politiske flertal bag aftalen – være fuldt implementeret ved udgangen af 2010.

Dermed var 2011 det første år, hvor reformen ikke længere kunne bruges som forklaring på eksempelvis op-hobede sager og langstrakt sagsbehandling.

Og det har der heller ikke været brug for, mener justitsminister Morten Bødskov (S), der efter valget i september blev ny politisk chef for anklagemyndigheden. Han kalder årsresultatet for 2011 for ”imponerende”:

»Resultatet viser, at vi i dag har en anklagemyndighed, der både er hurtig og effektiv,« tilføjer Morten Bødskov.

MARKANTE FORBEDRINGER

Han hæfter sig blandt andet ved, at den samlede produktion af straffesager i landets politikredse blev forbedret med otte procent i 2011 i forhold til 2010. Og samtidig er der rejst tiltale senest to måneder efter sigtelse i 63 procent af alle straffelovssager, hvilket også er bedre end året før.

»Tallene viser, at anklagemyndigheden holdt fast i den positive udvikling, der allerede var i gang i 2010. Og de gode tal betyder, at man hurtigere og mere konsekvent kan sætte ind over for dem, der forbryder sig mod landets love,« siger Morten Bødskov.

I alt blev der i 2011 rejst tiltale i knap 96.000 straffelovssager. Det er næsten 25.000 flere end i reformåret 2007 – og en stigning på 25 procent sammenlignet med 2006, som altså var det sidste år, inden det omfattende reformarbejde blev sat i værk.

Voldssagerne er et af de områder, hvor forbedringerne er særdeles udtalte. Her var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i 2011 på 42 dage – og 67 procent af alle voldssager blev behandlet inden for en måned. I 2008 varede det i gennemsnit 69 dage at behandle en sag, og mindre end halvdelen – 47 procent – blev afsluttet inden for en måned.

FLOT INDSATS MOD SVINDLERE

Morten Bødskov fremhæver også anklagemyndighedens resultater i forbindelse med økonomisk kriminalitet, som i de første reformår var et smertensbarn. Men i perioden 2009-2011 lykkedes det til dels på grund af nogle enkeltssager med et stort antal forhold

at fordoble antallet af sigtelser om økonomisk kriminalitet, ligesom antallet af sager, der blev afsluttet med dom, steg med i alt 3.600 fra 2009 til 2011.

Samlet er antallet af tiltaler øget fra knap 10.500 i 2006 til 17.500 i 2011:

»Jeg er godt tilfreds med, at også indsatsen mod økonomisk kriminalitet ser ud til at bære frugt. Det sender et klart signal om, at hvad enten du svindler med dankort eller Ferrarier, så bør du tænke dig om, inden du begår kriminalitet,« siger justitsministeren og understreger, at de gode resultater til trods er det stadig vigtigt at fokusere på den økonomiske kriminalitet:

»Det er også derfor, regeringen med finansloven for 2012 har tildelt dette område ekstra syv millioner kroner om året. Samtidig er vi ved at overveje, hvilke yderligere initiativer der er behov for på området,« noterer Morten Bødskov.

HOLD FAST I KVALITETEN

Den øgede produktion af sager er ikke gået ud over kvaliteten af arbejdet. Domfældelsesprocenten er nemlig stort set uændret, men alligevel glæder Morten Bødskov sig over, at anklagemyndigheden i 2011 investerede de

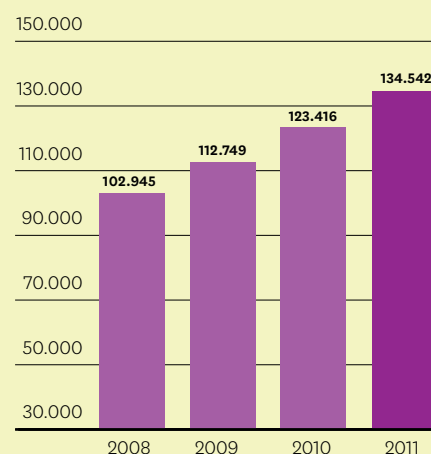
første resurser i et femårigt kvalitetsprogram.

Et program, der i sine visioner favner forventningerne til anklagemyndigheden.

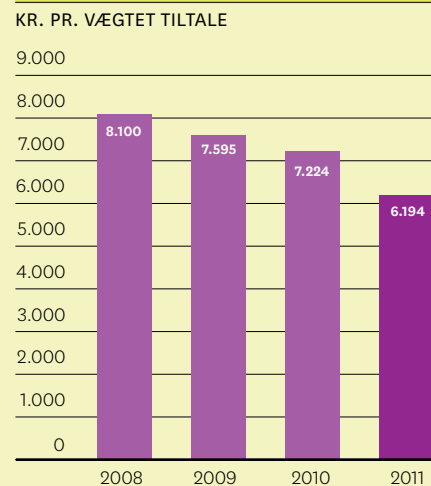
»Anklagemyndigheden har en vigtig samfundsopgave. Det fremgår direkte af retsplejeloven, at anklagemyndigheden skal sørge for, at de skyldige drages til ansvar, og at de uskyldige går fri. Det lyder jo til at være lige ud ad landevejen. Men jeg er helt klar over, at virkeligheden ikke altid er så enkel,« siger Morten Bødskov og fortsætter:

»Kravene til anklagemyndigheden er høje. Derfor glæder det mig også, at anklagemyndigheden nu sætter ekstra fokus på at sikre kvaliteten i sagsbehandlingen. Det er vigtigt, at man bliver ved med at værne om den høje faglighed og holder fast i de helt centrale værdier om at arbejde samvittighedsfuldt, engageret og levere arbejde af meget høj kvalitet.« ●

VÆGTET PRODUKTION I ALT

ANKLAGEMYNDIGHEDENS EFFEKTIVITET

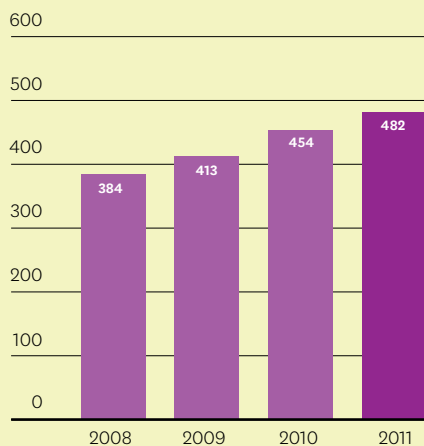

Opgjort i 2011-lønniveau.

ANKLAGEMYNDIGHEDENS ØKONOMI OG SAGSPRODUKTION I 2011

ANTAL VÆGTEDe SAGER

PR. MIO. KR. BEVILGET TIL ANKLAGERENS LØN

Opgjort i 2011-lønniveau.

Rigsadvokaten administrerer bevilgningen til anklagemyndigheden, som det i 2011 kostede cirka 733 millioner kroner at drive.

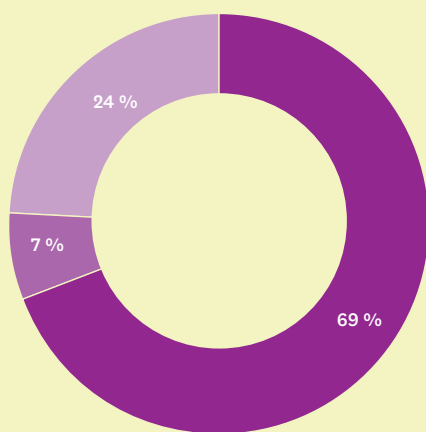
Udgifterne bør ses i forhold til de resultater, som anklagemyndigheden opnåede. Derfor har Rigsadvokaten opbygget et system til måling af ressourceforbrug og resultater. Relevante tal bliver løbende sendt til de centrale ledelser, ligesom medarbejderne kan følge med i udviklingen på AnklagerNet.

Produktionen i den lokale anklagemyndighed i politikredsene opgøres efter en sagsvægtsmodel, der er designet til at understøtte en aktivitetsbaseret ressourcestyring af anklagemyndighedens indsats. Sammenholdes anklagemyndighedens udgifter med den vægtede sagsproduktion, der består af tiltaler, øvrige afgørelser, kendelser og domme, kan der opstilles et samlet mål for anklagemyndighedens effektivitet, således at udviklingen kan sammenlignes fra år til år.

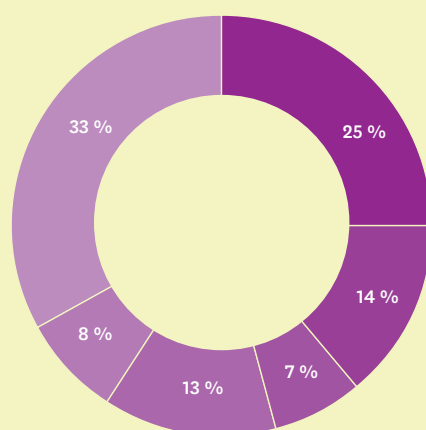
I 2010 lykkedes det anklagemyndigheden at få løftet sagsproduktionen tilbage på niveauet før gennemførelsen af den omfattende reform af politikredsene, der i perioden 2007-2009 medførte et betydeligt produktionstab. I 2011 er den positive udvikling fra 2010 fastholdt, således at produktionen i landets politikredse i 2011 steg til 134.542 vægtede sager, hvilket er en forbedring på 11.125 vægtede sager i forhold til året før.

Anklagemyndighedens effektivitet opgøres i forhold til, hvor mange vægtede sager vi kan behandle for hver million kroner, vi bruger på løn til anklagere. Målt på denne måde steg vores effektivitet fra faktor 454 i 2010 til faktor 482 i 2011.

Anklagemyndigheden er en løntung virksomhed. 69 øre af hver brugt krone går til medarbejdernes løn. 7 øre bliver betalt i husleje. Endelig bliver 24 øre brugt til alt fra it og kontorhold til møbler og ekstern bistand.

FORDELING AF FORBRUG PÅ LØN OG ØVRIG DRIFT I DEN CENTRALE ANKLAGEMYNDIGHED

- Løn
- Husleje
- Øvrig drift

FORDELING AF DRIFTSUDGIFTER

- Bygninger inklusive drift
- It
- Transport og rejser
- Uddannelse og personaleudvikling
- Viden og bibliotek
- Øvrige driftsudgifter

UDGIFTER I ANKLAGEMYNDIGHEDEN 2011 mio. kr.

	Løn	Øvrig drift	I alt
Den centrale anklagemyndighed	194,4	87,4	283,9
Politikredse	384,4	64,4	448,8
Samlet	580,8	151,8	732,6

VÆGTEDe SAGER I ANKLAGEMYNDIGHEDEN

	2008	2009	2010	2011
Vægtede tiltaler i alt (AM)	43.607	50.295	53.442	62.065
Vægtede afgørelser i alt	25.589	25.336	25.860	26.026
Vægtede kendelser i alt	7.526	8.218	8.788	9.704
Vægtede domme i alt	26.223	28.899	35.327	36.746
Vægtet produktion i alt	102.945	112.749	123.416	134.542

NÅR SYVENDEPLADSEN IKKE ER NOK

800 medarbejdere var involveret, da Syd- og Sønderjyllands Politi i 2011 gennemførte det hidtil største Lean-projekt i politiet og anklagemyndigheden. Indsatsen blev sparket i gang, da kredsen – sammenlignet med andre kredsers produktivitet – mistede sin placering i den bedste halvdel.

Lige siden reformåret 2007 har Syd- og Sønderjyllands Politi haft som ambition, at kredsen skal ligge i bedste halvdel af landets politikredse – målt på samtlige resultater i politiets evalueringssystem PRES.

Målet er nedskrevet i kredsens vision – og det er lykkedes så godt, at den i et enkelt år lå helt i top. Men midt i 2010 registrerede politidirektør Jørgen Meyer, at kredsen var havnet på en syvendeplads. Det skyldtes ikke, at Meyers mandskab var blevet dårligere. Det var de andre kredse, der var blevet væsentlig bedre og derfor havde overhalet de syd- og sønderjyske kolleger.

»Umiddelbart var den udvikling da ærgerlig, men det gav os anledning til at tænke over, hvordan vi kunne forbedre os,« fortæller Jørgen Meyer om baggrunden for det, der i 2011 foldede sig ud som det hidtil største Lean-projekt i politiet og anklagemyndigheden.

TO FLUER MED ET SMÆK

Tæt på 800 medarbejdere på hovedstationen i Esbjerg og på de syv lokalstationer i Sønderborg, Haderslev, Aabenraa, Varde, Tønder, Ribe og Vejen blev omfattet af projektet, hvor man – populært sagt – slog to fluer med et smæk.

»I efteråret 2010 var vi i gang med at planlægge et Lean-projekt alene i anklagemyndigheden, samtidig med at vi forberedte os på at indføre den såkaldte stationsmodel i politiet og beredskabet. I begge tilfælde var målet nye strukturer og nye arbejdsgange, så efter nøje overvejelse valgte vi at lave en hel rotation og kogte det hele sammen til et projekt,« forklarer Jørgen Meyer.

Disse overvejelser foregik i første omgang i den daglige ledelsesgruppe, hvor Jørgen Meyer sammen med chefpolitiinspektør Thomas Prip, chefanklager Steen Silberg Thomsen og vicepolitidirektør Lene Roesen blandt andet diskuterede kredsens praksis for at modtage, visitere og ekspedere anmeldelser. De vurderede, at der var plads til markante forbedringer – og de satte som hovedmål, at det især var arbejdsmiljøet og sagsbehandlingstiden, der skulle forbedres.

AFGØRENDE STØTTE FRA RIGSADVOKATEN

Tankerne om det store fællesprojekt blev dog først for alvor realiseret, da Rigsadvokaten havde sagt ja til at lade konsulenterne i den særlige Lean-enhed indgå i indsatsen.

Det tilsagn var, som Jørgen Meyer forklarer, »en helt afgørende forudsætning« for overhovedet at gå i gang.

»Derudover var vi fra starten bevidste om, at et så stort projekt krævede en ekstraordinær ledelsesmæssig indsats,« tilføjer politidirektøren – der selv sad for bordenden i den styregruppe, der blev nedsat.

Men samtidig var det lige så vigtigt, at medarbejderne blev inddraget fra første færd. Ud over at alle blev grundigt informeret om formålet, blev udvalgte medarbejdere fra alle involverede afdelinger og stationer inddraget i det praktiske arbejde med at kortlægge eksisterende arbejdsgange, implementere de nye rutiner og udforme deres lokale kolleger i det omfang, det var nødvendigt.

EN SUCCES AT SPEJLE SIG I

Et så omfattende projekt kan naturligvis ikke indføres på en dag – og det var helt bevidst, at anklagemyndigheden var første stop i køreplanen.

»For at undgå flaskehalsproblemer var det nødvendigt at få anklagemyndighedens nye, effektive arbejdsgange på plads, før vi gik i gang med politidelen. Men det talte også med, at anklagemyndigheden tidligere havde gennemført et Lean-projekt. Derfor var vi ret sikre på, at det nye projekt ville blive gennemført med succes i anklagemyndigheden, og den succes ville vi gerne give de øvrige afdelinger og lokalstationer mulighed for at spejle sig i,« fortæller Jørgen Meyer.

Hele Lean-projektet, der var fuldt implementeret i begyndelsen af 2012, 'kostede' i alt syv et halvt årsværk – fordelt med halvandet i anklagemyndigheden og seks i politidelen. Og resultatet af den investering har allerede vist sig.

Eksempelvis lykkedes det i sommeren 2011 at reducere bunken af verserende sager på politigården i Esbjerg fra 600 til 150. Og målt på samtlige resultater i Rigsadvokatens resultatopgørelse delte Syd- og Sønderjyllands Politi førstepladsen sammen med kollegerne i Nordsjælland ved udgangen af 2011.

»Det er vi selvfølgelig glade for. Det betyder også noget for medarbejderne, at de kan se værdien af det projekt, vi har gennemført,« siger Jørgen Meyer – som ikke er i tvivl om, hvad han gør, hvis kredsen på et tidspunkt mister pladseringen i den bedste halvdel:

»Så ryster vi posen en gang til.« ●

FAKTA

Et af målene med Lean-projektet i Syd- og Sønderjyllands Politi var at reducere sagsbehandlingstiden i voldssager og straffelovssager med 10 procent. Udvalgte nøgletal viser, at det lykkedes:

Andelen af straffelovssager behandlet inden for 60-dages-fristen:

2010: 52,3 procent
2011: 63,3 procent
Stigning på 11,0 procentpoint

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i voldssager:

2010: 65 dage
2011: 47 dage
Reduktion på 27 procent

Andelen af voldssager behandlet inden for 30-dages fristen:

2010: 54,7 procent
2011: 65,9 procent
Stigning på 11,2 procentpoint

Produktion af straffesager:

2010: 47.482
2011: 54.059
Stigning på 14 pct.

Produktion af straffelovssager:

2010: 7.449
2011: 8.424
Stigning på 13 pct.

ØJENÅBNEREN OG DET BEDRE OVERBLIK

»Jeg er forbløffet over, at så få, simple og enkle forandringer, som der i virkeligheden er tale om, kan medføre så store ændringer,« siger en senioranklager om det syd- og sønderjyske Lean-projekt. En kontorfuldmægtig fremhæver, at man er gået fra 'min sag' til 'vores sag'. Og en politikommissær nævner, at man nu har styr på sagen fra den fødes til den dør.

Har man sagt 'Lean', har man også sagt 'struktur, overblik og effektivitet'.

Og det er lige nøjagtig nøgleordene bag de to fysiske nyskabelser, der – efter en grundig kortlægning af de hidtidige sagsgange – blev resultatet af det omfattende Lean-projekt i Syd- og Sønderjyllands Politi i 2011.

Den ene nyskabelse er det sagscenter, som er den nye indgang til politiet. Her visiteres alle anmeldelser, og når de sendes videre i systemet, er mantraet 'at gøre det rigtigt første gang'.

Den anden nyskabelse er det driftskontor, der er anklagemyndighedens nye kommandocentral. Under ledelse af en advokaturchef sørger fem anklagere og to politianklagere for, at de forskellige straffesager fordeles, så der blandt andet er styr på, at de behandles inden for de målsatte tidsfrister.

Vi har fået bedre overblik, vi holder vores tidsfrister, og så kan rutinerne hele tiden justeres og forbedres.

Kriminalassistent Finn Graasbøl

TEMPOET IKKE GODT NOK

Alt sammen foregår efter de bedste Lean-principper, hvor tjeklister og reolsystemer udgør nogle af de i virkeligheden enkle redskaber, som bærer de nye rutiner og er med til at sikre de mere effektive sagsgange.

Eller som politikommissær Tage Jehn, der er leder i lokalpolitiet i Esbjerg, formulerer det: »Nu har vi styr på sagen, fra den fødes, til den dør.«

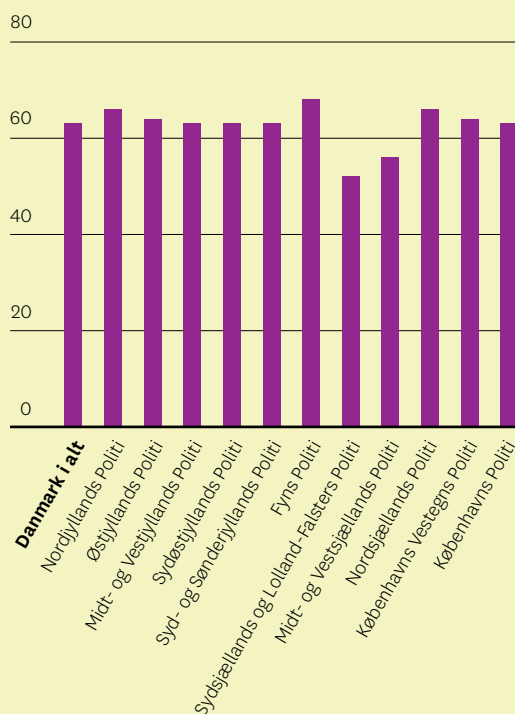
Tage Jehn, der var med i den projektgruppe, der som led i Lean-arbejdet indførte stationsmodellen i politisøjlen, kalder det nye sagscenter for 'krumtappen':

»Når en borger afleverer en anmeldelse, er vi første led i fødekæden til anklagemyndigheden. Og det skal fungere. Men tidligere ekspederede vi ikke sagerne i et tilfredsstillende tempo, og samtidig var det produkt, vi leverede til anklagerne, heller ikke af tilfredsstillende standard. Der var for mange sager, der måtte retur til os, fordi der blandt andet manglede relevante oplysninger,« siger Tage Jehn.

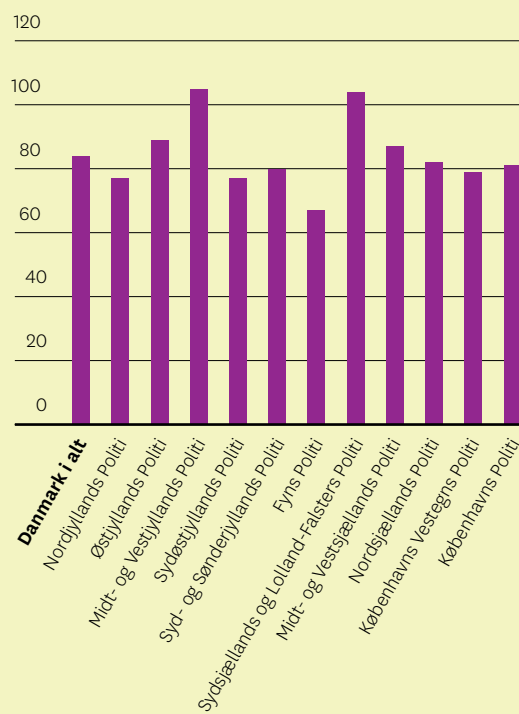
De to problemer er der taget hånd om i dag. Således visiteres alle anmeldelser efter, om den umiddelbare sagsbehandling skønnes at vare over eller under tre timer. De betjente, der normalt patruljerer, kan nu også sættes til at behandle anmeldelser i sagscentret. Og i kraft af de nye tjeklister, der er indført, er der kommet langt mere styr på de nødvendige oplysninger, der skal indgå i en anmeldelse.

SKEPSIS BLEV VENDT

Det har Finn Graasbøl, kriminalassistent og sagsbehandler ved Haderslev Politi, blandt an-

**ANDEL AF SAGER MED MINDRE END 1 MÅNED
FRA SIGTELSE TIL TILTALE 2011***

* Samtlige straffelovssager.

**GENNEMSNITLIGT ANTAL DAGE
FRA SIGTELSE TIL TILTALE 2011***

* Samtlige straffelovssager.

det været med til at sikre. Samtidig med at han var involveret i Lean-arbejdet på sin egen station samt hos kollegerne i Esbjerg og Sønderborg, underviste han sammen med en kollega fra Vejen også nogle af de patruljerende betjente i at lave endnu bedre afhøringsrapporter og anmeldelser.

»Ofte skyldes de mangelfulde oplysninger helt banale ting. For eksempel mangler der et mobilnummer på anmelderen eller navnet på det forsikringselskab, der skal kontaktes. Men det

er den slags små ting, det tager tid at samle op, når sagen sendes videre,« siger Finn Graasbøl – der var 'noget skeptisk', da de ringede fra Esbjerg og opfordrede ham til at være Haderslevs mand i Lean-gruppen.

»Det skyldtes, at der efter reformen er sat gang i forskellige ting, der aldrig rigtig er blevet til noget. Mange store ord med meget lille effekt. Men jeg blev hurtigt grebet af arbejdet, for selv om de grundlæggende ideer ikke adskiller sig meget fra den måde, vi allerede arbejdede på i

- ← Haderslev, er der åbenlyse fordele. Vi har fået bedre overblik, vi holder vores tidsfrister, og så kan rutinerne hele tiden justeres og forbedres. Her i Haderslev har vi ændret på et par af vores tjeklister efter input fra kollegerne,« fortæller Finn Graasbøl.

FRA MIN TIL VORES BUNKE

De indtryk går igen i anklagemyndigheden, hvor kontorfuldmægtig Aase Wommelsdorf blandt andet står for det nye driftskontors daglige tavlemøde, hvor man får overblikket over de aktuelle sagsbunker og opgaver:

»Lean-projektet har betydet, at vores arbejde er blevet mere overskueligt. Og det er positivt, at vi har fornemmelsen af, at sagsbehandlingen er et fælles ansvar i modsætning til tidligere, hvor det meget handlede om "min bunke" og "din bunke". Til gengæld betyder specialiseringen og den skarpe opdeling også, at arbejdet i den administrative gruppe er blevet en smule mere ensformigt og fabriksagtigt, men der er ingen tvivl om, at det er mere effektivt,« siger Aase Wommelsdorf og tilføjer:

»Helt konkret betyder det blandt andet, at man nu kan holde ferie uden at bekymre sig om, at man vender tilbage til en stor bunke sager. Nu bliver sagerne ekspederet løbende, så alene her er der fjernet et pres fra os.«

FÆRRE GÅR I RETTEN

Arbejdet på det nye kontor styres af en driftsleder, mens kredsens fem advokaturchefer skiftes til at have det overordnede, juridiske ansvar en uge ad gangen. De fem anklagerfuldmægtige, der håndterer de mange sager, roterer hver tredje måned, og den model er Karina Pedersen godt tilfreds med. Hun kalder driftskontoret for "supergodt":

»Det giver en fantastisk arbejdsro til at koncentrere sig om stangsagerne, og vi får virkelig noget fra hånden. De nye arbejds gange betyder dog også, at vi i hele anklagemyndigheden er blevet fem færre anklagere til at gå i retten – og da vi nu producerer flere sager, har de kolleger, der går i retten, fået rigtig travlt,« siger anklagerfuldmægtig Karina Pedersen – der ligesom kontorfuldmægtig Aase Wommelsdorf fremhæver de såkaldte UFO-møder, hvor med-

arbejderne mødes for at diskutere forbedringer af de nye sags gange.

»Vi opfordres hele tiden til at komme med nye ideer, og der bliver i høj grad lyttet til os,« siger de to.

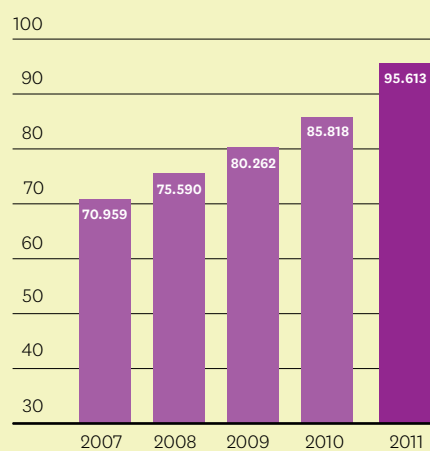
DET SKULLE VI HAVE GJORT FØR

En af de medarbejdere, der kan vurdere resultaterne med særdeles erfarne briller, er senioranklager Marianne L. Bager. Hun har været ansat i anklagemyndigheden i 32 år – og har siden reformen i 2007 været involveret i flere udviklingsprojekter. Dels som proceskonsulent i de mindre Lean-projekter, der blev gennemført alene i anklagemyndigheden. Dels som 'gennemgående' figur i det store 2011-projekt, som hun kalder noget af 'en øjenåbner':

»Mens de mindre projekter løb ind i begrænsninger, fordi vi ikke havde politidelen med, har det virkelig været anderledes denne gang. Jeg er forbløffet over, at så få simple og enkle forandringer, som der i virkeligheden er tale om, kan medføre så store ændringer. Og jeg har spurgt mig selv, hvorfor vi ikke har gjort det noget før,« siger Marianne L. Bager – der blandt andet omtaler de nye styringsreoler som "meget visuelle" og ligesom flere andre fremhæver værdien af, at man i de nye arbejds gange er gået fra "min sag" til "vores sag".

»Det har overrasket mig, at det er blevet så attraktivt for de unge anklagere at arbejde i driftskontoret. Jeg troede, det var løgn, at vi kunne få folk til at sidde tre måneder i træk med stangsager, men de fungerer som en puster fra arbejdet i retten, og man får virkelig noget fra hånden,« siger Marianne L. Bager, der også er positivt overrasket over effekten i politisøjlen:

»Det har givet mere, end jeg forventede, at deres sagscenter og vores driftskontor er blevet indført nærmest parallelt. De nye rutiner har nok været en svær, mental øvelse for nogle medarbejdere – og ledere – men jeg tror, at kortlægningen af de gamle vaner har givet alle en fornemmelse af en række åbenlyse uhensigtsmæssige arbejds metoder. Når vi i dag taler om, at vi følger sagen, fra den fødes, til den dør, er det åbenbart, at alt andet har været lappeløsninger.« ●

**ANTAL REJSTE TILTALER
INDEN FOR STRAFFELOVSOMRÅDET**

STRAFFESAGER VED LANDETS BYRETTER					
	2007	2008	2009	2010	2011
Beskikkelsessager m.v. i alt	8.542	8.773	8.686	9.470	10.218
Diverse i alt	1.195	1.154	1.126	1.208	1.317
Grundlovssager m.v. i alt	15.368	17.369	19.012	20.244	22.389
Nævningesager i alt	-	94	172	130	123
Sager med domsmænd i alt	13.094	13.137	13.910	16.786	16.656
Sager uden domsmænd i alt	72.442	79.526	84.172	91.735	98.129
Tilståelsessager i alt	10.109	10.027	11.760	12.634	12.003
Øvrige sagstyper	41	17	10	101	141
Øvrige straffesager i alt	1.275	1.377	1.399	1.691	1.646
I alt	122.066	131.474	140.247	153.999	162.622

Kilde: Domstolsstyrelsen.

TILSTRÆBTE AT TÆNKE I HELHEDEN

Chefanklageren og chefpolitiinspektøren i Syd- og Sønderjyllands Politi fremhæver, at udbyttet af Lean-projektet har været større end forventet. Nu handler det om at fastholde og forbedre de nye systematiske arbejdsgange.

Det kan godt være, at Lean som idé handler om at øge effektiviteten i en virksomhed eller organisation. Men chefanklager Steen Silberg Thomsen har et bredere perspektiv, når han skal vurdere det omfattende projekt, som politiet og anklagemyndigheden i Syd- og Sønderjyllands Politi gennemførte i 2011.

»Lean skaber også grobund for at forbedre kvaliteten – og det kvalitetsarbejde, som vi nu er i gang med, bygger på de nye strukturer og ar-

bejdsgange, vi har etableret det seneste års tid,« siger Steen Silberg Thomsen.

ENKELT OG BANALT

Han er – ligesom chefpolitiinspektør Thomas Prip – særdeles tilfreds med de foreløbige resultater af kredsens Lean-indsats:

»På meget, meget kort tid har vi flyttet os mere, end jeg havde forventet,« siger Steen Silberg Thomsen – og understreger, at redskaberne i virkeligheden har været 'enkle og banale'.

»Skåret ind til benet har det handlet om at sætte tingene i system og sætte nogle hylder og tavler op. Det vigtige i processen er at sikre gode ledelsesmæssige rammer og plads til ideer fra medarbejderne. Som led i vores Lean-projekt har vi nu lavet vores egen udviklingsafdeling, som sikrer, at vi hele tiden – sammen med personalet – udvikler og forbedrer os,« siger Steen Silberg Thomsen, der samtidig fremhæver, at man fra starten 'tilstræbte at tænke i helheden'.

»Set fra min stol var det oplagt også at involvere politiet i projektet. Jo bedre produkter,

På meget, meget kort tid har vi flyttet os mere, end jeg havde forventet.

Chefanklager Steen Silberg Thomsen

politisøjlen fra starten leverer til anklagemyndigheden, jo bedre slutprodukter kan anklagemyndigheden levere. Samtidig vil en forbedret kvalitet bidrage til en bedre anvendelse af ressourcerne – og dermed en øget effektivitet,« siger chefanklageren – blandt andet med tanke på, at anklagerne nu skal sende færre sager retur til politiet.

»Det materiale, vi modtager fra politiet, er blevet bedre. Men det kan stadig forbedres,« tilføjer chefanklageren.

BEDRE OVERBLIK TIL ALLE

Og det er – ifølge chefpolitiinspektør Thomas Prip – ”ikke overraskende”:

»Det er klart, at verden ikke ændrer sig på en dag, så det er et af de områder, hvor vi fortsat arbejder på at blive bedre. Men hele pointen er jo, at vi nu virkelig skal bestræbe os på at fastholde og udvikle den systematik, vi har skabt. Vi skal hele tiden spørge os selv, om vi gør tingene på den rigtige måde. Men bortset fra det er udbyttet allerede større, end jeg havde forventet,« siger Thomas Prip og fremhæver værdien af de nye systematiske arbejdsgange:

»Alle har fået et langt bedre overblik, og ud over at vi producerer flere sager, har overblikket også afmonteret de stressproblemer, som fyldte meget for blot et par år siden – ikke mindst på lokalstationerne,« siger chefpolitiinspektøren.

MIDT- OG NORDJYLLAND DE NÆSTE

Samtidig understreger chefanklager Steen Silberg Thomsen, at resultaterne er opnået uden øgede bevillinger til driften:

»Vi ved godt, at den offentlige sektor ikke svømmer i penge. Men samtidig stilles der krav om, at vi forbedrer os. Det betyder, at de dele af den offentlige sektor, der kommer til at klare sig godt, er dem, der er innovative og tænker ud af boksen. Og det her var altså nytænkning for os – hvor enkle og banale redskaberne så end var,« noterer chefanklageren.

Hos Rigsadvokaten, som støttede indsatsen med konsulentbistand, har man i sagens natur fulgt det hidtil største Lean-projekt tæt. Og Lean-chef Camilla Laursen er lige så tilfreds med resultaterne som de to chefer i politiet og anklagemyndigheden.

»Det har endnu en gang vist sig, at vi kan komme rigtig langt, når vores tilgang er sagens perspektiv og ikke den enkelte afdeling. Og de erfaringer, vi har fået i Syd- og Sønderjyllands Politi, kan absolut bruges i andre kredse. Nordjyllands Politi såvel som Midt- og Vestjyllands Politi er allerede gået i gang, mens andre kredse overvejer projekter, der har samme volumen og også involverer både politiet og anklagemyndigheden,« siger Camilla Laursen. ●

MED KÆRLIG OG KONSTRUKTIV HILSEN

Syv embeder deltager med pilotprojekter i første del af Anklagemyndighedens Kvalitetsprogram – flere steder i nært samarbejde med politiet.

I Helsingør handler det om at gøre det rigtigt første gang. Og i Holstebro skal politiet og anklagemyndigheden blive bedre til at give hinanden feedback.

Sådan lyder nøgleordene til to af de i alt syv pilotprojekter, som indtil nu er iværksat under Anklagemyndighedens Kvalitetsprogram. Et program, der for alvor tog fart i 2011, og som udspringer direkte af de strategiske pejlemærker, der er sat for årene frem mod 2015.

Målet er at styrke og fremtidssikre anklagemyndighedens kvalitetskultur. Og det centrale led i den proces er i første omgang de pilotprojekter, som folder sig ud i Midt- og Vestjyllands Politi, Nordsjællands Politi, Midt- og Vestsjællands Politi, Fyns Politi, Syd- og Sønderjyllands Politi, Sydøstjyllands Politi og Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

Pilotprojekterne skal give ideer og inspiration til, at alle embeder begynder at arbejde strategisk med kvalitetsudvikling. Og samtidig er det tanken, at programmet skal understøtte og ud-

bygge de mange initiativer, som de seneste år har bidraget til øget produktivitet og effektivitet i organisationen.

»Det overordnede budskab i kvalitetsprogrammet er, at vi i endnu højere grad skal fokusere på at gøre det rigtige rigtigt første gang – i politiet såvel som i anklagemyndigheden. Derfor involverer en række af pilotprojekterne både politi og anklagemyndighed, og fællesnævneren for alle pilotprojekter er det strategiske og systematiske fokus på kvalitet og kvalitetsudvikling,« siger Camilla Andersson Kragh, kvalitetsprojektleder hos Rigsadvokaten.

»Kvalitet og effektivitet hænger uløseligt sammen. Når opgaven løses med den rigtige kvalitet første gang, minimeres behovet for at rette fejl, og det er jo i høj grad en effektivisering,« tilføjer hun.

BEDØMMES AF FAGLIG LEDER

Det er blandt andet tilfældet i Nordsjællands Politi, hvor Station Nord – lokalstationen i Helsingør – er centrum for kredsens pilotprojekt. Her drejer det sig blandt andet om at reducere antallet af sager, som anklagemyndigheden må returnere til politiets sagsbehandlere, fordi der for eksempel mangler oplysninger.

For at nå dertil skal medarbejderne i lokalpolitiet aflevere den færdige sag til deres faglige leder, som gennemgår papirerne med særlige kvalitetsbriller. Den faglige leder giver arbejdet 'karakter' ud fra skalaen "kende-kunne-beherske", som indikerer, hvor godt den pågældende har løst opgaven.

SEKS KVALITETSTEMAER

De syv pilotprojekter tager udgangspunkt i nogle af de seks temaer, som er anbefalet i Anklagemyndighedens Kvalitetsprogram:

- Sagens gang
- Visitation af sager
- Sagens kerne
- Anklagerens afhørings teknik
- Gensidig feedback
- Kvalitetsledelse

En stabil domfældelsesprocent er en udmærket rettesnor for, at vi i anklagemyndigheden opfylder vores objektivitetsforpligtelse og opretholder et højt kvalitetsniveau. Vi arbejder i øjeblikket på at udvikle en model for ekstern kvalitetsvurdering.

2008
2009
2010
2011

Herefter sendes sagen videre til anklagemyndigheden, hvor arbejdet også kommenteres og evalueres. Og den evaluering returneres til den faglige leder i politiet – og således er det i virkeligheden hans arbejde, anklagerne kommenterer.

»Men den faglige leder gemmer papirerne, og personalelederen kan efterfølgende bruge dem i en MUS-samtale. Der kan for eksempel være et mønster, som viser, at afhøringer er mangelfulde. Det kan vi så tale om helt konkret, og medarbejderne har ikke noget imod, at skemaerne bruges på den måde. De vil jo gerne gøre et godt stykke arbejde,« siger politikommissær Lau Lauritzen, der leder projektet sammen med fungerende advokaturchef Kristine Scharling. Blot få måneder inde i pilotprojektet så man de første tegn på fremgang.

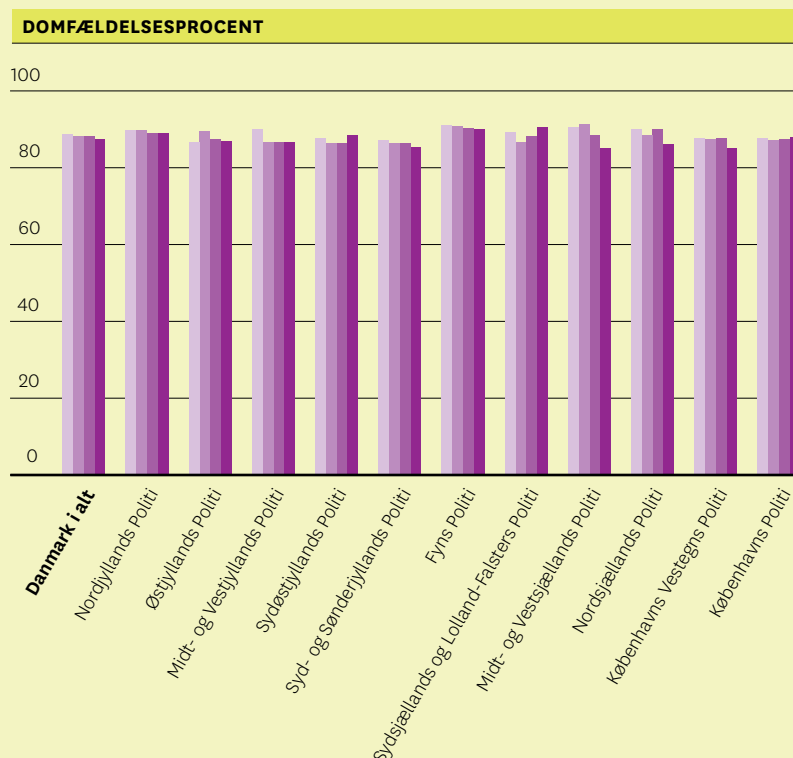
»Den sagspakning, politiets efterforskere leverer, er nu tæt på at være perfekt første gang,« siger Kristine Scharling.

FEEDBACK I PÆN TONE

Også i Midt- og Vestjyllands Politi fokuserer pilotprojektet på bedre indbyrdes samarbejde mellem politiet og anklagerne – og bedre sagsbehandling.

Her indførte man et feedbackskema, som anklagerne benytter til at kommentere det materiale, de modtager fra politiets sagsbehandlere og fra egne anklagerkolleger.

Det helt overordnede mantra er, at gensidig feedback absolut ikke skal opfattes som kritik, men konstruktiv vejledning. Det kommer helt konkret til udtryk i skemaet, der indledes med 'kære kollega' og afsluttes med et 'med venlig og konstruktiv hilsen'.

»Vi bruger ikke kun skemaet til at påpege eventuelle mangler i sagsbehandlingen. Vi fremhæver også detaljer, der har hjulpet os,« siger advokaturchef og projektleder Christian Højgaard.

Som eksempler nævner han en sag om tyveri af tusind liter diesel, hvor politiets sagsbehandler havde nævnt en særlig paragraf, som anklageren ikke selv ville have været opmærksom på.

»Godt gået, jeg kendte ikke selv bestemmelsen,« skrev anklageren i sin feedback.

Ifølge Christian Højgaard er det ikke alene naturligt at give feedback. Det er også nødvendigt: »Da jeg før reformen sad som anklager i Skive, ordnede vi feedbacken hen over frokostbordet, men nu er kredsene blevet så store, at anklagerne slet ikke møder betjente og efterforskere i samme omfang. Alene hos os leverer 600 betjente sager til 30 anklagere, og sagsbehandlere og efterforskere aner derfor ikke, om det, de laver, er godt eller skidt,« siger Christian Højgaard og noterer, at man i 2012 også giver politiet mulighed for at give anklagerne feedback.

»Og det er jo ganske logisk al den stund, det handler om gensidig feedback.« ●

SPECIALANKLAGEREN FORDYBER SIG I SIT OMRÅDE

Med en ny type anklagerstilling vil anklagemyndigheden tiltrække og fastholde eksperter med spidskompetencer inden for områder som miljø-, bande-, økonomisk og personfarlig kriminalitet, der typisk kaster svære retssager af sig.

A nklagemyndigheden reserverer nu en særlig plads til de skarpe hjerner, som vil fordybe sig i et fagområde og skabe sig en karriere uden nødvendigvis at blive leder. Vi brugte i 2011 kræfter på udvikle et helt nyt job, og i begyndelsen af 2012 slog vi 15 nye stillinger som specialanklager op på nettet.

»Nogle kan mestre det anklagerfaglige stof på højeste niveau inden for afgrænsede områder, hvor de kan tage endog meget svære sager. Vi har behov for den slags spydspidser, og dem har vi skabt en ligeværdig karrierevej til, så de ikke behøver at blive ledere for at avancere,« siger specialkonsulent Lene Bang Rasmussen fra Rigsadvokatens HR-afdeling.

Specialanklagerne kommer til at arbejde med sager inden for et af fire områder: personfarlig, økonomisk eller organiseret kriminalitet og særlovssager. De sidste kan eksempelvis være eksperter inden for miljøstraffesager.

Anklagere, der avancerer i systemet, er normalt blevet belønnet med lederstillinger. Specialanklageren skal ikke have personaleansvar, men skal kunne lede på det faglige plan.

»De skal levere viden til vores fælles vidensbase og i det hele taget holde øje med, om vores faglige fundament er i orden på det pågældende specialområde. De skal udøve ledelse inden for deres faglige felt til gavn for eget embede og for anklagemyndigheden som helhed, men de skal også have tid til at fordybe sig,« siger Lene Bang Rasmussen.

MÅLRETTET REKRUTTERING

De nye stillinger blev lanceret i en målrettet rekrutteringskampagne, som også havde til formål at få dygtige jurister uden for anklagemyndigheden til at søge.

»Anklagerne søgte især stillingerne inden for organiseret kriminalitet, hvor de skal være skarpe på narkotika og bander, mens vi fik en del ansøgninger inden for økonomisk kriminalitet fra medarbejdere i SKAT. De ansøgere, der har været anklagere i mange år, kan vi sende direkte i retten, mens vi er indstillet på at oplære dem, der kommer fra eksempelvis universiteterne eller ministerierne. De kan til gengæld være meget fagligt dygtige på et af specialområderne,« siger Lene Bang Rasmussen.

Hun forventer, at anklagemyndigheden også ansætter specialanklagere i de nye statsadvokaturer, når den nye organisering af statsadvokaturerne falder på plads. ●

15 SPECIALISTER I POLITIKREDSENE OG HOS STATSADVOKATEN FOR SÆRLIG ØKONOMISK KRIMINALITET

Økonomisk kriminalitet: Seks politikredse oprettede hver sin stilling som specialanklager inden for økonomisk kriminalitet i foråret 2012, mens Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet skabte to stillinger.

Organiseret kriminalitet: Tre politikredse søgte en specialanklager, der skal tage sig af bande- og narkokriminalitet.

Personfarlig kriminalitet: En politikreds søgte en specialanklager, der skal tage sig af sager om drab, voldtægter, vold og misbrug af børn.

Særlovskriminalitet: Tre politikredse søgte en specialanklager, der skal tage sig af komplekse sager inden for særlovsområdet. Midt- og Vestjyllands Politi satte navn på fokusområdet: miljøstrafesager.

Læs mere på www.specialanklager.dk.

ANTAL REJSTE TILTALER I POLITIKREDSENES ANKLAGEMYNDIGHED

Tiltaler	2011
Drab mv.	716
Vold og røveri	12.559
Sædelighed	1.514
Indbrud og tyveri	45.812
Økonomisk kriminalitet	17.415
Narkotika og smugling	22.035
Øvrig straffelov, herunder brugstyveri	17.253
Øvrig særlov	46.012
I alt	143.680

NYE TITLER UDSSTIKKER ANKLAGERNES KARRIEREVEJE

Med betegnelser som anklager, senioranklager og advokaturchef ønskede anklagemyndigheden at fjerne det støvede præg, der lå i ord som assessor og politifuldmægtig. Samtidig viser de nye titler anklagernes typiske karriereveje.

Endelig kan landets anklagere officielt kalde sig det, de er. Anklagemyndigheden ændrede i 2011 sine titler, og medarbejderne underskriver nu med stillingsbetegnelser, der næsten alle indeholder ordet anklager.

Anklagerfuldmægtig, anklager, senioranklager, specialanklager, chefanklager – og advokaturchef. Ikke længere assessorer, politifuldmægtige eller politiadvokater.

»Nogle medarbejdere sagde 'hurra, nu kan vi endelig kalde os anklagere'. Assessor var for eksempel et svært og støvet ord, og man arbejdede jo heller ikke som advokat, selv om titlen var politiadvokat,« siger specialkonsulent Lene Bang Rasmussen i Rigsadvokatens HR-afdeling.

Der er flere formål med de nye titler. Anklagemyndigheden ville give anklagerne stillingsbetegnelser, som tager udgangspunkt i hverdagssproget, og som afspejler jobbet, sådan som almindelige mennesker ser det.

Et andet formål var at skærpe jobprofilerne og udlægge klare spor for anklagernes karriereveje.

»Vi har arbejdet med at beskrive jobprofilen i de forskellige stillinger, så vi mere præcist viser kravene, når vi slår stillinger op. Samtidig signalerer vi, at der er tre typiske karrierespor i anklagemyndigheden: anklager-, specialanklager- og advokaturchefsporet,« siger Lene Bang Rasmussen.

ANKLAGEREN SOM GENERALIST, SPECIALIST ELLER LEDER

Som erfaren anklager eller senioranklager er man typisk generalist og møder som anklager i både byret og landsret. Erfarne anklagere eller senioranklagere hjælper som mentorer ofte unge anklagere godt i gang. Ligesom de leder projekter ud fra Lean-principper og derved er med til at forbedre sagsgange på arbejdspladsen.

»For nogle af vores medarbejdere kan senior måske lyde, som om man er gammel, men det er jo almindeligt brugt i erhvervslivet, hvor det signalerer, at man har erfaring og stjerner på skuldrene,« siger Lene Bang Rasmussen.

Specialanklageren tegner specialistsporet, hvor anklageren har særlige kompetencer og viden inden for et afgrænset område, for eksempel miljøsager eller økonomiske sager. Specialanklageren fordyber sig i området uden at påtage sig opgaver med at lede personalet.

FRA ANKLAGERFULDMÆGTIG TIL CHEFANKLAGER

Anklagerfuldmægtig: Jurist, der er i gang med den treårige grunduddannelse som anklager. Møder som anklager i byret med konkrete straffesager.

Anklager: Har gennemført grunduddannelsen og møder som anklager i byret og landsret. Behandler mere omfattende straffesager.

Senioranklager: Jurist med bred anklagererfaring, der også fungerer som mentor, proceskonsulent eller projektleder. Møder som anklager i byret og landsret med større og komplicerede straffesager.

Specialanklager: Jurist og specialist, der fører komplekse eller omfattende straffesager inden for et specialområde, som vedkommende også er ressourceperson på i anklagemyndigheden.

Advokaturchef: Jurist og leder af advokaturens opgaver og medarbejdere. Organiserer arbejdet med straffesager, så advokaturens mål og resultatkrav opfyldes. Møder som anklager i byret.

Chefanklager: Jurist med betydelig erfaring inden for straffesager. Leder anklagemyndigheden i politikredsen, indgår i kredsens øverste ledelse og sikrer, at advokaturcheferne omsætter strategi til konkrete resultater.

I jobbet som advokaturchef er der fokus på ledelse. Advokaturchefer leder anklagerne i politikredsenes forskellige advokaturer, som for eksempel beskæftiger sig med sager om organiseret, personfarlig eller økonomisk kriminalitet.

»Vi ville tydeliggøre lederaspektet i stillingen, og dermed blev det væsentligt, at ordet chef indgik i titlen,« siger Lene Bang Rasmussen.

MEDARBEJDERNE HAR MANGE FØLELSER OMKRING TITLERNE

Hun forklarer, at medarbejderne har mange følelser involveret i deres titler. Derfor var projektet omfattende med workshops, hvor medarbejdere fra alle niveauer deltog med forslag. Og de nye titler var igennem godkendelsesrunder, hvor ledere og de faglige organisationer nikkede til forslagene og jobbeskrivelserne.

Desuden har anklagemyndigheden arbejdet grundigt på at udbrede kendskabet til de nye titler.

»Vi har lavet plakater, som vi har bedt politikredsen og domstolene hænge op på steder, hvor borgerne kommer, typisk ved indgangen til retten, og vi har skrevet til retterne, advokater og kriminalforsorgen og bedt dem om at hjælpe os med at få titlerne 'ført' ind i dagligdagen,« siger Lene Bang Rasmussen.

Alle anklagemyndighedens medarbejdere fik også kort før jul 2011 et personligt brev fra den daværende rigsadvokat Jørgen Steen Sørensen. Brevet begyndte lidt usædvanligt: "Tillykke med din nye titel". ●

ÅRSLØNNINGER FOR UDVALGTE PERSONALEGRUPPER

	Løn	Pension	Samlet
Nyansat anklager*	338.372	40.524	378.896
Anklager**	501.518	78.744	580.263
Senioranklager***	611.640	82.277	693.917

* Startløn, jf. overenskomst.

** Gennemsnitsløn for en anklager i den centrale anklagemyndighed. Disse vil typisk have nogen erfaring. Opgjort på basis af faktiske udbetalinger, inkl. tillæg for blandt andet deltagelse i vagtordning.

*** Nogle senioranklagere er af historiske grunde tjenestemænd, mens nye ansættes på overenskomstvilkår. Pensionsdelen undervurderes i nogen grad.

DEN MIDTJYSKE MILJØJURIST

»**Hun er guld værd,**« siger chefanklager Kåre Skjæveland om Annette Møller-Sørensen, der forlod forskerjobbet på universitet for at blive anklager med speciale i miljøsager i særlovsadvokaturen i Midt- og Vestjyllands Politi. Som noget helt nyt har hun blandt andet etableret et netværk for kommunale miljømedarbejdere.

Senioranklager Annette Møller-Sørensen er i dobbelt forstand 'grøn i faget'. Titlen til trods er det nemlig kun tre år siden, hun stempede ind i anklagemyndigheden, hvor hun blev ansat i Midt- og Vestjyllands Politis særlovsadvokatur med særligt speciale i miljøsager.

Og her har hun – som chefanklager Kåre Skjæveland formulerer det – vist sig at være 'guld værd':

»Ja, hun har været uvurderlig for os, fordi hun med sin særlige baggrund har tilført os nye dimensioner,« siger chefanklageren og henviser til Annette Møller-Sørensens fortid som forsker ved Aarhus Universitet.

Her var hun lektor i strafferet og ph.d. i miljøstraffesager, da hun omkring årsskiftet 2009 fik mulighed for at tilbringe tre måneder ved anklagemyndigheden i Midt- og Vestjyllands Politi – lønnet af universitetet.

DE REGIONALE NETVÆRK

»Jeg ville gerne opleve, hvordan en anklagemyndighed arbejdede med miljøsager i praksis. Og det var spændende. Jeg indgik på lige fod med de øvrige medarbejdere og beskæftigede mig med lidt af hvert,« fortæller Annette Møller-Sørensen.

Hun var glad for praktikopholdet – og begejstringen var gensidig. Umiddelbart efter fik hun nemlig en henvendelse fra advokaturchef Christian Højgaard, der spurgte, om hun ville tilbage. Og Annette Møller-Sørensen havde ikke brug for lang betænkningstid. Hun svarede ja, søgte orlov fra universitet og kunne i august 2009 tiltræde sin nuværende stilling.

Et af de nye initiativer, hun har bidraget med, er etableringen af et regionalt netværk for miljømedarbejderne i de 11 kommuner, som den midt- og vestjyske politikreds dækker. Ud over at de bruger hende som hotline og jævnligt mødes i mindre grupper, samler Annette Møller-Sørensen en gang årligt 50 sagsbehandlere og deres chefer til en konference.

Det primære formål med netværket er at fortælle de kommunale medarbejdere, hvordan de skal håndtere en sag, så den holder, når den lander hos anklagemyndigheden.

BEDRE ANMELDELSER

Men det handler også om at dele viden og erfaringer – som det sker, når hun via internettet løbende fodrer netværket med nye domme, og når hun på årsmødet gennemgår detaljer i nogle af det forgangne års mest spændende sager.

»Det øgede samarbejde mellem politiet, anklagemyndigheden og kommunerne har betydet, at kommunernes anmeldelser er blevet bedre. Der er færre tilfælde, hvor det er nødvendigt at gå tilbage og hente helt nødvendige oplysninger,« siger Annette Møller-Sørensen.

Det resultat fremhæver chefanklager Kåre Skjæveland også, når han vurderer netværkets betydning:

»Der er ofte en masse forvaltningsretlige aspekter i disse miljøsager, og hvis materialet ikke er i orden, når sagerne afleveres, giver det os problemer i anklagemyndigheden. Derfor er det netværk helt uvurderligt,« siger Kåre Skjæveland.

MIN VIDEN KAN BRUGES

Annette Møller-Sørensen mener selv, at hendes erfaringer som forsker og formidler på universitet har været 'nyttige' i forhold til arbejdet med netværket. Og det er også hendes rolle som formidler, hun peger på, når hun skal beskrive sit skifte fra forelæser i et auditorium til anklager i en retssal:

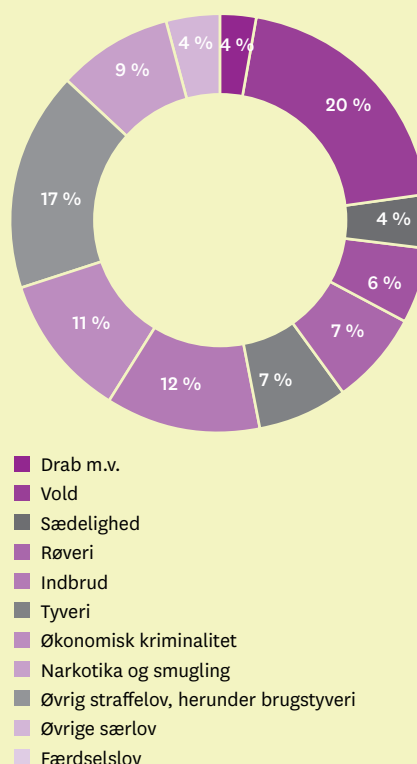
»Jeg er vant til at udtrykke mig mundtligt, og så er jeg vant til, at studerende stiller mig spørgsmål, jeg ikke er forberedt på. Det giver en vis ballast, og derfor har det ikke været så svært at gå i retten. Men en af de første dage var der da en dommer, som drillede mig lidt med min fortid, da han udtrykte håb om, at proceduren ikke skulle udvikle sig til en forelæsning,« griner Annette Møller-Sørensen – som i foråret 2012 afsluttede anklagemyndighedens interne grunduddannelse og i øvrigt også beskæftiger sig med andet end miljøsager:

»Ja, alt efter behov behandler jeg også andre særlovssager – eksempelvis større arbejdsmiljø- eller færdselssager. Somme tider kan det også være en voldssag, der klemmer sig ind,« noterer hun.

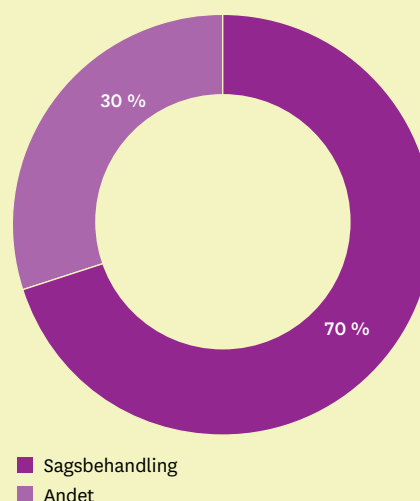
Annette Møller-Sørensen er stadig på orlov fra Aarhus Universitet, men umiddelbart savner hun ikke jobbet som lektor.

»Min hverdag har ændret sig meget. Før tilbragte jeg meget tid alene på mit kontor. Nu er jeg omgivet af kolleger, som både fagligt og socialt giver ny energi. Tidligere anede jeg heller ikke, om mine videnskabelige artikler overhovedet blev læst. Nu får jeg respons på de fleste af de ting, jeg beskæftiger mig med – og jeg har fundet ud af, at min viden kan bruges til noget. Det har virkelig været en ahaoplevelse, og jeg føler mig meget privilegeret.« ●

**STRAFFESAGSBEHANDLING
DELT OP EFTER SAGSTYPE**

**TID ANVENDT PÅ
STRAFFESAGSBEHANDLING**

ALT GODT FRA HAVET

Særlovsadvokaturerne samler alle de sager, der ikke handler om straffeloven. »Det er her, juraen ligger,« siger advokaturchef Klaus Holten Kristensen fra Fyns Politi. Ligesom sin unge politianklager Henrik Krøjgaard undrer han sig over alle de forhold, der rent faktisk er straffbare.

Siden Henrik Krøjgaard blev ansat som politianklager ved Fyns Politi i foråret 2010, er der en bestemt tanke, der ofte har strejft ham:

”Hvad i alverden, har vi også regler for det?”
Få meter længere henne ad gangen er det et spørgsmål, som advokaturchef Klaus Holten Kristensen genkender.

»Nå, det er åbenbart også strafbart,« konstaterer han jævnlige med stille undren – og det til trods for at han har arbejdet i anklagemyndigheden siden 1979 og altså har oplevet lidt af hvert.

Men sådan er det, når man som de to er ansat i en særlovsadvokatur. Her handler det ikke om straffeloven – men om arbejdsmiljøloven, færdselsloven, patentloven, persondataloven, loven om ædle metaller, fyrværkeriloven og de hundredvis af andre love og regler, der er med til at regulere samfundet.

»Det er virkelig alt godt fra havet, der lander hos os. Når jeg skal drille mine chefkolleger i de øvrige advokaturer, plejer jeg at sige, at selv om vi ikke har de sager, der kan ende med livstid, er det hos os, juraen ligger,« siger Klaus Holten Kristensen.

LÆRER NYT HVER DAG

Og det var netop det, som den bankuddannede Henrik Krøjgaard drømte om, da han for syv år siden skiftede kurs. Han blev optaget på politiskolen, men læste sideløbende to fag på jurastudiet, og han har i dag gjort sin interesse for jura til sit arbejde.

Efter et halvt år som føl hos en erfaren politianklager og deltagelse i Rigsadvokatens grunduddannelse er han nu fuldbefaren i jobbet. I gennemsnit tilbringer han halvanden dag om ugen i retten – resten af tiden sidder han bag skrivebordet og ekspederer sager, og på en god dag når han igennem 10-11 forhold.

»Jeg lærer nyt hver evige eneste dag, og så er det spændende, at anklagemyndigheden fører sagerne helt til dørs,« siger den 34-årige politianklager og nævner som eksempel en sag, der handlede om overtrædelse af tatoveringsloven:

»Den har kun tre paragraffer og er ret enkel, da alle i princippet kan kalde sig tatovør. Men man må ikke tatovere unge under 18 år. Og det var altså tilfældet i denne sag, hvor en 16-årig pige var blevet tatoveret hjemme hos en mand, hun havde mødt til en fest. Det var pigens far ikke tilfreds med, og det var så op til mig at lande bøden på et passende niveau.«

MANGE ÆNDRINGER

Henrik Krøjgaards speciale er dyreværnsloven. Et område, der blev ledigt, da den ansvarlige politianklager forlod advokaturen, og Henrik Krøjgaard blev spurgt, om han havde lyst til at overtage specialet.

Men han bruger 80-90 procent af sin tid på sager, der handler om overtrædelse af færdselsloven.

»Færdselsloven er i virkeligheden ret enkel at gå til, fordi der er faste takster for mange overtrædelser. Når jeg skal afgøre, om en sag skal opgives, afsluttes med en bøde eller i retten, er der god hjælp at hente i Rigsadvokatens meddelelser, indtil man får de nye regler og takster indarbejdet. I det hele taget går der jo en del tid med at følge de mange ændringer, der sker inden for vores område,« siger Henrik Krøjgaard.

ADVOKATURMODEL FUNGERER

Særlovsadvokaturerne har eksisteret, siden politireformen trådte i kraft, og på Fyn er advokaturchef Klaus Holten Kristensen glad for, at særlovene er samlet på et sted.

»Vi var nødt til at specialisere os, og i dag må man sige, at advokaturmodellen virker. Suppleret med møderne i det landsdækkende fagudvalg har vi i dag et rigtig godt system,« siger

Klaus Holten Kristensen og hæfter sig ved, at han som advokaturchef kan uddelegere opgaverne, så jurister og politianklagere ud over at håndtere den brede vifte af sager også fungerer som specialister på tunge enkeltområder som køre- og hviletid, dyrevelfærd og miljø.

»Det er også et fremskridt, at politianklagerne nu sidder sammen med juristerne. Det gjorde de ikke før reformen. Det har – tror jeg – medvirket til, at unge betjente nu i højere grad søger job som politianklager,« siger Klaus Holten Kristensen.

Det forhold peger Henrik Krøjgaard også på:

»Politianklagere møder ikke i domsmandssager. Det afhænger så af sagens kompleksitet, hvornår en politianklager eller en jurist skal møde i retten. En politianklager har altid lov at sige fra, og det kan være en fordel, hvis en sag er meget kompleks, har principiel karakter eller har opmærksomhed fra pressen. Ellers bruger vi meget hinanden, hvis vi har spørgsmål til sagerne,« siger politianklageren. ●

VIDENSBASEN VOKSER

Anklagemyndighedens Vidensbase udviklede sig stærkt i 2011 og udgør nu et af anklagerens vigtigste redskaber. Basen indeholder nu også administrative afgørelser om visitationszoner, administrative frihedsberøvelser ved fodboldkampe, våbentilladelser og jagttegn. Videnspakker supplerer vidensbasen.

Anklagemyndighedens Vidensbase fortsatte i 2011 med at vokse stærkt og udgør nu et uundværligt arbejdsredskab for de fleste af landets anklagere.

Anklagere fra alle landets embeder indsendte i årets løb 915 nye domme, kendelser og administrative afgørelser, som kan være nyttige for kollegerne, og dermed rummede vidensbasen ved årsskiftet godt 2.800 dokumenter, heraf cirka 2.600 afgørelser.

»Samtlige embeder har bidraget med afgørelser til vidensbasen i 2011, og langt de fleste embeder har fået iværksat meget velfungerende procedurer, der sikrer, at medarbejderne har fokus på vidensdeling – også med kolleger i andre embeder,« siger videnschef Charlotte Lauritsen, Rigsadvokaten.

Embederne indsendte for eksempel i 2011 over 100 afgørelser om andre emner end de 11 emner, de var forpligtet til at indsende afgørelser om. Vidensbasen fik således i 2011 indlagt en række afgørelser om hjemmerøveri, straffelovens § 81 a om skærpet straf ved bandekonflikt, spirituskørsel samt varetægtsfængsling.

RUMMER NU OGSÅ ADMINISTRATIVE AFGØRELSE

Rigsadvokaten udvidede i 2011 vidensbasen med to nye områder – administrative afgørelser efter henholdsvis våbenloven og politiloven.

Udvidelsen bygger på et fælles projekt mellem Rigspolitiet, Rigsadvokaten og de lokale ledelsessekretariater i politikredsene, og den har givet anklagere og andre medarbejdere adgang til administrative afgørelser. Det gælder for eksempel oprettelse af visitationszoner, politiets magtanvendelse ved bistand til andre myndigheder samt administrative frihedsberøvelser i forbindelse med fodboldkampe og andre begivenheder. Anklagere kan også finde en lang række konkrete afgørelser om eksempelvis våbentilladelse og muligheden for at fratage jagttegn.

ADGANG TIL PROCESSUELLE PROBLEMSTILLINGER

Også det såkaldte processuelle dokument – som er tænkt som et praktisk værktøj i retten og inspirationskilde, når anklagere skal forberede sager – er udvidet med to nye emner i 2011, nemlig ”varetægtsfængsling efter dom” og ”anke til landsretten”. Endvidere blev de 11 eksisterende emner opdateret med nye afgørelser.

Under hvert af de nu 13 forskellige emner beskriver dokumentet kort lovgrundlaget og de oftest forekomne processuelle spørgsmål med tilhørende praksis. Desuden indeholder dokumentet et appendiks, hvor de enkelte afgørelser er kort refereret, og hvor anklagerne kan klikke på links.

»Anklagerne efterspørger fortsat flere processuelle emneområder, og derfor lancerede vi to helt nye emner i den nye udgave. Vores indtryk er, at anklagerne er glade for det processuelle dokument og bruger det i dagligdagen,« fortæller videnschef Charlotte Lauritsen.

SÆRLIGE VIDENSPAKKER

Videnspakker på AnklagerNet udgør et af tiltagene i 2011, der skal klæde anklagerne bedre på.

Videnspakkerne supplerer de informationer, anklagerne kan finde i vidensbasen, og indeholder på en række udvalgte sagsområder en samlet oversigt over relevante bekendtgørelser, vejledninger, lokale aftaler med særmyndigheder m.v.

Det gælder for eksempel emner som bortførelse af børn, miljø og fiskeri, hvor der er flere myndigheder involveret i sagens behandling.

»Det handler om at give anklageren – specielt den uerfarne – et hurtigt overblik over, hvad man skal være opmærksom på, når man løser den konkrete sag. I en sag, hvor forældre bortfører børn, er det vigtigt at vide, hvilke myndigheder der er involveret, hvem der træffer afgørelse om hvad, og helt praktisk, hvordan man kommer i kontakt med de rette personer det pågældende sted,« siger videnschef Charlotte Lauritsen. ●

FAKTA OM ANKLAGEMYNDIGHEDENS VIDENSBASE

- På anklagemyndighedens intranet AnklagerNet kan anklagere finde en række redskaber til at forberede straffesager med.
- Formålet er blandt andet at sikre, at straffesager behandles med den nødvendige hastighed og høj kvalitet.
- I vidensbasen kan anklagere hente udvalgte domme, redegørelser og forskrifter og derved forberede sig effektivt til en retssag.
- Anklagere kan søge i interne forskrifter og Karnov Groups produkter – Karnovs Lovsamlinger, Ugeskrift for Retsvæsen og Tidsskrift for Kriminalret m.v. – via én samlet søgning i vidensbasen.
- Samtidig søges efter relevant litteratur i Anklagemyndighedens Bibliotek, Det Administrative Bibliotek og Statens Netbibliotek.
- Med udgangen af 2011 rummede basen 13 emneområder, hvoraf de sidste to – markeret med kursiv – var nye:
 - Narkotika – Indgreb i meddelelseshemmeligheden – Erstatning – Dyreværn – Vold og trusler
 - Beslaglæggelse – Ransagning – Edition – Bedrageri og mandatsvig – Røveri – Udvisning
 - *Våbenloven* – *Politiloven*.
- Desuden rummer vidensbasen et ”processuelt dokument”, som inden for 13 emner indeholder de oftest stillede processuelle spørgsmål. Dokumentet svarer på spørgsmålene og henviser til relevant retspraksis og litteratur.
- Basen omfattede i 2011 2.820 dokumenter, heraf cirka 2.600 afgørelser. 915 af dem blev indsendt i 2011.
- Rigsadvokaten brugte i 2011 fire og et halvt årsværk på at vedligeholde og udbygge Vidensbasen.

RIGSADVOKATEN SAMLER FAGLIG KOMMUNIKATION I NY PORTAL

Arbejdet med at skabe én stor samlet og webbaseret Rigsadvokatmeddelelse er i gang. Målet er at samle al den anklagerfaglige viden, der i dag står i de hidtidige publikationer Rigsadvokaten Informerer og Meddelelser fra Rigsadvokaten, ét sted. Arbejdet med at omskrive og redigere den faglige kommunikation vil tage halvandet til to år.

»**M**ålet er at skabe en forbedret vidensbase, der indeholder et nyt webbaseret værktøj, der sikrer større brugervenlighed. Dermed får den enkelte anklager i sit daglige arbejde bedre mulighed for at levere ydelser af høj anklagerfaglig kvalitet,« fortæller videnschef Charlotte Lauritsen, Rigsadvokaten

ANKLAGEREN I CENTRUM

Mål og strategi for Anklagemyndigheden 2010-2015 angiver tre strategiske pejlemærker for Anklagemyndigheden frem mod 2015.

Et af dem hedder: »Vi vil forbedre kvaliteten af vores ydelser, samtidig med at vi bliver mere effektive.» Det er netop omdrejningspunktet for projektet, der skal gøre den interne viden mere tilgængelig.

»Vi vil gerne give anklageren et brugervenligt værktøj, der klæder den enkelte på til at behandle sagerne med høj kvalitet og på en ensartet, hurtig og effektiv måde,« fortæller Monica Lange, der er anklager hos Rigsadvokaten og projektleder.

»Vi vil derfor designe en ny webbaseret Rigsadvokatmeddelelse, der i højere grad tager udgangspunkt i den faktiske brugssituation, som anklagere befinder sig i, og optimerer den vidensbase, vi allerede har. Det skal være nemt og hurtigt at finde relevant viden,« siger Monica Lange.

NY VIDEN ER KUN ÉT KLIK VÆK

Tanken er, at al eksisterende intern anklagerfaglig viden samles i én stor webbaseret Rigsadvokatmeddelelse. Den inddeles i emneområder, som følger den emnestruktur, anklagerne allerede kender fra den nuværende vidensbase.

De fleste brugere oplever i dag AnklagerNet som en god fælles platform for vidensdeling og samarbejde, men ønsker i endnu højere grad tilgængelighed til opdateret viden, målrettet og brugerorienteret kommunikation samt overblik over viden på fagområderne.

Med afsæt i brugernes oplevelser og ideer er projektgruppen i gang med at realisere målet.

»Vi har nu analyseret og bearbejdet brugernes behov. Nu skal vi skabe en god og udbytterig proces, hvor vi udvikler den nye platform for faglig kommunikation og omskriver de eksisterende Rigsadvokaten Informerer og Rigsadvokatmeddelelser. Hensigten er at inddrage så mange brugere og fora i de enkelte delprojekter som muligt, så vi forankrer projektet i hele organisationen, allerede når vi opbygger nye værktøjer,« pointerer Charlotte Lauritsen. ●

KURSUS HJÆLPER ANKLAGERE TIL AT FÅ STYR PÅ DNA-BEVISER

Dna-beviser er centrale i straffesager som sagen om ”Amagermanden”, men nogle jurister har svært ved at håndtere de beregninger af sandsynligheder, som indgår. Et kursus betoner, at rettens parter bør kombinere dna-beviserne med det, der ud over dna-beviserne taler for den tiltaltes skyld eller uskyld.

Dna-undersøgelser blev et afgørende element i årets mest omtalte straffesag. For da den såkaldte Amagermand tilbage i 2010 tabte sit sædfyldte kondom på Kongelundsvej på Amager, satte han en lavine i gang, der gav politiet mulighed for at kæde en række grove forbrydelser sammen.

Sagen blev lagt i hænderne på to anklagere fra Statsadvokaten for København og Bornholm, og de kædede dna-beviserne sammen med en række andre omstændigheder ved sagen og ved den tiltalte under de syv anklagepunkter. I flere forhold pegede dna-beviserne på Amagermanden med en såkaldt likelihoodkvotient på 1.000.000.

Men hvad betyder tallet egentlig, og kunne der ved en kvotient på 1.000.000 være fire andre lige så sandsynlige gerningsmænd ud af en befolkning på over 5.000.000?

De spørgsmål kan selv trænede jurister indimellem have svært ved at besvare entydigt, og derfor udbyder Rigsadvokaten i samarbejde med Domstolsstyrelsen og Danske Advokater et kursus i dna-beviser.

ANKLAGERE BØR IKKE LÆNE SIG TILBAGE VED STÆRKE DNA-BEVISER

Dommer Kari Sørensen fra Retten på Frederiksberg underviser på kurset, og hun advarer mod at tro, at et dna-bevis alene kan fælde en tiltalt.

For selv om et dna-bevis med den højest mulige likelihoodkvotient på 1.000.000 stort set svarer til at finde den mistænkte fingeraftryk på gerningsstedet, beviser det alene ikke nogens skyld i en forbrydelse. Sporet kan være plantet eller efterladt af en tilfældig hundelufter.

»Der behøver ikke at være andre vægtige beviser, men dna-beviset skal passe med andre omstændigheder ved forbrydelsen og den tiltalte – omstændigheder, der ligger til grund for de såkaldte forhåndsodds. Man kan som anklager ikke bare læne sig tilbage,« siger Kari Sørensen.

Hun var selv i tvivl om, hvordan hun skulle forstå dna-beviset efter flere frifindelser – blandt andet da Vestre Landsret i 2009 frifandt en tiltalt i en sag om brandstiftelse i Grenå på trods af et blodspor, der med likelihoodkvotienten på 1.000.000 stammede fra den tiltalte.

»Retten begrundede det blandt andet med, at der statistisk set kan være fire andre ud af en befolkning på fem millioner, der har samme dna-profil,« siger Kari Sørensen.

For at få styr på dna-beviserne kontaktede hun retsgenetiker Jakob Larsen fra Retsmedicinsk Institut på Københavns Universitet. Samarbejdet mundedes ud i artiklen ”Brug og misbrug af dna-beviset” i tidsskriftet Advokaten. Her beskriver de to, hvordan både anklager og forsvarer kan begå en fallacy – vildfarelse – omkring dna-beviset og dermed risikere, at retten falder i samme hul.

Det kan ske, hvis forsvareren får lov til kun at sætte vægten af dna-beviset i forhold til en befolknings størrelse og ikke til sagens øvrige oplysninger, de såkaldte forhåndsodds. Anklageren skal derimod inddrage alt, der taler for den tiltaltes skyld og uskyld, i sin bevisførelse. Ved en voldtægt kan anklageren udelukke alle kvinder, små drengebørn og demente plejehjemsboere som gerningsmænd. Det samme gælder alle danskere med skudsikre alibier. Det forøger den tiltaltes skyldodds betragteligt, og dermed holder en påstand om, at fire andre tilfældige danskere lige så vel kunne have afsat sporet, ikke i virkeligheden.

FORHÅNDSODDS STEMTE I SAGEN OM AMAGERMANDEN

I sagen om Amagermanden kædede anklagerne dna-beviserne tæt sammen med den tiltaltes forhåndsodds. Senioranklager Anne Birgitte Stürup giver et par eksempler.

Efter en voldtægt i en villa på Ingolfs Allé på Amager, hvor gerningsmanden bagbandt og voldtog tre piger og en kvinde, fandt politiet biologiske spor på flere genstande i villaen, der med en likelihoodkvotient på 1.000.000 stammede fra Amagermanden.

»Forhåndsodds var, at gerningsmanden gik med Adidas-sko, at han var en tyv, der stjal smykker, og at han var stedkendt på Amager. Det viste den måde, som han kørte og lænsede pengeautomater med den ene piges dankort på. Alderen passede også på Amagermanden,« siger Anne Birgitte Stürup.

I forholdet omkring voldtægten på Kongelundsvej viste prøver fra det fundne kondom dna, der med den højeste likelihoodkvotient stammede fra den voldtagne kvinde og fra Amagermanden.

»Forhåndsodds var, at han havde været på Amager den pågældende aften, hvor han havde set Vild med dans, og at han naturligt ville have passeret gerningsstedet, hvis han var kørt direkte hjem. Desuden passede kvindens beskrivelser på ham med hensyn til højde, bygning og den amagerkanske accent,« siger Stürup.

MANGE ER USIKRE PÅ DNA-BEVISER

På kurset oplever Kari Sørensen og Jakob Larsen, at anklagere, forsvarere og dommere stadig er usikre på dna-beviserne og metoderne bag dem. Det forbavser dem ikke.

»Dna-beviser og retsgenetikere tager afsæt i statistik og biologi, men det er jurister ofte ikke så gode til. Det er to fagligt forskellige kulturer, der støder sammen. De tænker i tal, vi tænker i sprog og bruger måske nogle gange mavefornemmelsen,« siger Kari Sørensen.

Jakob Larsen, der som retsgenetiker ofte afgiver forklaring om dna-beviser, oplever, at rettens parter tackler dna-beviser meget forskelligt.

»Nogle er vældig dygtige, og andre har ikke kendskab til basale begreber og definitioner vedrørende sandsynlighedsregning,« siger Jakob Larsen.

»Hvis alt kikser, kan man gå tilbage og se på sandsynligheden for, at en tilfældig persons dna-profil passer med sporets. Hvis likelihoodkvotienten for eksempel er 800, betyder det typisk, at man skal gå ned på gågaden og indfange 800 tilfældige personer med lasso, før man i gennemsnit har fanget en person, hvis dna-profil passer,« siger Jakob Larsen. ●

IT ER STADIG VORES HOVEDUDFORDRING

Siden 2007 er der blevet arbejdet på at forbedre IT-understøttelsen af anklagernes arbejde. Men området er stadig nødlidende, og medarbejdernes mange frustrationer er velbegrundede ifølge statsadvokat Svend Larsen. En ny strategiplan skal nu sikre, at der en gang for alle gøres op med problemerne, så anklagemyndigheden kan præsentere sig som en moderne it-arbejdsplads.

»**N**år vi som ledelse stiller krav om produktivitet og effektivitet, er det helt naturligt, at medarbejderne modsat forventer, at de også har adgang til de bedste arbejdsredskaber. Det har jeg sagt før, men vi er ikke lykkedes med at komme afgørende videre, og det er en helt forståelig frustration, der møder os.«

Sådan sammenfatter statsadvokat Svend Larsen, Rigsadvokaten, den til tider opgivende stemning, som anklagemyndighedens it-systemer har skabt i organisationen.

De mange frustrationer er velbegrundede og udspringer af, at der siden 2007 nærmest har hvilet en forbandelse over Rigsadvokatens bestræbelser på at forvandle anklagemyndigheden til en moderne it-arbejdsplads. Kogt ned til en sætning kan forløbet – ifølge Svend Larsen – beskrives således:

»Et skridt frem og to tilbage.«

UTIDSSVARENDE INFRASTRUKTUR

De daglige udfordringer handler blandt andet om, at medarbejderne i politikredsene kun delvist – og med mange udfald – kan få forbindelse til anklagemyndighedens centrale systemer og at anklagerne stadig ikke har fået den lovede mobile arbejdsplads.

Det grundlæggende problem bag hele miseren er, at anklagemyndighedens teknologiske infrastruktur ifølge Svend Larsen er helt utidsvarende.

»Man skulle tro, at det ville være en relativt nem sag for os at få adgang til internettet. Det varede tre år – og for medarbejderne i politikredsene virker det reelt stadig ikke – og det er et meget godt billede på, at det her område er helt vildt vanskeligt. Det ville for så vidt være meget nemmere at starte fra bunden med et helt nyt system, men vi er nødt til at arbejde videre med at forbedre de systemer, vi nu engang har,« konstaterer Svend Larsen og suppleres af Karsten Bo Larsen, chef for økonomi, controlling og IT hos Rigsadvokaten:

»Vi behøver egentlig ikke at være låst af de særlige sikkerhedskrav og løsninger, der historisk har været knyttet til politisøjlen. Anklageren har i virkeligheden behov for en mere simpel teknologi, men store infrastrukturelle udfordringer betyder, at vi er nødt til at tage forløbet i små bidder.«

OPLØFTENDE WORKSHOP

Der var altså masser af gode grunde til, at Svend Larsen indkaldte 20 medarbejdere fra hele landet til workshoppen ”Fremtidens it-arbejdsplads for anklagemyndigheden 2012-2015.” Her blev de mange daglige it-problemer defineret – og der blev lavet en lang, prioriteret liste over nødvendige forbedringer.

På workshoppen blev den ”forståelige frustration” blandt andet formuleret af Jhin Lee, anklager ved Syd- og Sønderjyllands Politi, og Kåre Skjæveland, chefanklager ved Midt- og Vestjyllands Politi:

»Vi kører i hestevogn, mens alle andre kører i nye biler. Og det påvirker min faglige stolthed og arbejdsglæde, at vi som arbejdsplads ikke er med på noderne. Vi kunne spare mange arbejdstimer med en bærbar pc og et velfungerende sagsbehandlingssystem,« siger Jhin Lee.

»Ja. Det er dybt forældet. Vi halter bagefter på en lang række områder. Og det er virkelig en hæmsko i det daglige arbejde, at vi er fysisk bundet til vores skrivebord og den stationære computer,« supplerer Kåre Skjæveland.

Begge har noteret, at anklagerne – om end med fortsatte driftsproblemer – er kommet på internettet. Og efter workshoppen var der fortrøstning at spore i deres frustrationer:

»Det var faktisk opløftende at være med. For selv om forholdene naturligvis ikke ændrer sig fra den ene dag til den anden, er det er min klare fornemmelse, at der bliver arbejdet på sagen,« siger Jhin Lee med sigte på den strategi, der blev diskuteret.

»Jeg er glad for, at Rigsadvokaten tager hand-sken op og gør noget ved det. Det kan selvfølgelig bekymre, at vi står over for en proces, der kan blive meget lang. Men det er utrolig vigtigt, at alle gode kræfter nu arbejder sammen om at bringe os videre,« siger Kåre Skjæveland.

ÅBEN OG SERVICEMINDED MYNDIGHED

Ordentlig og respektfuld behandling af de involverede borgere og åbenhed om straffesagsbehandlingen styrker borgernes og samfundets tillid til retssystemet og forståelsen for udfaldet af straffesagerne og anklagemyndighedens rolle.

– sådan skriver vi breve til borgere

ANKLAGEMYNDIGHEDEN

Otte principper for gode breve

1. SÆT DIG I MODTAGERENS STED

- Brug en konkluderende overskrift
- Bring informationerne i den rigtige rækkefølge
- Skriv hovedbudskabet i indledningen

2. GØR BREVET OVERSKUELIGT

- Brug emneoverskrifter
- Del teksten op i mindre afsnit
- Brug punkttopstillinger

3. BRUG KORTE, ENKLE SÆTNINGER

- Sæt flere punktummer
- Skriv om én ting ad gangen
- Indled uden omsvøb

4. BRUG DE ORD, MODTAGEREN FORSTÅR

- Skriv juridiske vendinger om, eller forklar dem
- Forklar paragrafferne
- Pas på forkortelser

5. SKRIV KONKRET OG AKTIVT

- Undgå passive udsagnsord
- Pas på navneord, der ender på -else og -ing (sætningsord)

6. SKRIV NUTIDIGT OG PROFESSIONELT

- Undgå stift sprog og papirklichéer
- Pas på cancellistil

7. VÆR VENLIG

- Brug personord – De og jeg
- Anvis handle- og kontaktmuligheder
- Afslut med: Med venlig hilsen

8. SKRIV KORREKT

- Kend og undgå de typiske fejl
- Læs korrektur

ANKLAGEMYNDIGHEDEN

Bedre breve til borgeren

Anklagemyndigheden har i 2011 gjort en målrettet indsats for at skrive bedre breve. Vores ønske er at give den enkelte borger klar og letforståelig besked om de afgørelser, vi træffer.

Anklagemyndigheden sender hvert år tusindvis af breve til borgere. Naturligvis skal brevene være juridisk og sprogligt korrekte. Men det er også vigtigt, at de er overskueligt bygget op, skrevet i et forståeligt sprog og holdt i en venlig tone. Vi forsøger derfor i vidt omfang at omskrive vores interne fagjargon til ord, som modtageren kan forstå.

Vi prøver også at skrive det vigtigste først – så modtageren af brevet ikke skal igennem en mængde baggrundsstof for at få hovedbudskabet.

Alle sagsbehandlere har derfor været på kursus i at skrive breve på baggrund af en ny vejledning med otte principper for gode breve. Samtidig har vi moderniseret de brevskelemler, der ligger i vores sagsbehandlings-system.

Blandt vores nye principper for imødekommende kommunikation med borgerne er, at vi altid skriver en personlig kontaktmulighed i brevet. Som vi også altid afslutter med et 'venlig hilsen'.

Med venlig hilsen
Anklagemyndigheden

DEN SYNLIGE ANKLAGER

Danske anklagere bør spille en aktiv rolle i medierne, mener Rigsadvokaten, der i 2011 udsendte en vejledning med råd til anklagere, der skal i kontakt med journalister. På Fyn brugte anklagemyndigheden pressemeddelelser som rambuk.

170 pressemeddelelser sendte den fynske anklagemyndighed ud i 2011. Om alt fra tyvekoster skjult i skorter til grundlovsforhør i voldssager og drabene i Tusindårsskoven.

»Vi satte et projekt i gang 1. januar 2011, hvor pressemeddelelser skulle fungere som en rambuk for at føre Rigsadvokatens pressestrategi ud i livet. Og vi er blevet synlige i medierne,« siger chefanklager Jan Stick, Fyns Politi.

Dermed lever de fynske anklagere op til ønsket om, at anklagemyndigheden aktivt samarbejder med pressen. Et ønske, som Rigsadvokaten fulgte op på med en 28 siders medievejledning.

Den opridser rammer og regler for, hvornår en anklager kan og ikke kan udtale sig – både ved konkrete straffesager og mere generelt om retsarbejdet. Den giver også råd til, hvordan den enkelte anklager og den lokale anklagemyndighed forbereder sig på kontakt med journalister.

ANKLAGERE ER UVANTE MED PRESSEN

Et mål er at afdramatisere situationen, forklarer chefanklager Claus Henrik Larsen, Sydøstjyllands Politi. Han sad i arbejdsgruppen, som udarbejdede vejledningen.

»Den henvender sig til alle anklagere, men måske især til de yngre, og giver guidelines til, hvordan vi tackler mødet med pressen, hvornår vi skal være forsigtige i pressen, og hvornår der ikke er grund til det,« siger Claus Henrik Larsen

og forklarer, at mange anklagere er meget forsigtige.

»Vi har mange rigtig dygtige anklagere, og de kan ikke lide at lave fejl. Nogle er bange for at bryde tavshedspligten eller sige noget, der kan virke kontroversielt. Eller de frygter at komme til at sige noget, som ikke er kommet frem i retten,« siger chefanklageren.

Vejledningen skal få anklagere til at samarbejde aktivt med medier i almindelige retssager, så borgerne ser, hvem anklagemyndigheden er. »Folk opfatter os som en del af politiet og ikke som anklagemyndigheden. De ved for eksempel ikke, at vi fører kontrol med politiet, når vi overtager politiets materiale,« siger Claus Henrik Larsen.

PRESSEMEDDELELSER TAGER TRYKKET AF TELEFONERNE

Han ser også pressemeddelelser som en service over for medierne. Ofte kan journalisterne ikke ud fra retslisten se, hvad en sag handler om.

»Vi drøfter på vores møder, om vi har sager, der kunne interessere pressen. Når der bare står voldssag i retslisten, kan journalisten ikke vide, om der gemmer sig noget interessant,« siger Claus Henrik Larsen og nævner, hvordan en kommunikationsmedarbejder over for en journalist nævnte en sag, hvor to elever havde puttet afløbsrens i en lærers kaffe. Den stod som voldssag i retslisten, men efter tippet blev den omtalt i mange medier.

En anden fordel er, at meddelelserne ofte reducerer antallet af opkald i sager, som pressen følger tæt. Det gælder både, når anklagemyndigheden

digheden beslutter at rejse tiltale og det modsatte.

»Vi undgår at blive bombet ned på telefonerne, når vi sender pressemeddelelser med citater, som journalisterne kan bruge,« siger Claus Henrik Larsen.

FYN FØRER AN OVER FOR PRESSEN

I den fynske anklagemyndighed fører chefanklager Jan Stick statistik.

Af 170 pressemeddelelser, som anklagemyndigheden på Fyn sendte ud i 2011, handlede 40 procent om, hvor, hvornår og hvorfor anklagemyndigheden fremstillede nogen i grundlovsforhør. Andre 40 procent fulgte op på grundlovsforhør, mens 20 procent omtalte interessante domme.

Jan Stick mener, at meddelelserne får pressen til at følge sager til dørs.

»Pressen forskrækker ofte borgerne og glemmer at berolige. Hvis pressen viser et forfærdeligt trafikuheld med drabelige billeder på forsiden, skal borgerne også vide, at chaufføren, der kørte vanvittigt hurtigt, fik så og så mange års fængsel og mistede kørekortet,« siger Jan Stick. Hans egne undersøgelser viser, at cirka 90 procent af meddelelserne bliver bragt i lokale medier, blandt andre netavisen fyens.dk. 70 procent bliver brugt bredere af medier som Fyens Stiftstidende, TV2 Fyn og den regionale radio. 30 procent finder ifølge Stick vej til Ritzau, tekst-tv og netaviser fra de landsdækkende medier som for eksempel Jyllands-Posten.

LAV ET PRESSEBEREDSKAB I STORE SAGER

I dag tager også unge fynske anklagere initiativ til at kontakte pressen, og dermed ligger ansvaret for kommunikationen i straffesager ifølge Stick det rigtige sted, nemlig i anklagemyndigheden.

»Før var det oftest politiets vagtchefer eller efterforskningsledere, der udtalte sig. Det var en stor tidsmæssig belastning, og anklagemyndigheden og dermed det egentlige ansvar for straf-

fesagerne, blev også usynlig. Kommunikationen bør følge ansvaret. Nu har vi lavet en klar skillelinje, der siger, at politifolkene udtaler sig, når de efterforsker sagen. Men når den nærmer sig retten med grundlovsforhør eller varetægtsfængsling, så udtaler anklagemyndigheden sig,« siger Jan Stick.

Han illustrerer med sagen fra Tusindårsskoven, hvor et ægtepar blev dræbt.

»Jeg blev meget glad, da jeg på TV2's breaking news læste, at anklagemyndigheden – og ikke politiet – begærede dørlukning. Når medier og politikere skælder ud på politiet, handler det ofte om anklagemyndighedens dispositioner, for eksempel om der er for mange dørlukninger. Det rammer politiet – og det er ikke rimeligt,« siger Jan Stick.

Han betoner også, at det i store sager er vigtigt at planlægge pressearbejdet i store sager.

»Anklageren tager sig af selve sagen, mens advokaturchefen tager sig af fotografierne og journalisterne på trappen foran retsbygningen. Og jeg sender en pressemeddelelse ud og taler med de journalister, som ringer. På den måde får vi godt styr på det,« siger Jan Stick.

Han mener, at anklagemyndigheden er blevet mere synlig i medierne på landsplan.

»Men det hænger stadig noget med den indledende fase i sagerne. Spørgsmålet, om der skal være grundlovsforhør, hvorfor der er behov for det – og så resultatet af forhøret – de ting må anklagerne påtage sig at formidle,« siger Jan Stick. ●

TRÆNER ANKLAGERE I KONTAKT MED MEDIERNE

- Alle nyansatte anklagerfuldmægtige bliver trænet i mediekontakt.
- Anklagemyndigheden afholder videregående tredageskursus i medietræning.
- På kurserne lærer deltagerne at forberede et budskab til aviser, internetmedier, radio og tv, ligesom de bliver fortrolige med at udtale sig til kamera.
- De lærer også at skrive pressemeddelelser og får en indføring i, hvordan journalister tænker, og medier arbejder.

ANKLAGERE OG FORSVARERE SAMARBEJDER OM AT FÅ SAGER FOR HØJESTERET

Et nyt forum, nedsat af Rigsadvokaten, koordinerer, hvilke typer sager anklagere og forsvarere gerne vil indbringe for Højesteret. Men forsvarere og Rigsadvokaten kan stadig uafhængigt søge om at få sager for landets øverste ret.

Når offentlighed, presse og politikere diskuterer straffe i sager om hjemmerøverier, bandeopgør og misbrug af børn, kan det være nyttigt at høre Højesterets mening. Til gengæld skal landets øverste domstol ikke bruge tid på at afgøre sager, som ikke har betydning for fremtidig retspraksis.

Så langt er forsvarernes repræsentanter og anklagemyndigheden enige. Og derfor valgte forsvarerne i 2011 at deltage i et nyt forum, som Rigsadvokaten nedsatte for at koordinere de to parter ansøgninger om at få sager for Højesteret. Det handler om at få de principielle sager for Højesteret, forklarer vicestatsadvokat Eva Rønne, der på vegne af Rigsadvokaten fører en del af anklagemyndighedens sager i Højesteret.

»Når politikere vedtager nye love, der lægger op til at skærpe straffene, kan det være en god idé hurtigst muligt at forelægge sagerne for Højesteret for at høre, hvor straffniveauet skal ligge. Derfor har vi blandt andet indbragt en række våbensager for Højesteret, men også i knivsagerne, hvor Folketinget ændrede loven, ville det have været godt at få Højesterets tilkendegivelse med det samme,« siger Eva Rønne.

FORSVARERE OG ANKLAGERE ENIGE OM SYV HOVEDOMRÅDER

Det nye forum, der består af fem forsvarere og fem anklagere, anbefaler, at parterne søger Procesbevillingsnævnet om at få sager for Højesteret, når de indeholder følgende problemstillinger:

- Spørgsmål affødt af ny lovgivning.
- Spørgsmål om strafudmåling, hvor Højesteret ikke tidligere har taget stilling til niveauet.
- Spørgsmål om sanktionsfastsættelse, hvor det er relevant at overveje, om praksis bør ændres.
- Andre generelle spørgsmål, hvor Højesteret ikke tidligere har taget stilling.
- Særlovsområder, som Højesteret ikke tidligere har taget stilling til.
- Særligt prioriterede sagsområder af stor samfundsmæssig interesse.
- Landsretsafgørelser, som kan få afgørende betydning for praksis fremover.

Det nye forum vil løbende drøfte, hvilke særligt prioriterede sagsområder man vil pege på. Det kunne ifølge Eva Rønne for eksempel være hjemmerøverier, misbrug af børn eller hadforbrydelser.

På særlovsområdet kunne det for eksempel handle om færdselsregler, miljølove eller køre- og hviletidsbestemmelser.

»Der er en lang række områder, som Højesteret ikke har behandlet, og det kan også være bødesager,« siger Eva Rønne.

HØJESTERET SKAL BEHANDLE DE PRINCIPIELLE SAGER

Baggrunden er, at den såkaldte nævningereform vendte op og ned på, hvilke sager Højesteret skulle behandle. Før reformen i 2008 behandlede Højesteret en del nævningsager, der var startet i landsretterne og anket til Højesteret. Men efter reformen skulle alle nævningsager

starte i byretten som første instans, og Højesteret skulle kun behandle principielle sager.

»Efter reformen har Højesteret behandlet en del sager, som har haft stor generel interesse, men vi har også set nogle sager, hvor afgørelserne er meget konkret begrundede og derfor ikke har fået så stor betydning for retspraksis,« siger Eva Rønne.

Hun forklarer, at anklagemyndigheden også i nogle få konkrete, principielle sager inden for de særligt prioriterede sagsområder vil kunne opfordre forsvareren til at søge om at få sagen for Højesteret, selv om både byret og landsret har givet anklageren medhold.

»Det vil kunne ske, hvis vi skønner, at der er behov for at få afklaret retspraksis. I sådanne tilfælde kan vi sige til forsvareren, at vi ikke vil modsætte os, hvis man søger om at få sagen for Højesteret.«

FORSVARERE VIL HAVE MÆRKESAGER FOR HØJESTERET

Det bifalder Sysette Vinding Kruse, der sidder i det nye forum som formand for Advokatrådets strafferetsudvalg. Hun forklarer, at Rigsadvokaten ofte udtaler sig imod, når forsvarerne ønsker sager for Højesteret.

Flere spørgsmål er mærkesager for forsvarerne.

»Vi er interesseret i at få prøvet strafudmålingen i sager om hjemmerøverier. Der var et massivt pres fra Folketinget om højere straffe, og det er en uskik, når politikerne blander sig i domstolens arbejde. Vi så også, at Højesteret var af en helt anden mening end politikerne i knivsagerne, hvor politikerne pressede på, for at domstolene skulle give syv dages fængsel uanset omstændighederne,« siger dr. jur. og advokat Sysette Vinding Kruse og peger på betingede udvisninger af udlændinge som et andet vigtigt område.

Hun understreger, at ingen forsvarer vil indbringe sager for Højesteret, medmindre det er i klientens interesse.

»Der har vi en noget anderledes tilgang end anklagemyndigheden.« ●

TO ARABISKE LANDE HENTER INSPIRATION I DANMARK

Tunesien skal lære, hvordan man undgår tortur – og Marokko indfører samfundstjeneste efter dansk model. I begge tilfælde er konstitueret statsadvokat Gyrithe Ulrich med i de danske delegationer, der bistår de to lande.

I Marokko er de i gang med at reformere retsvæsenet. Og i Tunesien bliver der taget tilløb til et opgør med den tortur, der hidtil har været udbredt i politiet og fængslerne.

Umiddelbart har de to initiativer ikke meget med hinanden at gøre, men der er dog en ganske særlig fællesnævner: I begge tilfælde er danske myndigheder og organisationer med til at sætte deres solide fingeraftryk på processen.

Mens Marokko henter inspiration hos Kriminalforsorgen, Domstolsstyrelsen og Rigsadvokaten, er det Højesteret og Rigsadvokaten, der medvirker til at modernisere forholdene i Tunesien.

»Og det er spændende arbejde,« understreger Gyrithe Ulrich, der repræsenterer den danske anklagemyndighed i begge de nordafrikanske lande.

TVINGER TILSTÅELSER FREM

Det tunesiske projekt blev indledt i slutningen af 2011 – da Udenrigsministeriet som en direkte udløber af det arabiske forår bevilgede Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre (RCT) midler til projekter i Egypten, Libyen og Tunesien.

Indsatsen i Tunesien handler om at hjælpe torturofre og forebygge nye overgreb. Og det er den sidste del af opgaven, som Gyrithe Ulrich – til daglig konstitueret statsadvokat i Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn – deltager i sammen med højesteretsdommer Per Walsøe.

»Udgangspunktet for vores arbejde er et retsvæsen, hvor tortur har været anvendt over for både almindelige krimi-

nelle og politiske fanger. Systemet hviler på en tilståelseskultur, hvor det handler om at fremtvinge indrømmelser. De indsatte har ikke lægetilsyn, og de ser først en advokat, når de efter lang tids anholdelse stilles for retten,« forklarer Gyrithe Ulrich.

Hun fremhæver også, at domstolene og anklagemyndigheden ikke er uafhængige. Der har været en udbredt frygt for at blive forflyttet, hvis man ikke fulgte regeringen – og den utryghed kom til udtryk på den danske delegations første rejse til Tunesien.

GIVER DEM ARGUMENTER

»Her mødte vi blandt andet formanden for dommerforeningen. Hun havde selv oplevet at blive (tvangs)forflyttet fra hovedstaden Tunis til en fjern egn af landet. Sidste forår trodsede hun systemet og deltog i oprøret – og hun begyndte at græde, da hun fortalte os om de forhold, hun tidligere havde levet under,« beretter Gyrithe Ulrich.

I september 2012 skal hun sammen med blandt andre Per Walsøe møde tunesiske dommere, anklagere, universitetsansatte fra det juridiske fakultet og menneskerettighedsaktivister. De skal også overvære en eller flere retssager i Tunesien. Og derudover er der også planer om at invitere de tunesiske samarbejdspartnere til Danmark – her skal de eksempelvis besøge Politiskolen for at se, hvordan danske betjente uddannes – uden at der står 'tortur' på skemaet.

»Et af projektets formål er at forsøge at påvirke deres straffe- og retsplejelov på torturområdet såvel som på helt basale retsgarantier som eksempelvis

adgang til en advokat umiddelbart efter anholdelsen. Det er jo uvist, hvor langt vi kommer, men vi kan i hvert fald give dem selvtilid og argumenter, som de kan bruge til at lægge pres på regering og myndigheder. Og i første omgang er det lidt usikkert, hvordan den nye overgangsregering forholder sig til alt det her,« siger Gyrithe Ulrich.

SAMFUNDSTJENESTE I MAROKKO

Samme tvivl er der ikke i Marokko, hvor de juridiske myndigheder – på baggrund af reelle ønsker om at forny retsplejen – har arbejdet tæt sammen med Det Arabiske Initiativ siden 2010. Som led i samarbejdet har der været afholdt fire seminarer i Casablanca, Marrakech, Fes og Tanger, hvor Gyrithe Ulrich og de fire øvrige medlemmer af den danske delegation har været sammen med marokkanske dommere og embedsmænd fra justitsvæsenet for at diskutere eksempelvis fodlænker, betingede domme med særlige vilkår, prøveløsladelse og sanktioner over for unge.

Som en helt konkret udløber af samarbejdet er det nordafrikanske land tæt på at vedtage en lov, som betyder, at man – stærkt inspireret af dansk praksis – indfører samfundstjeneste som sanktionsmodel.

Efter de fire seminarer i Marokko er næste fase af samarbejdet, at 20 dommere og embedsmænd fra Marokko skal besøge Danmark i løbet af 2012. De skal se, hvordan vores samfundstjeneste fungerer i praksis, ligesom de skal studere, hvordan KiF, Kriminalforsorgen i Frihed, finder egnede steder til samfundstjeneste.

Derudover kan der blive tale om endnu et dansk besøg i Marokko:

»Når loven om samfundstjeneste er vedtaget og skal implementeres, overvejer de, at vi skal være med til at drøfte og gennemføre cases om den praktiske anvendelse af deres egne regler,« siger Gyrithe Ulrich. ●

DE ER GULD VÆRD

Med projektet i Tunesien er det anden gang på få år, at RCT arbejder sammen med anklagemyndigheden. Og Therese Rytter, juridisk rådgiver i RCT, er sikker på, at de danske anklagere er med til at gøre en forskel.

Danske anklagere repræsenterer den moderne retsstat. De ved, hvad begreber som 'lighed for loven' og 'ingen over loven' betyder for et demokrati. De kan fortælle, hvordan en uafhængig anklagemyndighed fungerer – og hvordan basale retsprincipper og menneskerettigheder gennemsyrrer anklagerens virke.

Sådan lyder de vigtigste begrundelser, som Therese Rytter – juridisk rådgiver i Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre (RCT) – trækker frem, når hun skal forklare, hvorfor danske anklagere kan gøre en forskel, når et 'nyt' land som Tunesien skal til at reformere sit politi og retsvæsen.

»Og de kender ikke blot til principperne – som for eksempel uskyldsfornødningen – på det teoretiske plan. I kraft af deres store erfaring ved de også, hvordan man omsætter dem til praksis og håndterer de problemer, der kan opstå,« siger Therese Rytter og tilføjer:

»I RCT kan vi sagtens prædike om menneskerettigheder og diverse FN-standarder, men vi kan ikke fortælle, hvordan man agerer som anklager, når man risikerer at sidde som en lus mellem to negle – mellem politiet og domstolene. Her kan anklagemyndigheden i det aktuelle projekt være med til at identificere eventuelle knaster og komme med konkrete forslag til, hvordan man justerer og løser problemerne.«

REFORMTANKER ALDELES NYT

Det er anden gang, RCT og anklagemyndigheden arbejder sammen. Det første projekt foregik i Jordan, hvor man formulerede en række guidelines til anklagemyndigheden. Guidelines, som skal bistå landet med at identificere politiets brug af tortur og tage skridt til at forebygge torturen.

Indholdet i disse guidelines er ikke i nærheden af de standarder, man opererer med i Danmark – men som Therese Rytter noterer, startede man stort set fra bunden i både Jordan og Tunesien.

»Populært sagt er der jo nærmest ingen tunesere, der for alvor har spekuleret i retsreformer før opstanden sidste år. De har slet ikke været vant til at tænke på den måde, men nu skal der reformeres på adskillige fronter. Og her kan danske anklagere altså komme med mange, mange gode forslag til de ændringer, der skal ske i retsvæsenet. De har stor legitimitet, og deres viden er guld værd,« siger Therese Rytter.

I Jordan er projektet i øvrigt gået ind i sin næste fase. Her bistår Rigsadvokaten nu den jordanske anklagemyndighed i at udvikle guidelines vedrørende brug af varetægtsfængsling. ●

»EU-DOMMERNE ER PRÆGET AF EKSTREM GRUNDIGHED«

Anført af rigsadvokaten drog 13 danske anklagere på studietur til EU-Domstolen i Luxembourg – og oplevede ifølge statsadvokat Jan Reckendorff ‘jura på et meget højt fagligt niveau’.

Det handlede om jura på et højt niveau, da Rigsadvokaten sendte 13 medarbejdere på studietur til Den Europæiske Unions Domstol – i daglig tale blot EU-Domstolen – i Luxembourg. Eller som en af deltagerne, statsadvokat Jan Reckendorff, Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland, formulerer det:

»Jura på et meget højt fagligt niveau.«

Med den danske EU-dommer Lars Bay Larsen som vært blev delegationen – der blandt andet talte daværende rigsadvokat Jørgen Steen Sørensen, to chefanklagere og fem statsadvokater – introduceret til flere af de emner, som EU's øverste dømmende myndighed beskæftiger sig med. Deriblandt de præjudicielle afgørelser, hvor EU-Domstolen på forhånd tilkendegiver, hvordan den vil fortolke et givent spørgsmål.

»Vi hørte blandt andet om en sag, der havde rødder i Tyskland og handlede om opholdstilladelse. Danmark havde på et tidspunkt intervenseret i sagen, og det var spændende at høre om den betydning, som EU-Domstolens præjudicielle afgørelser har på, hvordan vi forvalter dansk ret,« fortæller Jan Reckendorff.

MEGET AKTIVE DOMMERE

Ud over møder med en række dommere – deriblandt EU-Domstolens græske formand Vasilios Skouris – overværede de danske anklagere også en domsforhandling, og her registrerede Jan Reckendorff blandt andet, at dommerne optræder meget mere aktivt end deres kolleger i danske retssale.

»De stiller mange opklarende og rimeligt svære spørgsmål. De blander sig også i det materielle, hvor vi er vant til, at parterne procederer, og så afsiger retten sin dom. Og så er deres arbejde præget af en ekstrem grundighed,« noterer Jan Reckendorff og tilføjer, at ‘sådan skal det også være’:

»Domstolens afgørelser har jo stor betydning for de enkelte medlemslande – ikke mindst inden for civile sager. Og den udvikling vil kun fortsætte. Uanset om det drejer sig om varemærkeret, udlændingespørgsmål, tekniske handelshindringer eller noget helt fjerde. Jeg fik i hvert fald skærpet min opmærksomhed på, hvor vigtig EU-Domstolen er,« noterer Jan Reckendorff.

I den mere 'kuriøse' afdeling bemærkede han, at advokaterne talte på deres nationale sprog og var iført deres nationale domstoles "uniformer" – som eksempelvis den engelske dommer, der bar paryk.

»Og så er der også meget 'etikette'. Ikke mindst i de sydlige lande er dommerne distanceret fra andre. På den måde kan man tydeligt fornemme, at der er tale om forskellige retssystemer,« siger den sønderjyske statsadvokat. ●

FAKTA

EU-Domstolen har tre hovedopgaver:

- Legalitetskontrol med EU-institutionernes retsakter.
- Kontrol med, at EU's medlemsstater lever op til deres forpligtelser i henhold til de gældende traktater.
- Fortolkning af EU-lovgivningen efter anmodning fra de nationale domstole.

INTERNATIONALT SAMARBEJDE FØRTE TIL HURTIG DOM OVER TERRORIST

Et fælles efterforskningshold

med belgiske og danske politifolk, koordineret af Eurojust, Statsadvokaten for København og Bornholm og Københavns Politi, fik den etbenede, tjetjenske bombemand dømt for forsøg på terror, otte måneder efter at hans bombe eksploderede på et københavnsk hotel. Sagen var speciel på flere måder.

Jeg ser det som eksempel på, hvordan god kommunikation mellem statsadvokaten og politiet sørgede for fremdrift i sagen.

Vicestatsadvokat Anders Riisager

Da Københavns Byret i maj 2011 afsagde sin dom på 12 års fængsel til den etbenede, tjetjensk-belgiske mand Lors Dukajev, kunne vicestatsadvokat Anders Riisager og anklager Rikke Lundby Jensen se tilbage på et usædvanligt forløb.

Først og fremmest lykkedes det på godt otte måneder at få sagen opklaret og manden dømt for at have planlagt at sende en brevbombe til Morgenavisen Jyllands-Postens redaktion i Aarhus.

»Det svarer til en normal færdselssag,« siger Anders Riisager.

Et internationalt samarbejde var en medvirkende årsag til den hurtige dom, men avisen B.T. hjalp også efterforskerne. Lors Dukajev ville nemlig intet sige, da han lettere kvæstet blev anholdt den 10. september 2010 i H.C. Ørstedsparken i København, efter at den bombe, som han var ved at gøre færdig, eksploderede på et toilet på Hotel Jørgensen.

»Vi var på bar bund omkring hvem han var, og hvor han kom fra, men vi fik god hjælp af B.T.'s journalister, der så, at han havde en brækket næse. Og de googledes så boksere med et ben og ringede til bokseklubber i Belgien,« siger Anders Riisager.

Derefter gik det stærkt. Med EU-organisationen Eurojusts mellemkomst fik Københavns Politi, Statsadvokaten for København og Bornholm og belgisk politi skabt et fælles efterforskningshold – Joint Investigation Team.

»Københavns Politi lavede et udkast til en plan for efterforskningen og blev enige med belgierne om, hvordan vi greb sagen an. En belgisk undersøgelsesdommer skrev planen under, og så fik vi ransaget lejligheder, hvor politiet fandt en del islamistisk materiale, bombemanualer og stumper af ledning af samme type, som var brugt i bomben,« siger Anders Riisager.

DANSKE POLITIFOLK BISTOD VED AFHØRINGER I BELGIEN

Han forklarer, at flere politifolk fra Københavns Politi rejste til Liege i Belgien og bistod med at afhøre og efterforske. Herhjemme arbejdede politiet hurtigt med at kortlægge Dukajevs færden i de tre-fire dage, han havde opholdt sig i Danmark, før bomben sprang.

»Politiet var ude i en masse butikker for at samle overvågningsbilleder, og det var et stort arbejde. Dermed kunne vi påvise, hvordan Dukajev havde købt kuverter på posthuse. Det var et effektivt politiarbejde, og jeg ser det som et eksempel på, hvordan god kommunikation mellem statsadvokaten og politiet sørgede for fremdrift i sagen,« siger Anders Riisager.

Flere tekniske beviser pegede på Dukajev, ligesom bomben var sprunget i hænderne på ham. »Politiet fandt et notat, hvor han havde skrevet Jyllands-Postens adresse, og han havde lånt en computer af en japansk turist på et hostel for at google Jyllands-Posten. Det havde han svært ved at forklare i retten,« siger Anders Riisager. Han fandt sagen interessant, blandt andet på grund af hovedpersonen, som i retten viste sig at være veltalende.

»Der var noget karismatisk over ham, og han optrådte meget velovervejet. Han svarede på alle spørgsmål, var høflig, velformuleret og tydeligvis velbegavet.« ●

ROJ TV – EN FREMMEDARTET SAG OM TERROR

Som anklager rejste en vicesstatsadvokat og en senioranklager Europa og det østlige Tyrkiet tyndt, da de skulle til bunds i sagen om ROJ TV. Anklagerne og efterforskerne gennemgik et utal af udsendelser for at undersøge, om tv-stationen propaganderede for terrororganisationen PKK, og oversætterne fik en central rolle.

Sagen om den kurdiske tv-station ROJ TV har været en af de mest udfordrende sager, som vicesstatsadvokat Anders Riisager har ført som anklager.

»Alle udsendelser blev sendt på sprog, som vi ikke forstod, og de blev produceret i Belgien. Det gjorde det ikke mindre uoverskueligt, at PKK ikke er en terrororganisation som Al-Qaeda. Handlingerne udføres i Østtyrkiets, og derfor oplever danskere dem ikke som et nærværende problem. Sagen var vanskelig at komme i gang med,« siger Anders Riisager fra Statsadvokaten for København og Bornholm, der behandlede sagen sammen med senioranklager i Københavns Politi Jacob Buch-Jepsen.

Anders Riisager forklarer, at det fremmedartede gjorde sagen til en pædagogisk udfordring. Det var ikke nemt at formidle en konflikt mellem to parter, der kulturelt og geografisk lå langt væk for rettens medvirkende.

»Ens paratviden var ikke overvældende. De fleste aner ikke, hvad der foregår i det østlige Tyrkiet, men vi fik uvurderlig hjælp af analytikerne i PET's Center for Terroranalyse. De var meget dygtige til at beskrive konflikten,« siger Anders Riisager, der har op mod 40 grønne ringbind om ROJ TV stående på sit kontor.

STRABADSERENDE BUSTURE I ØSTTYRKIET

Undervejs rejste han og Jacob Buch-Jepsen sammen med danske politifolk og en tolk rundt i det østlige Tyrkiet for blandt andet at afhøre tidligere PKK-folk om ROJ TV:

»Vi var flere gange i Østtyrkiet på grænsen til Armenien. Det var meget tidskrævende.«

Formelt foregår den slags afhøringer, ved at Danmark sender en retsanmodning til Tyrkiet. En undersøgelsesdommer indkalder derpå vidner, som danskerne afhører i retten med tolk. Dommeren skriver det hele ned i retsbogen, som danskerne får kopi af, forklarer Anders Riisager, der afhørte cirka 20 personer om ROJ TV, især domfældte PKK'ere.

Han og efterforskerne rejste også til en række europæiske lande, blandt andet for at afklare, hvem der finansierer ROJ TV.

»Vi etablerede et meget vidtgående samarbejde med mange europæiske lande. ROJ TV lå tidligere i England og i Frankrig, og tv-stationen har haft bankkonti i hele Europa, men folkene bag samler især penge ind i Tyskland,« siger Anders Riisager og oplyser, at efterforskerne indhentede oplysninger fra Sverige, Tyskland, Frankrig, Holland, Belgien, Storbritannien, Tyrkiet, Schweiz, Grækenland og Cypern.

TO OVERSÆTTERE RETTEDE HINANDEN

Det helt store arbejde lå dog i at gennemse og oversætte tv-udsendelser. Det var ikke nok at vælge nogle få, tilfældige nyhedsudsendelser ud.

»ROJ TV sendte nærmest 24 timer i døgnet, for det er også en almindelig tv-kanal, der sender træskovals og jeopardy. Vi holdt os til nyheds- og dokumentarprogrammerne, og vi fik oversat et meget stort antal for at undersøge den redaktionelle linje,« siger Anders Riisager. Han forklarer, at det ikke er ulovligt at sende udsendelser, der til en vis grad sympatiserer med terrorbevægelser.

Vicestatsadvokaten forklarer, at det var altafgørende at få oversat og teksten udsendelserne, der blandt andet blev sendt på tyrkisk og tre kurdiske dialekter, meget præcist.

»Vi var nødt til at være på 140 procent sikker grund, for det kræver eksakte oversættelser, når du skal påvise en redaktionel linje. Vi brugte ret anseelige summer på to meget dygtige oversættere, der rettede hinanden. Vi oplevede stort set ingen problemer med påstande om ukorrekte oversættelser. De få indvendinger, der kom, manede vi i jorden,« siger Anders Riisager.

ROJ TV KUN PÅ NETTET I DAG

Københavns Byret kendte i januar 2012 de to selskaber bag ROJ TV – ROJ TV A/S og Mesopotamia Broadcast A/S – skyldige i at have propaganderet for PKK, der står på terrorlisterne i USA, Canada og EU. Retten idømte hvert af selskaberne 40 dagbøder på 65.000 kroner. Selskaberne har anket sagen, og Østre Landsret har afsat 40 retsdage fra slutningen af oktober 2012 til at behandle sagen.

Københavns Byret fandt ikke at have hjemmel til at fratage ROJ TV sendetilladelsen, men tv-stationens satellitudbyder ønskede efter dommen ikke at have tv-stationen som kunde. Derfor kan ROJ TV i dag kun ses på internettet. ●

RIGSADVOKATENS KURSUSUDBUD 2011			
Kursus	Antal kurser	Deltagere pr. kursus	Deltagerantal
Anklagerens Argumentation	2	13	26
Teleoplysninger i retten	1	23	23
DNA beviser i straffesager	1	43	43
Effektivitet gennem driftsledelse	4	25	100
Introduktion til Excel	2	12	24
Foranstaltningssager	1	22	22
Grunduddannelsen som anklager	20	20	400
Hvad kan jeg sige?	1	25	25
Indgreb i meddelelseshemmeligheden	2	23	46
International Retshjælp	2	24	48
IT-anklageren	1	15	15
Køre eller hviletid?	1	19	19
Learning by Doing	2	13	26
Medietræning	2	8	16
Mentor med mening	1	21	21
Mødeledelse	2	23	46
Personlig Effektivitet	2	23	46
Politianklageruddannelsen	1	15	15
Præsentationer med power	2	11	22
Praktisk Forvaltningsret	1	22	22
Proceskonsulentuddannelsen	1	27	27
Skriv og bliv forstået	2	25	50
Straffesagen skridt for skridt	2	22	44
Straffesager mod psykisk syge	2	11	23
Styr på store sager	1	21	21
Udvisning af udlændinge	2	21	42
Seminar for undervisere	2	25	50
Vidnebeviset	1	22	22
Ekstern lederuddannelse - førleder			12
Ekstern lederuddannelse - nye ledere			4
Ekstern lederuddannelse - erfarne ledere			22
Politiskolens kurser	4		18
I alt	74		1.540

ATTRAKTIV ARBEJDSPLADS MED KOMPETENTE MEDARBEJDERE

Vores muligheder for at levere gode resultater af høj kvalitet afhænger af medarbejderne. Kun ved at rekruttere, fastholde og udvikle kompetente medarbejdere kan vi bevæge anklagemyndigheden i den retning, vi ønsker.

»JEG ER HELT SIKKERT BLEVET EN BEDRE ANKLAGER«

Selve håndværket i anklagerfaget fik en fremtrædende rolle, da anklagemyndigheden ændrede den obligatoriske grunduddannelse. Indholdet blev meget mere praktisk orienteret, og de unge nyansatte anklagere fik deres egen mentor. Anklagerfuldmægtig Katrine Grønkjær Pedersen var med på det første hold og mener, at hun efter hvert modul lærte noget, hun straks kunne bruge i hverdagen.

Det praktiske indhold. Den personlige mentor. Og det strukturerede forløb.

Det er blot tre af de forhold, som Katrine Grønkjær Pedersen fremhæver, når hun skal beskrive anklagemyndighedens obligatoriske grunduddannelse.

Den blev ændret radikalt fra 2010. Og som nyansat fuldmægtig ved Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi var Katrine Grønkjær Pedersen med på det første hold. Forløbet slutter i efteråret 2012 – og efter de første syv ud af i alt ni moduler er den unge fuldmægtig ikke i tvivl:

»Jeg er helt sikkert blevet en bedre anklager. Og jeg kan høre på ældre kolleger fra den gamle grunduddannelse, at de gerne ville have oplevet et tilsvarende forløb,« siger Katrine Grønkjær Pedersen.

HVERT MODUL HAR LØFTET MIG

Den helt afgørende forskel på den gamle og den nye grunduddannelse er, at der nu lægges meget mere vægt på selve håndværket i anklagerfaget.

»Og det er godt set. På universitet lærte vi jo ikke at gå i retten, og det er i den grad vores vigtigste opgave som anklagere. Det, der har overrasket mig mest ved jobbet, er det enorme ansvar, man får meget, meget hurtigt. Det er nærmest fra første dag, vi bliver sendt i retten. Derfor er det godt, at fag som retorik, afhøring af vidner og procedure ligger tidligt og fylder meget i den nye grunduddannelse,« noterer Katrine Grønkjær Pedersen og tilføjer:

»Jeg kan næsten med sikkerhed sige, at jeg efter hvert eneste modul har mærket et løft og fået nogle redskaber med hjem, som straks kan bruges i hverdagen.«

MENTOR EN STOR HJÆLP

En anden afgørende forskel på den gamle og nye uddannelse er, at de nyansatte jurister får deres egen personlige mentor, som følger dem gennem hele grunduddannelsen. Den nyskabelse får også ros fra Katrine Grønkjær Pedersen, der har haft anklager Anne Marie Fink som mentor:

»Vi har holdt møder før og efter de enkelte moduler. Det har fungeret rigtig godt, og de samtaler tvinger mig til at spekulere endnu mere over de temaer, vi undervises i,« fortæller Katrine Grønkjær Pedersen.

Anklagemyndigheden åbnede i 2011 sit eget kursus- og mødecenter hos Rigsadvokaten i København.

Anne Marie Fink har også været med Katrine Grønkjær Pedersen i retten for bagefter at evaluere indsatsen, ligesom der har været plads til almindelig sparring og gode råd – som eksempelvis vinklen på en procedure.

»Men i dagligdagen er det stadig min nærmeste chef, jeg går til med faglige spørgsmål,« fortæller Katrine Grønkjær Pedersen.

JUSTERER LØBENDE INDHOLDET

Hos Rigsadvokaten noterer anklager Thomas Lindberg Brædder, at Katrine Grønkjær Pedersen ikke er den eneste, der er glad for den nye grunduddannelse:

»Den feedback, vi har fået fra embederne, er, at de er meget positive og oplever, at fuldmægtigene er tryggere og bedre rustet til at løfte jobbet som anklager – ikke mindst når det gælder arbejdet i retten. Og det er ikke mindst mentorordningen, der får stor ros,« siger Thomas Lindberg Brædder, som fik bekræftet det billede på et seminar for alle mentorer og undervisere på grunduddannelsen:

»De er absolut positive over for mentorordningen. Det er deres fornemmelse, at den giver de

unge fuldmægtige større tryghed,« siger Thomas Lindberg Brædder.

Det betyder dog ikke, at indholdet af de ni moduler forbliver uændret:

»Nej. Vi justerer og udvikler løbende hvert enkelt modul ud fra de mundtlige og skriftlige evalueringer, vi får fra kursisterne efter hvert eneste modul. Og samtidig planlægger vi i 2012 et seminar, hvor alle mentorer og undervisere kan udveksle erfaringer og komme med nye input og ideer til, hvordan vi gør grunduddannelsen endnu bedre,« fortæller Thomas Lindberg Brædder.

Ved udgangen af 2011 var der ikke længere kursister på den gamle grunduddannelse. Til gengæld var 125 unge fuldmægtige – fordelt på fem hold – i gang med den nye. ●

»JEG VIL GERNE MED PÅ EN STOR SAG«

I medarbejderudviklingssamtalen havde Margrethe Sanning bedt om at blive medanklager på en omfattende retssag. Det ønske fik hun opfyldt, da hun blev medanklager i den såkaldte Brønderslevsag.

Da en af Danmarks hidtil voldsomste sager om børnemishandling – den såkaldte Brønderslevsag – blev indledt ved byretten, var det nemlig Margrethe Sanning og vicesstatsadvokat Michael Møller, der repræsenterede anklagemyndigheden. Og sammen førte de sagen mod det forældrepar, som stod tiltalt for vanrøgt, overgreb og misbrug mod ni af deres 10 fælles og sammenbragte børn.

»Det var både spændende, udfordrende og lærerigt at være med til,« fortæller Margrethe Sanning om et forløb, hvor hun selv fremhæver den sparring og tillid, der er en forudsætning for sådan et samarbejde:

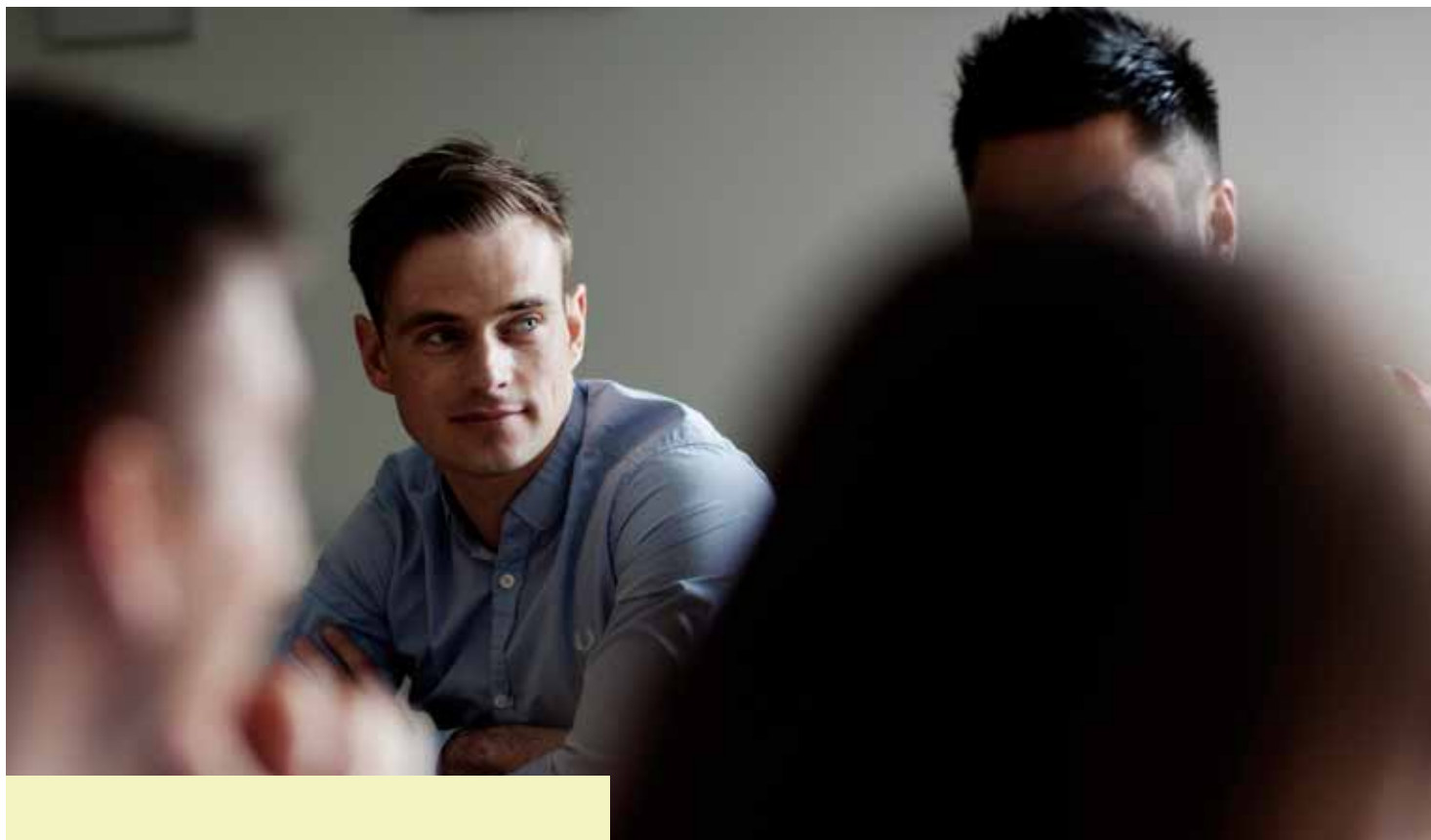
»Man er virkelig afhængig af makkerens tillid – at han tror på, at jeg gør det rigtige,« siger hun om samarbejdet op til og under selve sagens behandling i byretten.

HER VAR PARLØBET OPLAGT

Margrethe Sanning blev først koblet på, da Michael Møller var færdig med at formulere anklageskriftet. Men allerede en uge efter, at han havde modtaget sagen fra politiet, vidste han, at sagens omfang gjorde det nødvendigt med to anklagere.

»Vi har ikke faste regler for, hvornår vi kører parløb. I forhold til vores ressourcer lægger det et stort pres på et embede som vores, at to anklagere koncentrerer sig om den samme sag i lang tid. Men i dette tilfælde var der ikke tvivl. Sagens karakter, antallet af vidner og retsdage og den store offentlige opmærksomhed betød, at der var rigeligt med argumenter for at lade et team føre sagen,« forklarer Michael Møller.

Margrethe Sanning fik tre uger til at sætte sig ind i afhøringsrapporter, vidneforklaringer og alle de øvrige dele af materialet, der i alt fyldte tæt på 2.500 sider. På det tidspunkt havde de to anklagere fordelt deres roller, så hun vidste, hvilke dele hun især skulle koncentrere sig om.

SPILLEDE PÅ KØNSFORSKELLE

Det var også Margrethe Sanning, der i tiden op til selve retssagen håndterede de forberedende retsmøder og striben af processuelle spørgsmål. Hun behandlede de begæringer, der dukkede op fra forsvarerne, ligesom hun havde kontakten til pressen og hjalp journalisterne med praktiske spørgsmål. Medierne blev sendt videre til Michael Møller, hvis anklagemyndigheden skulle komme med udtalelser om sagen.

Michael Møller fremhæver selv det uddannelsesmæssige aspekt, der ligger i, at en turnusanklager er med som ”føl” på en stor sag. Men det var ikke alene for at opfylde Margrethe Sannings ønske fra medarbejdersamtalen, at han havde peget på hende. Der lå også en bevidst strategisk tanke bag det valg.

I en sag, hvor de forurettede både var drenge og piger, spillede vicesstatsadvokaten nemlig bevidst på, at anklagemyndigheden var repræsenteret af både en mand og en kvinde:

»Selv om vi som anklagere vil frem til de samme pointer, kan der ligge en forskel i den måde, mænd og kvinder optræder på i retten. Og somme tider vil børn helst tale med en af deres eget køn,« forklarer han.

SOLO I LANDSRETTE

De to havde på forhånd fordelt de forskellige afhøringer imellem sig, og Margrethe Sanning noterer, at det gav ro til at koncentrere sig.

»Når Michael udspurgte tiltalte eller vidner, kunne jeg forberede min næste afhøring. Men samtidig giver det også den fordel, at den ene af os hele tiden ”blot” lyttede og kunne fange detaljer. Vi havde bedre mulighed for at reflektere over svarene, og vi skrev ofte stikord til hinanden,« siger Margrethe Sanning – som procederede sanktionsspørgsmålet i byretten, efter at Michael Møller havde taget sig af skyldsspørgsmålet.

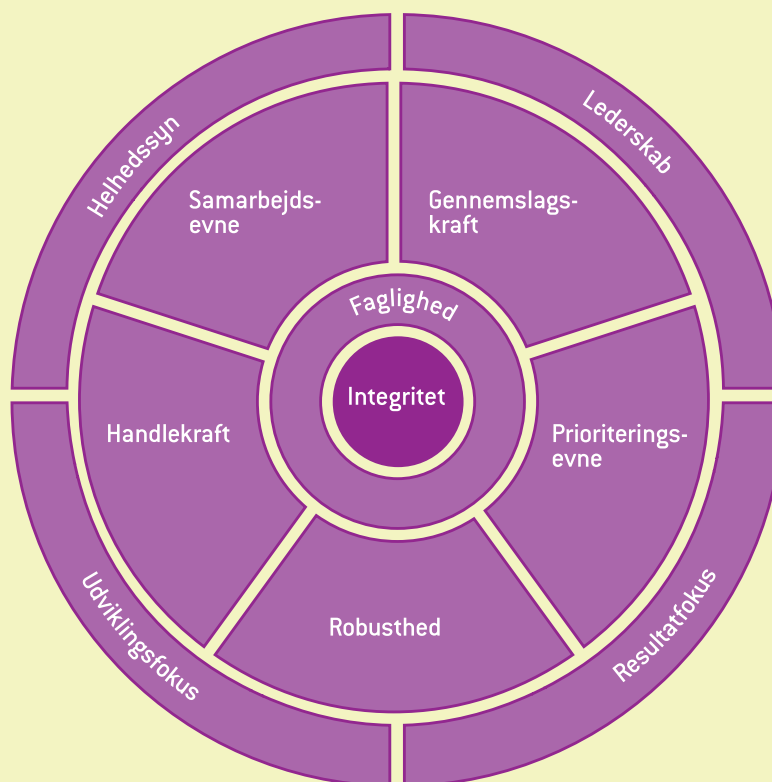
»Men her samarbejdede vi naturligvis også, da vi mailede vores udkast frem og tilbage,« siger Margrethe Sanning.

Det tiltalte ægtepar ankede byrettens domme på henholdsvis forvaring på ubestemt tid og fire års fængsel til landsretten, men inden sagen blev berammet dér, blev Michael Møller udnævnt til fungerende statsadvokat. Derfor var han – bortset fra en enkelt afhøring – slet ikke til stede i landsretten. Resten af den store sag klarede ”føllet” selv. ●

ANKLAGERENS NYE GRUNDUDDANNELSE

I 2011 lancerede anklagemyndigheden en ny grunduddannelse for nyansatte jurister, der over et treårigt forløb udvikler og styrker anklagerfaglige og personlige kompetencer. Uddannelsens formål er gennem teori og praksis at give den nyansatte tryghed og sikkerhed i rollen som anklager.

Grunduddannelsen begynder allerede på den første arbejdsdag og den nyansatte får tilknyttet en mentor, som er en erfaren kollega, der i dagligdagen skal sikre motivation og udvikling. Undervejs er der ni moduler, der med hvert sit fokus tilsammen skal lære den nye anklager alle grundlæggende aspekter af anklagerfaget.

MAKKERPAR LØFTEDE HINANDEN

»**Nogle gange vågner** man op om natten og tænker, at det aldrig går, og så er det rart at dele sine tanker med den anden anklager,« siger anklager Marie Tullin, der deltog i sagen mod "Amagermanden".

Det var ikke kun i Nordjylland, at en regional statsadvokatur i 2011 stod over for en stor sag, der egnede sig til at danne et anklagerteam og lade en yngre anklager hente nyttig erfaring.

I København valgte statsadvokat Lise-Lotte Nilas samme model, da hun lod senioranklager Anne Birgitte Stürup og turnusanklager Marie Tullin danne par i sagen om "Amagermanden", der stod tiltalt for drab, voldtægter og røverier.

Også her var der et uddannelsesmæssigt aspekt i Lise-Lotte Nilas' valg.

»Som yngre anklager er man stadig under oplæring og skal også deltage i de spektakulære sager. Og selv om Marie Tullin tidligere havde været 'føl', var der her tale om ny type sag,« siger Lise-Lotte Nilas – som i 2011 også kobledede en yngre anklager på terrrorsagen mod bombemanden fra Ørstedsparken.

»Hun tog sig blandt andet af alle henvendelser fra pressen for at lære den siden af arbejdet endnu bedre at kende,« siger Lise-Lotte Nilas.

LØFTEDE KOMPLICERET JURA

Der var i alt syv tiltalepunkter mod "Amagermanden", der ifølge anklageskriftet havde begået sine forbrydelser over 23 år. De to anklagere havde fordelt sagerne imellem sig, og selv om de syv forhold var meget adskilte og nærmest blev ført som retssager i retssagen, var der mange fælles træk.

»Det var for eksempel tiltaltes trang til at binde sine ofre, hans blå sko og hele hans væremåde over for ofrene. Vi brugte meget tid på at diskutere de sammenfaldende omstændigheder, og vi lavede noter, så vi var enige om at se den samme gerningsmand,« fortæller Marie Tullin. Som optakt til retssagen var det blandt andet hendes opgave at se på en række tekniske foreldelsesproblematikker, som kunne være i spil, fordi nogle af forholdene var ret gamle. Blandt andet var den firedobbelte voldtægt i 1995 mod en 23-årig kvinde, tvillinger på 14 år og en 15-årig pige juridisk kompliceret at udrede.

VI ER MED JER

Netop afhøringen af de nu voksne kvinder fra den firedobbelte voldtægt var ifølge Marie Tullin 'den største udfordring'.

»De tre af dem var kun børn, da de blev voldtaget. Jeg vidste, at de havde det meget svært ved at skulle ribbe op i oplevelserne fra 1995, og jeg måtte ikke gøre ondt værre,« siger Marie Tullin.

Hun stod også stod for den meget vanskelige afhøring af den nu 18-årige pige, der en sen nat i sensommeren 2010 blev udsat for grov voldtægt i en kolonihave på Amager. Den sag, der førte til anholdelse af "Amagermanden", fordi han under sin flugt tabte et sædfyldt kondom – og via dna gav politiet mulighed for at kæde de mange uopklarede forbrydelser sammen.

»Det er absolut ikke nemt at afhøre piger og unge kvinder om sådanne forhold. Jeg forsøgte at give dem en fornemmelse af, at vi var med dem,« fortæller Marie Tullin.

GODT AT VENDE DETALJER

De to anklagere er ikke i tvivl om, at de 'løftede hinanden' gennem deres samarbejde.

»Det er godt at diskutere sagen med en, der kender den lige så godt, som man selv gør,« siger Anne Birgitte Stürup – som til trods for sin erfaring fra flere end hundrede nævningsager aldrig før har deltaget i en sag med to anklagere.

»Ja, nogle gange vågner man op om natten og tænker, at det aldrig går, og så er det rart at dele sine tanker med den anden. Og så er der så mange detaljer, som man har brug for at udveksle med den anden for at få overblik,« supplerer Marie Tullin.

Under hele efterforskningen og retssagen havde "Amagermanden" nægtet sig skyldig i samtlige forhold. Han blev dømt for seks af tiltalerne i byretten – og ankede ikke sin livstidsdom til landsretten. ●

ANKLAGEMYNDIGHEDEN VIL REKRUTTERE ANKLAGERE MERE PRÆCIST

På karrieremesser og informationsmøder kæmper anklagemyndigheden for at rekruttere blandt de bedste jurastuderende, men mange ved ikke, hvad det betyder at arbejde som anklager, viste en undersøgelse i 2011. Det skal flere projekter råde bod på. Først skal vi kunne svare på spørgsmålet: Hvad er det særlige ved os?

»**K**an man få noget større ansvar end at stå alene i retten med en straffesag? Det er da meget større end at være juridisk "underleverandør" til en partner i et advokatfirma.«

Lissen Rasmussen fra Rigsadvokatens HR-center undrer sig over resultaterne af en undersøgelse, som konsulentfirmaet Universum gennemførte blandt jurastuderende i 2011.

Den placerede anklagemyndigheden som nummer fem ud af seks blandt de mest eftertragtede juridiske arbejdspladser, overgået af domstolene, Kammeradvokaten og de store advokatfirmaer Bech-Bruun og Kromann Reumert. Og når det kom til, hvem de jurastuderende rent konkret overvejede at søge job hos, lå anklagemyndigheden som nummer seks ud af lige så mange mulige.

Undersøgelsen omfattede ud over anklagemyndigheden de fem arbejdspladser, som de jurastuderende ratede højest i 2010. Den afdækkede, hvilke krav og ønsker de studerende havde til deres kommende arbejdsplads, men den ratede også de seks arbejdspladser indbyrdes.

»Vi blev ikke så overraskede over, hvad de studerende ønskede af deres arbejdsplads, men mere over, hvor lavt de ratede os. Vi har varen, der skal til, men vi har ikke været gode nok til at få den solgt blandt de studerende,« siger Lissen Rasmussen.

Hun henviser til, at de kvindelige jurastuderende i undersøgelsen vægter "udfordringer i arbejdet" og muligheden for en "god balance mellem arbejde og fritid" højt. Og her scorer anklagemyndigheden ellers højt, ligesom den gør på 'gode karrieremuligheder', som de mandlige jurastuderende tillægger forholdsvis stor værdi. Alligevel ligger anklagemyndigheden næstlavest, når de studerende angiver deres favoritarbejdsplads.

ANKLAGEMYNDIGHEDEN: HVEM ER VI?

Undersøgelsen indgår i et større arbejde, som Rigsadvokaten satte i gang i 2011 for at kunne målrette rekrutteringen af medarbejdere.

»Vi arbejder på en rekrutteringsstrategi, men vi skal først blive helt klare på vores identitet og vide, hvad der er det særlige ved at arbejde i anklagemyndigheden. Så rekrutteringen hænger sammen med et projekt om branding, vi også har sat i gang,« siger Lissen Rasmussen.

Mere konkret munder arbejdet ud i en rekrutteringspjece og et rekrutteringsmodul på anklagemyndighedens nye hjemmeside i sommeren 2012. Når strategi og identitet er præcist formuleret, vil Rigsadvokaten kunne spidse de eksisterende tiltag til – og starte nye – så det bliver tydeligt, hvad vi kan tilbyde nye medarbejdere.

»Vi overvejer blandt andet sommerskoler, hvor jurastuderende kan få en fornemmelse af anklagerjobbet ved at arbejde med en straffesag i en uge,« siger Lissen Rasmussen.

ANKLAGERE FORTÆLLER JURASTUDERENDE OM JOBBET

Hun forklarer, at Rigsadvokaten deltager i karrieremesser for de jurastuderende i både Aarhus og København, ligesom vi deltager i møder, som for eksempel Juridisk Forening arrangerer.

»Sidst var der 30-40 jurastuderende på besøg hos Rigsadvokaten, og de hørte anklagere fra politikredsene og statsadvokaterne fortælle om deres arbejde. Det var anklagere på forskellige karrieretrin, og de studerende var positive,« forklarer Lissen Rasmussen, der henviser til, at deltagerne evaluerede mødet skriftligt.

»De studerende blev klogere på, hvad anklagemyndigheden var, og de var især glade for at høre om vores mentorordning, vores interne uddannelsesforløb og mulighederne for at rokere til andre stillinger inden for Justitsministeriets ansættelsesområde, for eksempel Data-tilsynet og Kriminalforsorgen,« siger Lissen Rasmussen.

Hun forklarer, at vi i anklagemyndigheden ikke er i tvivl om, hvilke kompetencer og egenskaber en anklager skal have. Det fremgår af anklagemyndighedens kompetencehjul, en grafisk fremstilling af anklagerens kernekompetencer, som blev udarbejdet til MUS-konceptet. Arbejdet med identiteten gælder anklagemyndigheden som organisation, forklarer Lissen Rasmussen.

»Det handler om at finde ud af, hvilke signaler vi vil sende til potentielle anklagere. Skal vi lægge vægt på karrieremulighederne, det store ansvar, uddannelse eller en god work/life-balance? Strategien skal gennemsyre alt, vi gør, når vi rekrutterer, og den skal hænge sammen med vores mediestrategi,« siger Lissen Rasmussen. ●

FAKTA

Nye anklagere ansættes af Justitsministeriet, som også ansætter jurister til Justitsministeriets departement, styrelser og Kriminalforsorgen.

Antallet af nyansættelser i anklagemyndigheden har siden politireformen 1. januar 2007 svinget mellem cirka 20 og 50 om året, størst i tiden lige efter reformen.

I 2011 fik 22 nye jurister job som anklagerfuldmægtig, i 2010 var tallet 41.

Anklagerfuldmægtige begynder typisk deres karriereforløb i politikredsene, men enkelte nyansatte kan også begynde i den centrale anklagemyndighed hos statsadvokaterne og hos Rigsadvokaten.

SÆRLIGE INDSATSER I 2011

Ud over vores fokusområder har anklagemyndigheden løbende indsatser på en række områder, der særligt afspejler kriminalitetsudviklingen, politiets prioriteter, vores egen driftssituation og omverdenens forventninger til behandling af specifikke sagsområder.

SIMPEL VOLD GENNEM MANGE ÅR STRAFFET SOM MISHANDLING

Rigsadvokaten har fokus på straffen i sager om vold mod børn – og gik i Højesteret med en sag, der viste, at simpel vold ikke altid skal bedømmes efter den milde paragraf i straffeloven.

I isoleret set var der – i straffelovens forstand – tale om simpel vold, da en 54-årig mand i sommeren 2010 blev anholdt og sigtet for, at han igennem flere år havde slået og skubbet sine tre drenge, revet dem i ørene og straffet dem ved blandt andet at give dem peber i munden.

Alligevel blev han i Højesteret ikke dømt for simpel vold efter straffelovens § 244, men for mishandling efter § 245.

Landsretten havde – i modsætning til byretten – vurderet, at der ikke var tale om mishandling og henviste blandt andet til, at børnene ud over let rødmen og rifter ikke havde lidt fysisk overlast. Landsretten fremhævede også, at der i flere perioder havde været pauser i volden over for sønnerne. Landsretten fandt derfor også, at flere af forholdene var forældede.

HYPPIGHED TILSTRÆKKELIGT GRUNDLAG

Højesteret fastslog, at der var tale om mishandling, selv om karakteren af farens overgreb isoleret set hverken var særlig rå, brutal eller farlig. Han havde gentagne og mange gange i hjemmet udsat børnene for vold og tvang. Det stod på i hvert fald gennem 10 år inden anholdelsen og omfattede størstedelen af drengenes opvækst.

Volden var fast tilbagevendende i hele perioden, og det var derfor ikke afgørende, at der havde været længere pauser. Højesteret betragtede også mandens afstraffelser som en 'kontinuerlig handling', så der til trods for pauserne var tale om en fortsat forbrydelse uden forældelse.

Den endelige straf blev på et år og tre måneders fængsel.

»Dommen understreger, at der kan dømmes for mishandling ved langvarig og gentagen vold – også selv om der isoleret set er tale om simpel vold. Og når volden gennem lang tid er fast tilbagevendende – kommer igen og igen, så kan hele forløbet stadig være mishandling, selv om der har været nogle perioder uden vold,« siger Jens Røn, som er statsadvokat hos Rigsadvokaten.

OVERVÅGER OMRÅDET

Netop sager om vold mod børn har i disse år ekstra opmærksomhed hos Rigsadvokaten, som i 2010 analyserede 45 domme fra årene 2004-2009.

Rigsadvokaten konkluderede, at der fra anklagemyndighedens side var behov for særlig opmærksomhed på de grove sager om vold mod børn. Dels i relation til straffniveaue i de grove sager, hvor Rigsadvokaten fandt, at der i visse sager var udmålt 'forholdsvis milde straffe'. Dels for at sikre fuld opmærksomhed i anklagemyndigheden på, om der er grundlag for at rejse tiltale for mishandling i sager om gentagen vold mod børn.

Derfor har Rigsadvokaten i en periode fulgt retspraksis på dette område for blandt andet at sikre et ensartet straffniveau i de grove sager. ●

RIGSADVOKATEN SKÆRPER OPMÆRKSOMHEDEN PÅ HADFORBRYDELSE

Politifolk og anklagere fik i 2011 flere redskaber, der skal sikre, at det bliver opdaget og efterforsket nærmere, når noget tyder på, at motivet til en forbrydelse er had til minoriteter. Nye retningslinjer og temadage skal ruste politi og anklagemyndighed til sagerne, hvor bevisbyrden kan være svær at løfte.

Med en række tiltag skærpede Rigsadvokaten i 2011 opmærksomheden på de gerningsmænd, der begår forbrydelser mod for eksempel bøsser og lesbiske eller indvandrere på grund af ofrenes seksuelle orientering, tro eller etniske oprindelse. Det sker som led i anklagemyndighedens overordnede strategi, hvor hatecrime er udpeget som særligt indsatsområde.

»Politifolk skal, når de modtager anmeldelser, være opmærksomme på en række indikatorer, der kan pege på mulige hadforbrydelser. Det kan være, at gerningsmanden har råbt noget, om at offeret er bøsse, inden han slog. Eller at gerningsmanden bærer symboler som hagekors, når offeret er indvandrer,« siger vicesstatsadvokat Ingeborg Gade fra Rigsadvokaten.

Hun forklarer, at Rigsadvokaten har revideret retningslinjerne på området og blandt andet har udbygget afsnittet om straffelovens paragraf 81, nr. 6, for at hjælpe politifolk med at opdage hadforbrydelserne. Nu får politifolkene eksempler på konkrete omstændigheder, der kan gøre, at de skal efterforske sagerne som hadforbrydelser.

Det kan for eksempel være, at gerningsmanden har begået forbrydelsen foran en moske eller på et kendt mødested for bøsser.

»Formålet med de nye retningslinjer er at sikre, at politi og anklagemyndighed er opmærksomme på forhold, der kan indikere en hadforbrydelse, sådan at den vinkel bliver belyst under efterforskningen, og sådan at der bliver nedlagt påstand om skærpelse af straffen i medfør af straffelovens § 81, nr. 6,« siger Ingeborg Gade.

SVÆRT AT BEVISE MOTIVET I HADFORBRYDELSE

Rigsadvokaten har desuden sammen med rigspolitichefen sendt et brev ud til alle politikredse og statsadvokater, hvor de indskærper, at det er vigtigt, at politi og anklagemyndighed har fokus på hadforbrydelserne.

Det kræver ifølge vicesstatsadvokaten et særligt fokus. For det kan være svært at bevise, hvad gerningsmanden tænkte og havde som motiv for forbrydelsen.

»Det er særligt svært i sager, hvor der har været forudgående kontakt og uoverensstemmelser mellem gerningsmanden og offeret. For eksempel den situation, hvor en billetkontrollør af anden etnisk oprindelse end dansk giver en mand en bøde. Hvis manden herefter slår kontrolløren og kalder ham for perker, kan det være svært at bevise, at der er tale om et hadmotiv. Slår manden udelukkende kontrolløren, fordi han er sur over at få en bøde, eller slår manden kontrolløren, fordi kontrolløren er af anden etnisk oprindelse end dansk? Det er lettere at løfte bevisbyrden, når der er tale om uprovoke-

ret gadevold, for eksempel hvis en fyr, der går på gaden i dragtøj, bliver slået ned af en mand, der samtidig siger noget homofobisk,« siger Ingeborg Gade.

POLITIFOLK OG ANKLAGERE FÅR AHAOPLEVELSER PÅ TEMADAGE

Et andet håndgribeligt tiltag er særlige temadage, som politifolk og anklagere, der skal op- og efterforske sagerne, deltager i.

PET har taget initiativ til at arrangere temadagene i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder og Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner.

Advokaturchef Christina Tassing fra Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi underviser på temadagene sammen med blandt andet folk fra PET og Københavns Politi.

Christina Tassing forklarer, at flere deltagere giver udtryk for, at de har fået ahaoplevelser, fordi temadagene byder på mange konkrete beretninger og eksempler. De viser for eksempel, hvorfor hadforbrydelser kan være svære at opdag.

»Det kan være en biseksuel mand, der bliver overfaldet i Ørstedsparken i København, og som ikke har lyst til at fortælle sin kone, hvor han har været. Måske derfor overvejer han en ekstra gang, om han vil gå til politiet, eller fortæller måske til politiet, at overfaldet skete et helt andet sted,« siger Christina Tassing.

På temadagene diskuterer deltagerne også, hvordan de lokalt kan forbedre procedurerne omkring hadforbrydelser.

PET OG RIGSADVOKATEN MONITORERER HADFORBRYDELSE

Siden 1. januar 2009 har PET udsendt årlige opgørelser over kriminelle forhold med mulig ekstremistisk baggrund. Af opgørelsen (RACI-rapporten) fra 2010 fremgår, at der er 62 forhold, som kategoriseres som muligt racistisk motiveret, mens der er 10 forhold, som kategoriseres som muligt religiøst motiverede. Herudover er der 30 forhold, som kategoriseres som muligt motiverede af offerets seksuelle orientering.

Rigsadvokaten vil i 2012 på baggrund af oplysninger indhentet fra politikredsene se nærmere på de forhold, der indgår i PET's opgørelse.

»Vi vil blandt andet gerne vide, hvor mange af forholdene der ender med en straffesag. Og hvor mange af straffesagerne der så igen ender med, at straffen bliver skærpet under henvisning til straffelovens § 81, nr. 6,« siger Ingeborg Gade. ●

Hatecrime er
udpeget som særligt
indsatsområde.

LUKSUSSVINDLEREN ANKOM I EN MASERATI

Tidligere direktør Amanda Jacobsen lagde alle kortene på bordet og indrømmede underslæb for mere end 130 millioner kroner, da SØK kaldte hende hjem fra Schweiz og samtidig slog hul på en af de mest opsigtsvækkende sager om økonomisk kriminalitet i 2011.

FAKTA OM SØK I 2011

Efterforskningsskridt:

81 sigtelser
26 ransagninger
5 beslaglæggelser
41 sager med iværksat efterforskning fordelt på:
5 bedrageri, underslæb og mandatsvig
22 børskriminalitet
1 selskabslovgivningen
3 konkurrenceloven
6 hvidvaskloven
1 korruption
3 øvrige straffesager
Der blev ført 30 retssager, hvor de 28 endte med domfældelse, to med frifindelse.

Vi skruer tiden tilbage til marts 2011. Hos Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet (SØK) sidder efterforskerne og venter på en ganske særlig gæst. Hun kommer fra Schweiz og er – som politikommissær Ole Kahlen erindrer det – blevet bedt om at medbringe en tandbørste.

Der er nemlig sandsynlighed for, at gæstens besøg hos SØK veksles til en varetægtsfængsling, så hun får brug for den. Det store spørgsmål er imidlertid, om hun virkelig dukker op – eller om det bliver nødvendigt at udstede en europæisk arrestordre for at få hende hjem.

Hun vælger frivillighedens model. Og hvis der er tvivl om hendes kriminelle gerninger, dokumenterer hun lige til det sidste sine forbrydelser. Turen fra Schweiz til København er tilbagelagt i en Maserati, som hun har leaset – men leasingfirmaet må selv kontakte SØK for at få bilen tilbage. Den efterlader hun nemlig på en adresse nord for København.

HUN TILSTOD ALT

Sådan begyndte en af de mest opsigtsvækkende sager, som SØK rejste i 2011. Den nu 44-årige Amanda Jacobsen var ansat som nordisk direktør i det verdensomspændende flycatering-firma Gate Gourmet, som hun var mistænkt for at have bedraget for mere end 100 millioner kroner.

DOMME HOS STATSADVOKATEN FOR SÆRLIG ØKONOMISK KRIMINALITET

	2007	2008	2009	2010	2011
Domme	12	17	20	44	21
Tiltalte	36	28	34	82	30
Dømt	21	24	32	74	28
Frifundet	15	4	2	8	2
Bødeforelæg	9	11	8	14	23

Den mistanke gjorde hun intet for at undertrykke. Over for SØKs efterforskere tilstod Amanda Jacobsen – der i øvrigt blot sad vare-tægtsfængslet i seks dage – hvordan hun siden 2008 havde overført penge fra koncernen til tre konti i Nordea Bank, som kun hun havde adgang til. Og hun forklarede, at hun i et forsøg på at sløre sit underslæb løbende havde sendt forfalskede kontoudskrifter til Gate Gourmets bogholderi.

Da alle pengestrømme var kortlagt, lød det samlede bedrageri på 138 millioner kroner – penge, som nærmest udelukkende var gået til at finansiere et liv i luksus som eksempelvis boligen på Vedbæk Strandvej, ure, smykker, kunst og rejser.

Amanda Jacobsens vilje til at samarbejde overrasker ikke vicesstatsadvokat Hans Jakob Folker, der er anklager i sagen.

»I den slags sager ser vi meget ofte, at de sigtede lægger kortene på bordet. Det er også meget svært at forklare, hvordan så store beløb havner i egen lomme. Det usædvanlige i denne sag har været beløbets størrelse. Og så afslører denne sag endnu en gang, hvad der kan ske, hvis en nøglemedarbejder med indgående kendskab til sin virksomheds rutiner opdager et hul og udnytter det i stedet for at lukke det,« siger Hans Jakob Folker.

PÅ TVÆRS AF GRÆNSER

Samtidig fremhæver han det uproblematisk samarbejde, SØK i forbindelse med efterforskningen etablerede med anklagemyndighederne i Schweiz og Ungarn, som måtte involveres i den præcise kortlægning af underslæbet.

»Det samarbejde viste endnu en gang, at grænser ikke er en forhindring for at få opklaret forbrydelser. Samarbejdet giver også kontakter, vi kan udnytte i andre sammenhænge,« siger Hans Jakob Folker.

Retssagen mod Amanda Jacobsen forventes at finde sted i løbet af efteråret 2012, og ifølge vicesstatsadvokaten vil én retsdag være tilstrækkelig til at få klaret sagen. ●

SPORINGSGRUPPEN LANDEDE PRIVAT JETFLY

I 2011 beslaglagde SØKs særlige sporingsgruppe aktiver for mere end 40 millioner kroner – den mest spektakulære sag havde internationaler forgreninger og handlede om et privatfly.

Siden Sporingsgruppen blev etableret i 2007, har den blot fire mand store enhed under Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet (SØK) været vant til at beslaglægge effekter af vidt forskellig karakter.

Listen tæller alt fra sportsvogne, sejlskibe i luksusklassen og motorcykler til ejendomme, kunstværker og smykker – og sågar også en gravko og en enkelt vinkælder.

Og det mønster fortsatte i 2011, hvor den mest spektakulære sag fjede en helt ny effekt til listen: et privat jetfly til otte personer.

Det blev beslaglagt i Danmark, men tilhørte en hollænder, der var eftersøgt i en sag om bedrageri og dokumentfalsk for tæt på 200 millioner euro.

Det var det hollandske politi, der havde bedt Sporingsgruppen om assistance – og efter et par måneder i dansk 'varetægt' blev flyet solgt for 12 millioner kroner, som blev overført til de hollandske myndigheder.

TÆT FORHOLD TIL KREDSENE

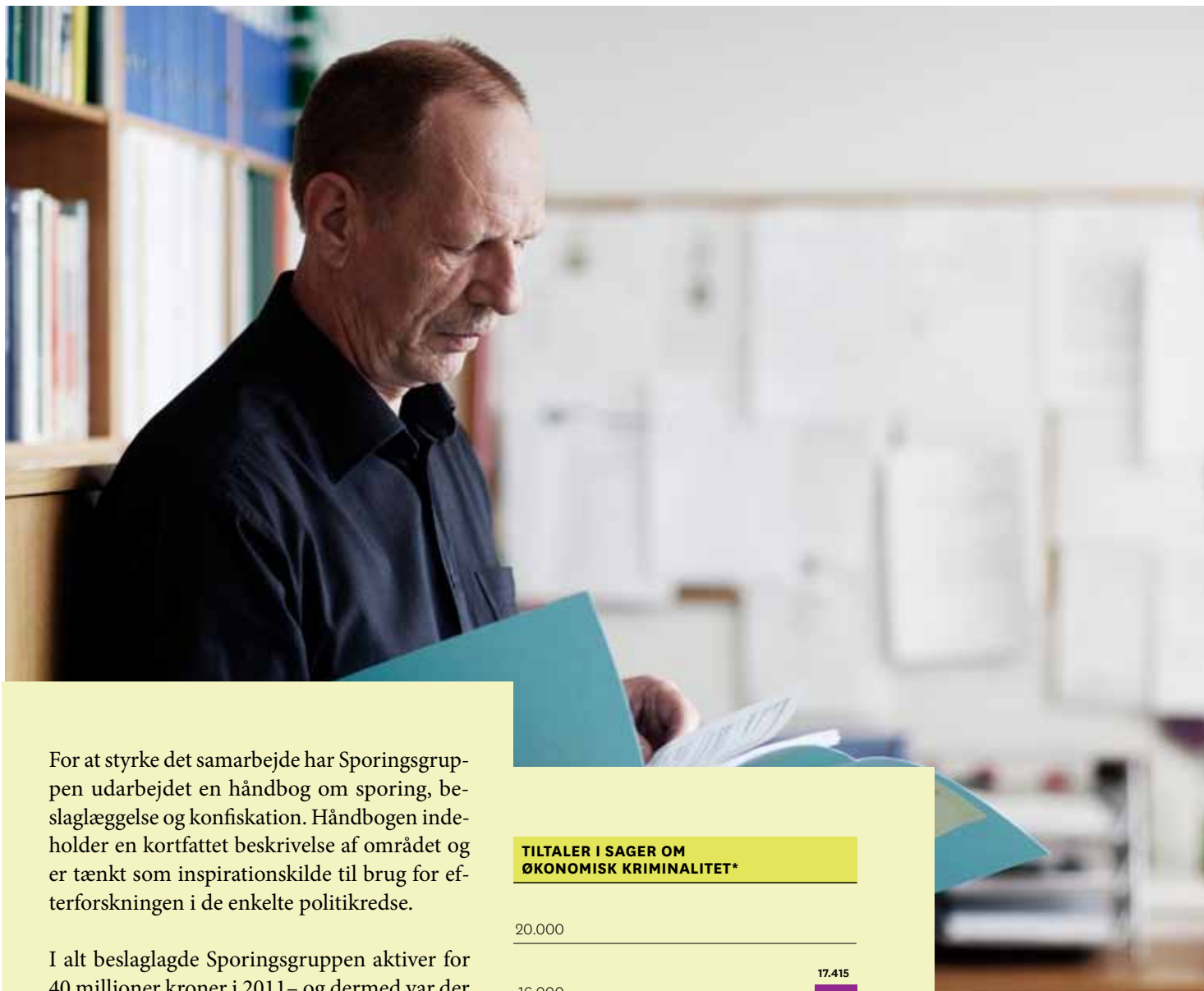
I 2011 deltog Sporingsgruppen i alt i 51 sager – fordelt på 45 i politikredsene og seks i SØKs eget regi. I langt de fleste tilfælde skulle der ydes bistand til den finansielle del af en efterforskning, hvor gruppen var med til at identificere, spore og beslaglægge udbytter og aktiver.

Bag de tal gemmer sig en udvikling, som Sporingsgruppens daglige juridiske leder, senioranklager Michael Ejlerskov, SØK, finder bemærkelsesværdig.

»Det er tydeligt, at kredsene bliver mere og mere opmærksomme på, hvad den finansielle efterforskning betyder, og derfor tager de i stigende grad selv initiativ til at inkludere den del i deres arbejde. Samtidig kan vi se, at der i stadig flere tilfælde er brug for at hente hjælp i udlandet, fordi de værdier og aktiver, vi skal have fat i, oftere end før synes at blive placeret uden for Danmarks grænser. Den tendens understreger, hvor vigtigt det er, at kredsene og Sporingsgruppen har et godt samarbejde,« siger Michael Ejlerskov.

FAKTA

Beslaglagt i 2011:
Bankkonti: 3.065.956 kr.
Biler: 584.900 kr.
Friværdi i fast ejendom: 8.386.192 kr.
Kapitalrente: 14.500.000 kr.
Kontanter: 85.000 kr.
Fly: 12.000.000 kr.
Øvrige værdier: 2.111.600 kr.

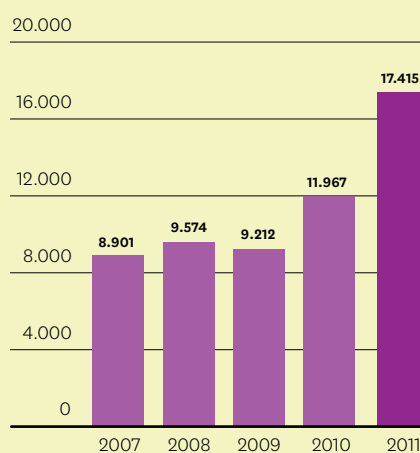

For at styrke det samarbejde har Sporingssgruppen udarbejdet en håndbog om sporing, beslaglæggelse og konfiskation. Håndbogen indeholder en kortfattet beskrivelse af området og er tænkt som inspirationskilde til brug for efterforskningen i de enkelte politikredse.

I alt beslaglagde Sporingssgruppen aktiver for 40 millioner kroner i 2011 – og dermed var der ifølge Michael Ejlerskov tale om 'et godkendt år':

»Man må sige, at ideen bag Sporingssgruppen stadig holder,« noterer han og henviser til, at gruppen siden 2007 har beslaglagt værdier for 177.789.526 kroner.

TILTALER I SAGER OM ØKONOMISK KRIMINALITET*

* I landets politikredse.

ANTAL TILTALER I SKATTESAGER*

	2008	2009	2010	2011
Grov skattesvig	45	154	129	154
Grov momssvig	55	90	82	164
Kildeskatteloven	44	41	47	49
Skatte- og afgiftslove m.v.	138	189	281	348
Skattekontrolloven	167	152	170	174

* I landets politikredse.

MANUALEN TIL DEN GODE EFTERFORSKNING

Systematik, kvalitet og tempo er nøgleordene i den guide, som Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet har udviklet. Den viser, hvordan de tungeste typer af sager kan håndteres hurtigt, godt og effektivt.

Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet (SØK) har i flere år arbejdet målrettet på at forfine og forbedre efterforskningen i de ofte store og komplicerede sager, der handler om eksempelvis bedrageri, mandatsvig og underslæb.

Efterforskningsmodellen fra 2005 har sat retningslinjer for, hvordan efterforskere og jurister straks fra starten af en sag arbejder tæt sammen. Og da den såkaldte milepælsmodel blev udviklet i 2010, fik SØK også et instrument til, hvordan man når de rigtige mål og resultater.

I 2011 gik SØK skridtet videre og kombinerede de to modeller i en helt ny efterforskningsguide, der ikke mindst definerer, hvordan medarbejderne skal angribe de store – og større – sager. Og netop fordi der er forskel på sagerne, skal guiden ikke læses som en decideret facitliste.

Der er – som vicesstatsadvokat Henrik Helmer Steen formulerer det – tale om en ”fleksibel pakke”, hvor man – afhængigt af den konkrete sag – plukker de bedste elementer.

»Med efterforskningsguiden har vi instrumentet til, hvordan vi metodisk håndterer de enkelte sager, så vores arbejde er i orden og foregår så hurtigt som muligt,« siger Henrik Helmer Steen – og nævner indirekte guidens tre bærende nøgleord, som er ‘systematik, tempo og kvalitet’.

STATUS HVER MÅNED

Princippet bag guiden er, at SØK straks ved modtagelsen af en sag vurderer, om der er tale om en meget stor sag, en større sag eller en quicksag. De sidste kræver ikke den store indsats, fordi de som regel er fuldt oplyste og blot mangler SØKs juridiske vurdering. Men i de to øvrige typer er det – af hensyn til det videre arbejde – vigtigt, at sagerne visiteres korrekt.

»De meget store sager er defineret ved, at det forventes at tage mere end to år at blive færdig med efterforskning og eventuelt anklageskrift. De større sager kan tage op til to år, men vores mål er halvandet år. I begge tilfælde etablerer vi fra starten en styregruppe, der har det overordnede ansvar. Det daglige ansvar ligger i den projektgruppe, der kobles på sagen med navngivne sagsbehandlere. De to grupper mødes en gang om måneden, hvor vi gør status over det foreløbige arbejde og laver præcise aftaler om de næste skridt – her bliver der også sat navn på, hvem der ansvar for de enkelte opgaver som eksempelvis afhøringer,« forklarer Henrik Helmer Steen.

I de større sager opererer man med en sagsbehandlingstid på op til halvandet år. Her kan fremgangsmåden være den samme, men ofte vil det være nok kun at etablere en projektgruppe.

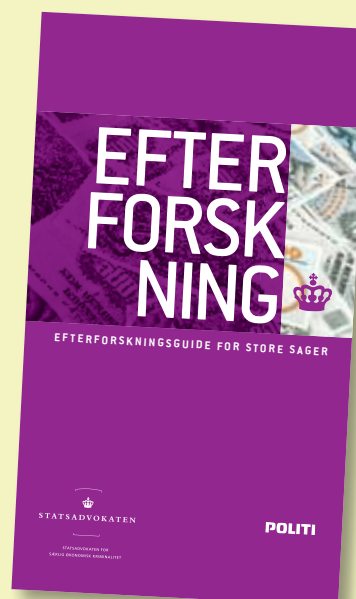
»Som noget nyt bruger vi nu vores tidsregistrering til at notere, hvor meget tid vi bruger på de enkelte sager, vi arbejder med. Det giver ledelsen bedre mulighed for at følge med i, hvor langt vi er, og om ressourcerne skal prioriteres anderledes,« noterer Henrik Helmer Steen og indikerer, at 'effektiv driftsledelse' også er en vigtig forudsætning bag tankerne i efterforskningsguiden.

OK AT SKÆRE DET OVERFLØDIGE VÆK

Det tidsmæssige perspektiv har altid været en af de store udfordringer i SØKs regi. Og for at kunne håndtere de meget store straffesager inden for rimelig tid fremhæver guiden det som 'afgørende', at man foretager 'den rette (ofte hårdhændede) beskæring af sagen'.

Denne beskæring kan blive aktuel, hvis en person er sigtet for flere ensartede forbrydelser – her behøver politiet nødvendigvis ikke efterforske alle forhold. Det kan også handle om, at man kun efterforsker de groveste sigtelser i en sag, der eksempelvis rummer flere typer bedrageriforhold. Endelig kan man også vælge blot at efterforske de forhold, som er lette at bevise – og som den sigtede muligvis har indrømmet – og skære de vanskelige bort.

Guiden understreger, at man ikke må beskære hjørner af sagen, der er 'uoplyste'. Man skal vide præcis, hvad det er, man skærer væk – og hvorfor. Men under alle omstændigheder betyder princippet, at SØK kan komme i situationer, hvor det er nødvendigt at gå på akkord med idealet og ambitionen om, at hele den sigtedes kriminelle adfærd bliver klarlagt.

»Begrebet 'beskæring' har sit eget afsnit i guiden for at signalere, at vi skal være bevidste om ressourcerne. Hvis vi har dokumentation for, at en person har svindlet for 20 millioner kroner og står til en straf på fem års fængsel, behøver vi ikke koncentrere os om de 10 millioner kroner, vi endnu ikke har bevis for. De vil alligevel ikke få afgørende indflydelse på straffen,« siger Henrik Helmer Steen og fremhæver, at det modsatte faktisk kan være tilfældet:

»Hvis vi bruger alt for lang tid på en efterforskning, ved vi jo, at domstolene kan give den tiltalte rabat alene med begrundelse i, at sagen har trukket urimeligt længe ud.«

Efterforskningsguiden er i første omgang tiltænkt SØKs egne sager. Men nøjagtigt som det har været tilfældet med milepælsmodellen, er kredsene velkomne til at bruge guiden i deres arbejde med økonomiske sager. ●

FÆLDER ROCKERE MED UTRADITIONELLE MIDLER

Med aflytning og indgreb, der normalt bruges i narkosager, har Task Force Øst og SKAT sikret sig afgørende beviser i sager om rockeres skattesvind for store millionbeløb. Det er en kæmpe fordel at efterforske fremadrettet i økonomiske sager, mener anklagerne.

I flere skattesager mod rockere har Task Force Øst vendt op og ned på den normale måde at efterforske på.

Frem for at efterforske *bagudrettet* som normalt i økonomiske sager indsamler bandeenheden beviser, mens rockerne og deres stråmænd *udfører* svindelen. Det sker blandt andet ved at aflytte de sigtede, og det giver efterforskerne en kæmpe fordel.

»Med aflytningerne sikrer vi løbende beviser for svindelen, som de udfører i nuet, og for svindelen, som de har udført tidligere. Dermed undgår vi den lange sagsbehandlingstid, der er typisk i økonomiske sager. For her skal vi som regel skaffe beviser for svindel i firmaer, som gerningsmændene har ladet gå konkurs,« siger senioranklager Kathrine Krejberg, daglig leder af anklagemyndigheden i Task Force Øst.

Taskforcen har med de nye metoder afsløret flere tilfælde af omfattende kædesvig, hvor rockere stifter selskaber, der typisk udfører simpelt manuelt arbejde som nedrivning eller oprydning efter oversvømmelser.

I sagerne kontakter normale, loyldige virksomheder rockernes hovedselskab, der skal fremstå som et respektabelt firma. Men bag kulissen hyrer rockerne deres eget såkaldte skraldespandsselskab til at udføre arbejdet. Skraldespandsselskabet skaffer folk, som man betaler sort, og overskuddet og betalingen for ydelsen fører stråmanden for skraldespandsselskabet tilbage til rockernes hovedselskab uden at betale skat og moms.

Efter et stykke tid lader rockerne typisk skraldespandsselskabet gå konkurs og forsøger at fjerne alle belastende bilag.

»Det er meget kortsigtet og på ingen måde kompliceret, lige over niveauet at stjæle penge. Når SKAT begynder at interessere sig, er skraldespandsfirmaet lukket, og det er som regel ikke nemt at bevise, at pengene går tilbage til hovedselskabet. Men det kan vi med fremadrettet efterforskning, hvor vi aflytter hovedmændene,« siger advokaturchef Jens Rasmussen, der er chef for både Task Force Øst i Karlslunde og den noget større bandeenhed i Københavns Politi.

BANDIDOS-ROCKERE DØMT I HILLERØD

Task Force Øst tog de nye metoder i brug i 2010, og det førte til en dom mod to rockere og deres stråmand inden for nedrivningsbranchen. Retten i Hillerød idømte hovedmanden, en Bandidos-rocker, en samlet straf på fem og et halvt års fængsel og en tillægsbøde på 11 millioner kroner – det beløb, han har unddraget i skat og moms.

Den anden rocker, som reelt også var stråmand, fik halvandet års fængsel, mens stråmanden uden for banden tilstod og vidnede. Han fik allerede efter et indenretligt forhør en delvist betinget dom på halvandet års fængsel.

Dermed fik de to rockere deres dom kun godt ni måneder efter, at Task Force Øst begyndte at efterforske.

BAGMÆND UDNYTTET OVERSVØMMELSER

I 2011 har Task Force Øst efterforsket en tilsvarende sag, hvor bagmænd udnyttede oversvømmelserne i København 2. juli. Efterspørgslen var stor, og bagmændene oprettede firmaet Thomsen & Co. og et skraldespandsselskab, som hyrede folk på sort basis til at gøre rent og rydde op efter de voldsomme oversvømmelser.

Da Thomsen & Co. havde flest opgaver, beskæftigede firmaet ifølge anklagemyndigheden op mod 150 personer, hvoraf mange var på overførselsindkomster og derfor gjorde sig skyldige i socialt bedrageri.

Anklagemyndigheden mener, at bagmændene i Thomsen og Co. unddrog det offentlige for skat, arbejdsmarkedsbidrag og moms for cirka 27 millioner kroner, da de udlejede arbejdskraft for 285 kroner i timen og honorerede medarbejderne med 100 kroner i timen sort.

Ni personer er tiltalt i sagen. Det drejer sig om fire hovedmænd og den enes kone samt fire personer, der har stået for transport og udbetaling af penge. De blev anholdt i august 2011, og retten tager stilling til deres skyld i august 2012. Desuden tager SKAT sig af de mange tilfælde af socialt bedrageri, som arbejderne, der er bosat over hele Sjælland, udførte.

AFLYTNINGER SIKREDE DE KRIMINELLES UDBYTT

De nye metoder med aflytning gør en afgørende forskel – ikke kun fordi det er nemmere at bevise svindelen, forklarer Jens Rasmussen.

»I sagen om Thomsen og Co. beslaglagde vi 7-8 millioner kroner, fordi vi vidste, hvornår de legale firmaer skulle betale Thomsen og Co. for ydelserne. Tre dage før betalingsfristen anholdt vi de ni personer og sagde til de legale firmaer, at de skulle betale til os,« siger Jens Rasmussen.

FAKTA OM TASK FORCE ØST

Arrestanter og domme:

79 arrestanter behandles i Task Force Øst

32 arrestanter behandles i politikredsene (Politikredsene har behandlet hovedparten af de sager, der er opstået ved operativ indsats uden forudgående efterforskning. Øvrige sager er behandlet af Task Force Øst).

Som straf er der samlet udmålt 206 års fængsel.

Fem af dommene er "straksdomme".

Efterforskninger:

Task Force Øst har i løbet af 2011 iværksat cirka 25 fremadrettede efterforskninger mod rocker- og bandemiljøerne inden for sagsområderne forsøg på manddrab, våbenhandel og narkotikasmugling, økonomisk kriminalitet, afpresning og berigelsesforbrydelser.

Tvangsindgreb:

Der er indhentet cirka 950 kendelser om indgreb i meddelelshemmeligheden, ransagninger og edition m.v. Derudover er udfærdiget en lang række anmodninger om retshjælp til flere europæiske lande.

Beslaglæggelser:

337 skydevåben

500 gram sprængstof

5 håndgranater

800 kg ammunition

550 kg hash

17 kg amfetamin

1,2 kg kokain

Mindre mængder af heroin, MDMA og forskellige former for medicin- og dopingpræparater.

Af værdier er beslaglagt i alt 18.232.250 kr. bestående af kontanter, værdi af smykker, værdier på bank- og virksomhedskonti, tinglyste krav i friværdier af ejendomme og lign. Der er beslaglagt 23 person- og varebiler og 2 motorcykler.

SKAT har beslaglagt smykker, værktøj, biler, motorcykler, B&O-stereoanlæg og ca. 1 million kroner i kontanter.

SKAT har endvidere rejst skattekrav på 23.426.208 kr.

Kathrine Krejbjerg fra Task Force Øst forklarer, at det tætte samarbejde med SKAT er afgørende vigtigt. SKAT har tre medarbejdere siddende hos Task Force Øst i Karlslunde.

»Vi arbejder meget tæt sammen med SKATs medarbejdere, og det er enormt givtigt, for vi kan handle langt hurtigere. SKAT er ikke bare et hus for sig, når deres folk er udstationeret hos os,« siger Kathrine Krejbjerg. ●

NY TASK FORCE JAGER ORGANISEREDE KRIMINELLE I VESTDANMARK

Anklagere deltager, når politikredse vest for Storebælt samarbejder om at bekæmpe organiserede kriminelle. Rigspolitiet har skabt en pendant til Task Force Øst, og chefanklagere er med til at koordinere og kontrollere efterforskningen i de komplicerede sager.

Chefanklagere spiller en vigtig rolle, når den nye bandeenhed Task Force Vest efterforsker organiserede kriminelle vest for Storebælt. For de omfattende sager om narkotika, våben eller store organiserede indbrud kræver ofte lynhurtige aflytninger eller utraditionelle metoder som for eksempel agenter, og her skal anklagerne sikre, at indgrebene følger reglerne. Desuden er anklagerne med til at prioritere, hvem politiet skal gå efter i bandemiljøerne.

»Vi er med til at prioritere og planlægge de efterforskninger, Task Force Vest sætter i gang. Det gælder om at få et samlet overblik over mange mulige efterforskninger og lægge strategier for, hvilke højtprofilerede nøglepersoner i de kriminelle netværk vi vil sætte ud af spillet. Men det handler også om helt konkret at rådgive kredsene om lovligheden af særlige metoder, for eksempel hvad vi kan gøre uden at spørge retten,« siger chefanklager Claus Henrik Larsen fra Sydøstjyllands Politi.

DECENTRALE ENHEDER MED 10 EFTERFORSKERE

Han repræsenterer anklagemyndigheden i koordinationsgruppen for den nye politienhed, der har fået en anderledes struktur end Task Force Øst i Karlsunde. Task Force Vest er nemlig spredt over de seks politikredse vest for Storebælt. Hver kreds har en mindre enhed på 10 efterforskere og en leder, og de samarbejder med kollegerne i de kredse, hvor de kriminelle netværk opererer.

Modellen rummer fordele og ulemper, mener Claus Henrik Larsen.

»Task Force Vest dækker fra Odense til Aalborg, så afstandene er væsentligt større, og derfor er enheden ikke samlet på et sted. Men vi forankrer hver efterforskning i én hovedkreds. Det kræver, at vi koordinerer mere, men omvendt kan det være en fordel, at efterforskerne sidder tættere på de kriminelle,« siger Claus Henrik Larsen.

Task Force Vest blev til på kort tid, efter at den nye justitsminister Morten Bødskov i 2011 meldte ud, at regeringen ønskede et større tryk på de organiserede kriminelle.

ENHEDER KAN BRUGE AGENTER OG NYESTE UDSKYR

Claus Henrik Larsen forklarer, at Task Force Vest kommer til at bruge alle værktøjerne inden for polititeknik. I mange sager skal anklagere rådgive politifolkene om, hvordan de må bruge ny teknik i forhold til reglerne i retsplejeloven.

»I højtprofilerede efterforskninger kan Task Force Vest bruge særligt teknisk udstyr. Her skal vi anklagere vurdere, om det er lovligt, og om vi kan gøre det uden tilladelse, eller om vi først skal have rettens tilladelse. Nogle gange kan vi ikke nå at spørge retten, og efterforskerne får så anklagerens tilladelse på øjemedet. For eksempel når bandemedlemmer pludselig skifter sim-kort i deres mobiltelefoner og kører af sted med flere kilo hård narkotika eller våben. Så forelægger vi indgrebet for retten dagen efter.«

Retssal 13

SKÆRPET JAGT PÅ INTERNATIONALE TYVEBANDER

Kampen mod omrejsende kriminelle grupper er blevet centraliseret. Nu varetager politiet og anklagemyndigheden i Syd- og Sønderjylland alle politimæssige og juridiske opgaver i forbindelse med hjemtagelsessager.

Campingvogne, biler og cykler. Bådmotorer, entreprenørmaskiner samt elektronik og værktøj i massevis. Ja, sågar hele lastvognstog.

Det er blot nogle af de stjålne effekter, der er kommet tilbage til deres ejermænd, efter at myndighederne har skærpet indsatsen over for 'omrejsende kriminelle grupper' – fællesbetegnelsen for de internationale bander, som de seneste år har begået stadig flere indbrud og tyverier i Danmark.

Det øgede fokus er lagt i hænderne på Syd- og Sønderjyllands Politis Udlændingekontrolafdeling (UKA), som siden februar 2011 har haft det efterforskningsmæssige og juridiske ansvar for alle de såkaldte hjemtagelsessager. Og efter knap et års målrettet arbejde taler resultaterne nærmest for sig selv: Fra februar og frem til årsskiftet lykkedes det at opklare i alt 63 hovedforhold og anholde 101 personer.

46 af disse gerningsmænd blev arresteret i Danmark, mens de øvrige 55 blev pågrebet af myndigheder i Sverige, Polen, Tyskland og Litauen. De fleste af dem blev afleveret ved grænsen, resten blev hentet til Danmark til retsforfølgelse.

100 MEDARBEJDERE INVOLVERET

»På den baggrund kan man vist godt tale om, at ideen bag indsatsen var fornuftig,« siger Palle Linné – vicepolitiinspektør ved politiet i Padborg og daglig chef for UKA's aktiviteter i grænselandet, der også håndterer grænseover-

skridende forbrydelser som narkotikakriminalitet og overtrædelser af udlændingeloven.

Tidligere blev de anholdte udleveret til den politikreds, hvor deres forbrydelse var begået. Men som noget helt nyt er langt hovedparten af opgaverne nu samlet i Syd- og Sønderjyllands Politi, hvor tæt på hundrede medarbejdere fra efterforskningsenheden, den operative styrke og anklagemyndigheden er involveret i kampen mod de omrejsende kriminelle.

Arbejdet består i kontakt med de udenlandske myndigheder, grundlovsforhør, fristforlængelser og udarbejdelse af anklageskrifter. En del af arbejdet består tillige i at få de beslaglagte tyvekoster tilbage til de rette ejermænd. Det er kun selve hovedforhandlingen, der stadig finder sted i den retskreds, forbrydelsen er begået i.

HENSIGTSMÆSSIGT

Og Palle Linné er tilfreds med, at UKA har centraliseret alle disse sager om hjemtagelse:

»Det har vist sig at være en meget hensigtsmæssig model, fordi der er tale om et specialiseret område med både juridiske og praktiske udfordringer. Det giver blandt andet et bedre flow i sagsbehandlingen, at vi har fået et godt kendskab til samarbejdet med udenlandske myndigheder. Og når Rigspolitiets Sirene-kontor underrettes om en anholdelse i eksempelvis Tyskland, ved de altid, hvor de skal ringe hen, hvis der er mistanke om, at de anholdte kan forbindes med forbrydelser i Danmark,« siger Palle Linné.

Samtidig med at modellen er hensigtsmæssig, har den – som vicepolitiinspektøren formulerer det – ”også resulteret i en del ekstra arbejde”.

»Vi har således en medarbejder, der udelukkende beskæftiger sig med at organisere rejser til de lande, hvor vi skal hente anholdte eller aflevere udviste. Og umiddelbart før sommeren 2011 havde vi 70 personer, som sad varetægtsfængslet. Vi har brugt rigtig meget tid på at aflevere og hente arrestanter i arresthuse rundt omkring i landet, men Kriminalforsorgen har vist forståelse for den udfordring. I det åbne statsfængsel i Renbæk her i Sønderjylland er der nu indrettet 50 lukkede pladser alene til vores arrestanter. Det har hjulpet os en del i det daglige,« noterer Palle Linné.

HAR FÅET EN DEL RUTINE

UKAs målrettede grænseindsats mærkes også i anklagemyndigheden i Syd- og Sønderjyllands Politi, hvor advokaturchef Anne Rasmussen har det overordnede ansvar for den juridiske behandling af hjemtagelsessagerne, der ligesom de øvrige UKA-sager alle behandles ved retten i Sønderborg:

»Vi er med fra første færd. Lige så snart vi kontaktes af en udenlandsk myndighed, undersøger vi, om de anholdte kan knyttes til Danmark, og sørger i givet fald for at få dem varetægtsfængslet in absentia. Vi laver også udkastet til den europæiske arrestordre, som statsadvokaten skal godkende, før Justitsministeriet kan udstede den – og vi kan gå i gang med selve udleveringen,« fortæller Anne Rasmussen og frem-

hæver ligesom Palle Linné den nye centralisering som en fordel:

»Ja, man kan godt sige, at vi har fået en del rutine i disse procedurer.«

Når den anholdte rent fysisk er blevet varetægtsfængslet, er det også Anne Rasmussens advokatur, der følger sagen helt til dørs.

»Hvis gerningsstedet er i vores politikreds, sender vi den selv i retten og afslutter den der. Hvis det er en anden politikreds, laver vi både anklageskrift, bevisfortegnelse og procedurenotat, så vi kan overlevere en grydeklar sag til den kreds, hvor sagen hører hjemme. Og somme tider skal arbejdet speedes lidt op. Den tid, den anholdte har været frihedsberøvet i udlandet, har betydning for, hvor længe den pågældende kan være varetægtsfængslet her i landet set i forhold til den straf, vedkommende forventes idømt,« noterer Anne Rasmussen. ●

TÆT SAMARBEJDE MED POLITIET SIKRER SYDØSTJYSK EFFEKTIVITET

Anklagemyndigheden arbejder 10 procent mere effektivt end før politi-reformen, og anklagerne i Sydøstjylland hører til landets mest effektive. Det bunder i et tæt samspil, hvor anklagerne stiller krav til politiets rapporter. Men det handler også om at parre medarbejdere og opgaver præcist, forklarer chefanklageren.

Anklagere, der giver politifolk feedback på deres afhøringer og efterforskninger i særlige skemaer. Advokaturchefer, der mødes med politiinspektører for at finjustere samarbejdet. Og brug af studentermedhjælpere og medarbejdere, der flytter sig med opgaverne, når de skifter.

De tre konkrete tiltag nævner chefanklager Claus Henrik Larsen, når han skal forklare, hvad der har gjort anklagerne i Sydøstjyllands Politi til et eksempel på anklagemyndighedens forbedrede effektivitet.

»Vi har gjort samarbejdet med politiet endnu tættere. For anklagerne er det afgørende vigtigt, at politiets afhøringsrapporter har så høj kvalitet, at anklagerne med det samme kan afgøre, om de skal rejse tiltale eller slutte en sag. Det kræver, at vi tydeligt fortæller politifolkene, hvad vi forventer af deres rapporter,« siger Claus Henrik Larsen.

Derfor mødes anklagemyndighedens advokaturchefer jævnligt med kredsens politiinspektører.

»Vi aftaler blandt andet, at politiets mellemledere fokuserer mere på at kontrollere kvaliteten af de menige politifolks arbejde, så vi er sikre på, at det rigtige kommer med i rapporterne, og at de ikke bruger kræfter på unødvendige ting,« siger Claus Henrik Larsen

NÅR AFHØRINGSRAPPORTER MANGLER DETALJER

De sydøstjyske anklagere giver masser af feedback til deres samarbejdspartnere i politiet, forklarer chefanklageren.

»Anklagerne samler læring og sender feedback-skemaer tilbage til politiet, og det gælder både for enkelte sager og medarbejdere, og når vi ser fejl gentage sig. På den måde finder vi ud af, hvordan vi kan gøre tingene bedre.«

To eksempler er tyveri af biler og hærværk. Her opdagede advokaturcheferne, at andelen af sager, der førte til domfældelse, faldt. Derfor mødtes de med politiinspektørerne.

»Vi diskuterede, hvad der gik godt og skidt i retten. I sagerne om hærværk drejede det sig typisk om, at vi manglede nogle detaljer i afhøringerne. Hvis den tiltalte i retten springer fra den tilståelse, han har afgivet som sigtet, skal der være nogle detaljer at arbejde med for anklageren,« siger Claus Henrik Larsen.

DE ERFARNE ANKLAGERE FÅR DE SVÆRE SAGER

Den sydøstjyske anklagemyndighed brugte i 2011 i gennemsnit 5.619 lønkroner på at rejse en vægtet tiltale – det vil sige en tiltale i en almindelig voldssag – og dermed ligger kredsen i top på linje med anklagerne hos Syd- og Sønderjyllands Politi. Nordsjællands Politi kom ud med et endnu lavere tal, men det skyldes en enkelt økonomisk sag med flere tusinde forhold, der vred statistikken skæv.

GENNEMSITLIG VARIGHED AF 20 % ÆLDSTE SIGTELSE		
	Ultimo 2011	Ultimo 2010
Nordjyllands Politi	567	574
Østjyllands Politi	923	906
Midt- og Vestjyllands Politi	677	1.367
Sydøstjyllands Politi	704	840
Syd- og Sønderjyllands Politi	714	758
Fyns Politi	573	680
Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi	650	783
Midt- og Vestsjællands Politi	726	821
Nordsjællands Politi	629	811
Københavns Vestegns Politi	866	957
Københavns Politi	898	904
Hele landet	771	926

- ← En anden årsag til den sydøstjyske effektivitet, som kredsens forbedrede med 12 procent i forhold til 2011, er ifølge chefanklageren, at de parrer medarbejderne og opgaverne meget præcist. For eksempel trak anklagemyndigheden på 10 jurastuderende i 2011.

»Vi gearer forbruget, så opgaver, kompetencer og udgiftsniveau passede sammen. Vi sætter de unge til de lettere sager og de mere erfarne til de svære sager. Studentermedhjælperne hjælper anklagerne med at løse opgaver som små, lette straffesager og sager om aktindsigt,« siger Claus Henrik Larsen.

NÅR MEDARBEJDERNE ANGRIBER OVER HELE BANEN

Han roser også sine medarbejdere for at være fleksible, fordi de er klar til at flytte sig, når opgaverne skifter. Han sammenligner det med hollandsk fodbold.

»Når politiet kører aktioner om organiseret kriminalitet, rykker vi medarbejdere over til det område. Det svarer til at spille hollandsk fodbold, hvor alle mand angriber eller forsvaret over hele banen. Vi snakker meget om det stærkeste hold, og at vi ikke har stive faggrænser,« siger chefanklageren.

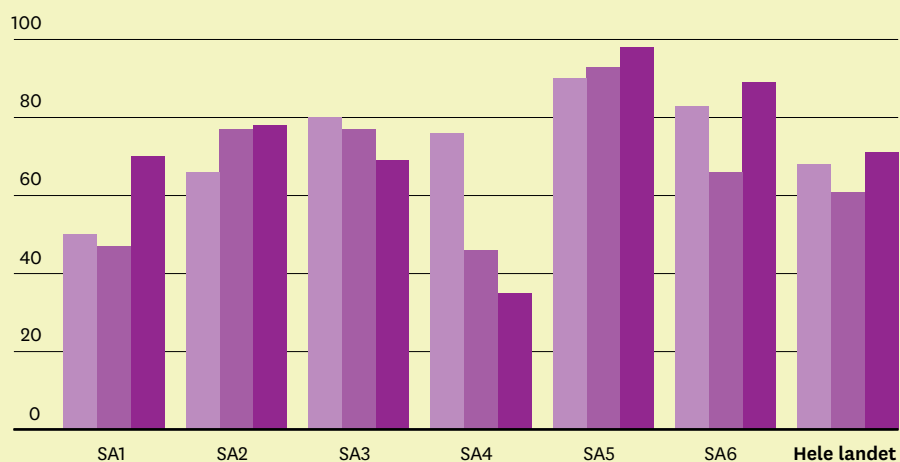
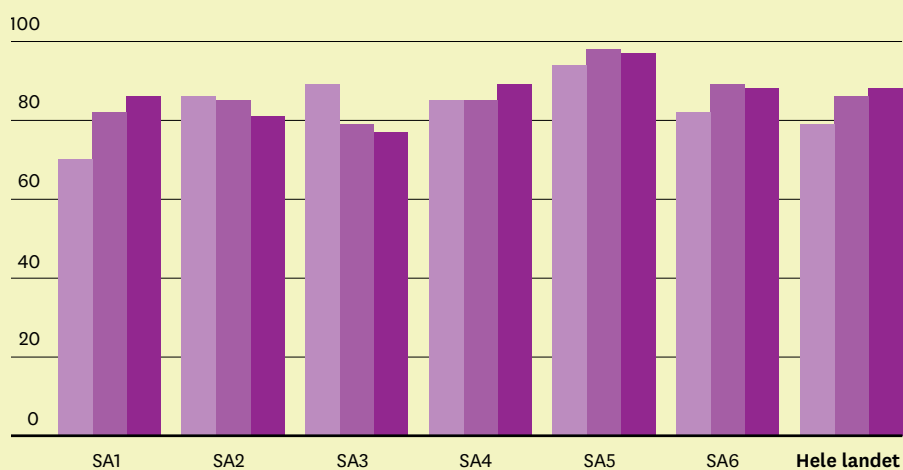
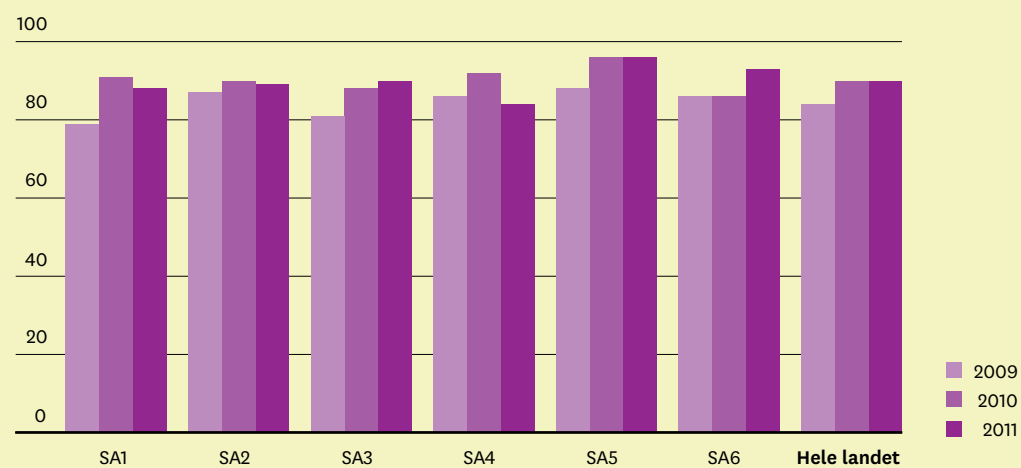
Han er også klar over, at det administrative personale i 2011 ydede en indsats ud over det normale.

»De er meget hårdtarbejdende og selvkørende, og vi har erkendt, at vi må øge omkostningerne, for de kan ikke blive ved at løbe så hurtigt,« siger Claus Henrik Larsen og oplyser, at den sydøstjyske anklagemyndighed i 2012 ansatte fire ekstra administrative medarbejdere.

STATSADVOKAT: SYDØSTJYLLAND VISER VEJEN

Den høje effektivitet i Sydøstjylland illustrerer ifølge statsadvokat Svend Larsen den udvikling, som anklagemyndigheden har gennemgået, siden politireformen trådte i kraft 1. januar 2007.

»Sydøstjylland er en mønsterkreds på dette område og et godt eksempel på, hvor godt vi har fået styr på det, vi laver. Når de kigger på domfældelsesprocenter inden for tyveri af biler eller hærværk og finder, at de bør forbedre sig, er det et udtryk for et overskud, som bunder i, at der grundlæggende er styr på produktionen af sager,« siger Svend Larsen. ●

ANDEL AF POLITIKLAGENÆVNSSAGER, DER ER BLEVET BEHANDLET INDEN FOR 120 DAGE**ANDEL AF ERSTATNINGSSAGER, DER ER AFGJORT INDEN FOR 60 DAGE****ANDEL AF KLAGESAGER, DER ER AFGJORT INDEN FOR 60 DAGE**

2009
2010
2011

JAGTEN PÅ DEN EFFEKTIVE ARBEJDS DAG

Anklagemyndighedens ansatte vil undgå spildtid og blive mere effektive i deres arbejdsdag. Usædvanligt mange anklagere og administrative medarbejdere søgte endagskurser i effektiv mødeledelse og personlig effektivitet.

På det ene kursus lærer deltagerne at styre møder effektivt, så ingen mødedeltager spilder tiden med at spekulere over, hvorfor man er indkaldt til møde. På det andet kursus får de konkrete kneb til at blive mere effektive i deres arbejdsdag og prioritere mellem dagens opgaver, der ved første blik haster lige meget.

Men fælles for de to kurser er, at de har vist en overraskende stor lyst blandt medarbejderne til at få styr på arbejdsdagens timer. Det mener specialkonsulent Lene Bang Rasmussen fra Rigsadvokatens HR-afdeling.

»Det var helt overvældende, så vi har måttet lave ekstra hold på begge kurser, og vi havde stadig folk på ventelister ind i 2012. Til det første kursus i personlig effektivitet i 2011 fik vi

cirka 100 ansøgninger, og vi fik 75 ansøgninger, da vi satte kurset ind i vores katalog for 2012,« siger Lene Bang Rasmussen.

Hun mener, at den store søgning afspejler, at medarbejderne er trætte af at spille tid i en hverdag, hvor de bliver målt på deres resultater. Kurset i effektiv mødeledelse handler blandt andet om at tilrettelægge møderne, så alle kan forberede sig bedst muligt og undgå at føle sig til overs.

»Meget arbejdstid går med møder, og mange kan sidde og tænke på, hvorfor de er med til mødet, og hvad de kan bidrage med. Så kurset handler om at skabe fælles fodslag om en mødekultur med bedre dagsordener, så deltagerne ved, hvad der skal ske på mødet, og så de ken-

ANTAL TIMER PÅ ARBEJDSFORM PR. VÆGTET TILTALE

	Sagsbehandling og bistand under efterforskninger	Retsmøder under efterforskning	Sagsbehandling vedrørende tiltale	Domsforhandling inkl. tilståelses-sager	Efterfølgende sagsbehandling	I alt
Nordjylland	0,61	0,29	3,40	2,17	0,16	6,62
Østjylland	0,60	0,33	3,75	1,76	0,19	6,64
Midt- og Vestjylland	0,85	0,26	3,58	1,47	0,16	6,32
Syddøstjylland	0,64	0,31	4,42	1,59	0,18	7,14
Syd- og Sønderjylland	0,79	0,30	3,20	1,20	0,19	5,68
Fyn	0,62	0,28	3,87	1,61	0,17	6,55
Sydsjælland og Lolland-Falster	0,55	0,49	4,07	1,96	0,25	7,33
Midt- og Vestsjælland	0,74	0,51	2,93	2,10	0,25	6,53
Nordsjælland	0,43	0,39	2,00	1,52	0,29	4,63
Københavns Vestegn	0,67	0,36	3,09	1,95	0,22	6,28
København	1,10	0,72	3,05	2,36	0,26	7,49
Samlet resultat	0,74	0,42	3,31	1,89	0,23	6,59

Kilde: POLTID og Polis.

der de enkelte dagsordenspunkters indbyrdes prioritering. Underviseren prikker til deltagerne med spørgsmålet: Er det i orden at gå fra et møde, hvis kun de to første punkter på dagsordenen er relevante for dig?» siger Lene Bang Rasmussen.

Rigsadvokaten har efterfølgende målt effektiviteten af kurset ved at spørge deltagerne, om de har kunnet bruge det, de lærte, i deres hverdag. Efter det første kursus i marts 2011 svarede 93 procent 'i høj grad' eller 'i meget høj grad', og flere fremhævede rådene omkring præcise mødeindkaldelser, hvor mødelederen sætter tidsrum på hvert punkt og specificerer, hvordan de enkelte deltagere skal forberede sig.

ADVOKATURCHEF LÆRTE AT STYRE MØDER BEDRE

Jakob Beyer, der er advokaturchef i Fyns Politi, hæftede sig ved, hvor vigtigt det er at forberede møder præcist.

»Hvis man indkalder til et møde, hvor punktet konfiskation indgår, aner ingen, hvad det handler om. Men hvis man skriver, at vi skal diskutere en bestemt dom om konfiskation, at man forventer, at deltagerne har læst dommen, og i øvrigt skriver, hvilke opgaver de forskellige mødedeltagere har, er der større chance for, at folk møder velforberedte,« siger Jakob Beyer.

Han bruger også rådet om at sætte bestemte tidsrum af til hvert mødepunkt.

»Hvis man fra starten ser, at der er afsat 10 minutter til at diskutere et punkt og nå frem til en beslutning, tager folk ansvar for at overholde tidsplanen. Man kan også sætte folk på de forskellige punkter, så nogle kan komme og gå, men det må ikke forstyrre mødet,« siger Jakob Beyer.

FORSTYRRELSE STJÆLER TID OG KONCENTRATION

På kurset i personlig effektivitet lærer deltagerne at tackle ting, der kan stresses i hverdagen.

»Oftentimes har man fornemmelsen, at alt haster lige meget, men med kurset giver vi nogle tips til, hvordan man kan prioritere sine opgaver bedre. Og så handler det meget om arbejdsrutiner, og hvordan man undgår tidsrøverne, som forstyrrer,« siger Lene Bang Rasmussen. Forstyrrelser kan nemlig være særlig kostbare for anklagere, der sidder med komplekse straffesager.

»Det tager typisk op til 20 minutter at komme tilbage til den samme grad af koncentration, når man som anklager sidder fordybet i en straffesag og bliver forstyrret af kolleger eller af telefoner,« siger Lene Bang Rasmussen.

Deltagerne lærer blandt andet at bruge mind maps til at skaffe sig et visuelt overblik over arbejdsdagens opgaver, og de får et indtryk, af hvor gode de er til at sige fra over for forstyrrelser.

»Nogle skal måske lære, at deres kolleger ikke ser dem som sure, fordi de sætter en mærkat på døren om, at de ikke vil forstyrres,« siger Lene Bang Rasmussen, der betegner kurset som et skud inspiration til at omlægge sine vaner.●

10 SAGER I HØJESTERET GAV KLARHED OM STRAFFE I VÅBENSAGER

10 våbensager i Højesteret skulle der til for at få styr på straffniveaulet, efter at Folketinget havde ændret reglerne og forhøjet straffene for ulovlig våbenbesiddelse under særligt skærpende omstændigheder.

Så skulle det være nogenlunde klart, hvordan landets anklagere skal behandle sager om ulovlig våbenbesiddelse, efter at Folketinget ændrede på strafferammer og betingelser.

Efter i alt 10 sager om skydevåben i Højesteret på lidt over et år har Højesteret givet klar besked om, hvornår anklagemyndigheden skal rejse tiltale efter straffeloven, og hvornår en sag skal behandles efter våbenloven.

»Højesterets domme viste, at der skulle helt særlige omstændigheder til for at straffe ulovlig våbenbesiddelse med mere end et års fængsel. Desuden viste dommene, at der skal noget særligt til, hvis man skal dømmes efter straffeloven for at have våben på bopælen,« siger vicesstatsadvokat Eva Rønne.

Uklarheden opstod, efter at Folketinget i juni 2009 under bandekrigen strammede reglerne ved at hæve strafferammen til seks år og indføre en minimumsstraf på et års fængsel i sager, hvor omstændighederne er særligt skærpende.

»Folketinget flyttede bestemmelser fra våbenloven til straffelovens paragraf 192 a, og vi var nødt til at få afklaret, hvad det betød for straf-

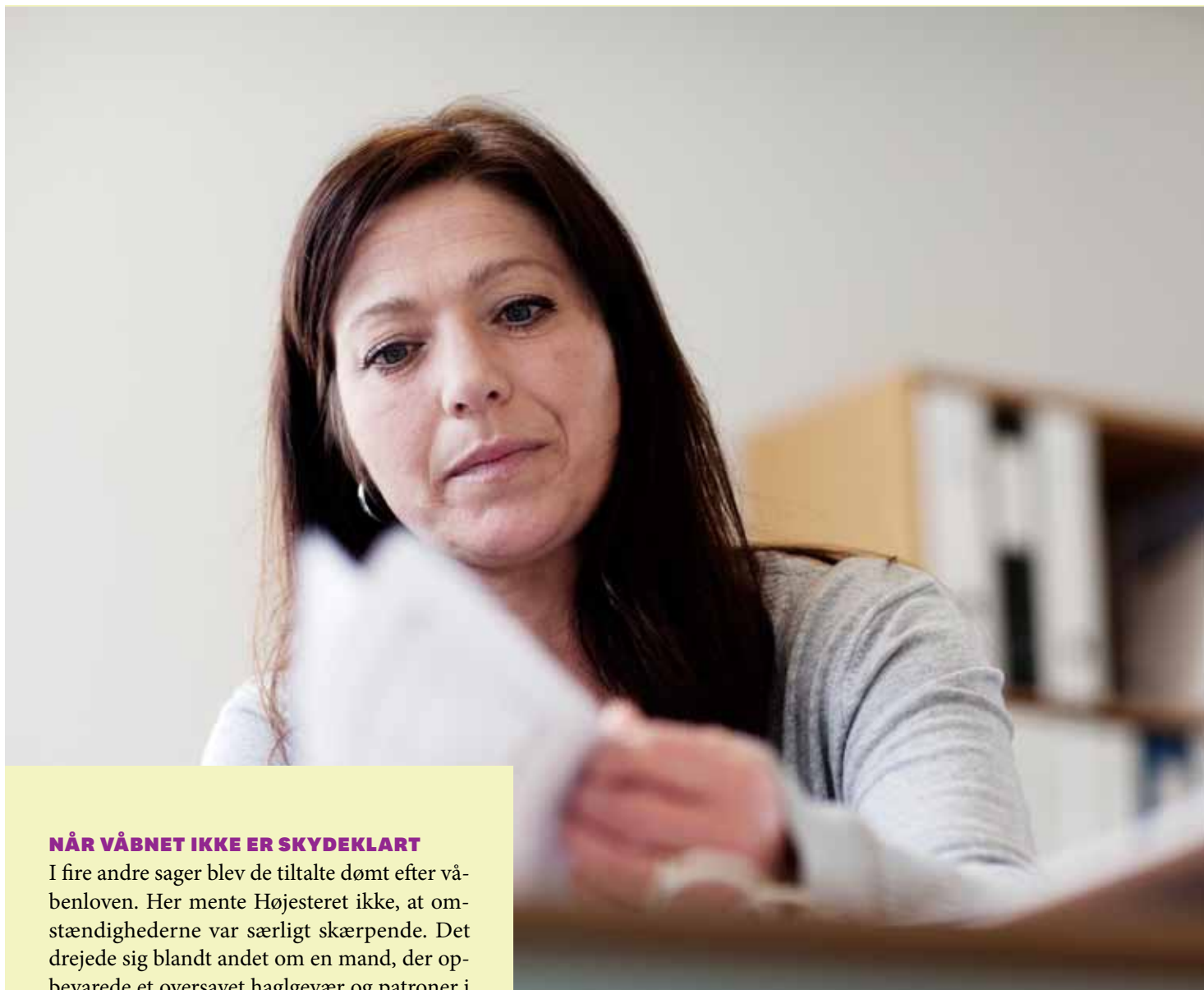
fenes længde. I en årrække havde det været beskrevet i forarbejder til lovene, hvad det betød for straffen, om man havde våbnene med på et offentligt sted eller opbevarede dem hjemme, og om man havde ammunition til dem eller ej,« siger Eva Rønne.

DET STORE SPØRGSMÅL: SKÆRPENDE ELLER SÆRLIGT SKÆRPENDE OMSTÆNDIGHEDER?

Efter våbenloven straffes personer med bøde eller fængsel indtil fire måneder og under *skærpende omstændigheder* med fængsel indtil to år. Ifølge straffelovens paragraf 192 a, stk. 1, skal personer, der besidder våbnene under *særligt skærpende omstændigheder*, straffes med fængsel fra et år indtil seks år. Men hvornår er omstændighederne skærpende eller særligt skærpende? Det var der brug for at få afklaret, forklarer Eva Rønne.

Otte af højesteretssagerne drejede sig derfor om våbenbesiddelse på bopælen, hvor retten skulle afgøre, om omstændighederne var særligt skærpende, eller om den pågældende skulle dømmes efter den mildere våbenlov.

»I fire af de otte sager var omstændighederne særligt skærpende, mente Højesteret. En havde et ladt våben under hovedpuden, en anden var tidligere Bandidos-mand, og en tredje havde tilknytning til et kriminelt miljø. En fjerde havde et oversavet haglgevær, og sådan et har intet lovligt formål. Du kan ikke skyde til måls med det. Han fik et år og tre måneder, blandt andet fordi han tidligere var straffet for ulovlig våbenbesiddelse,« siger Eva Rønne.

NÅR VÅBNET IKKE ER SKYDEKLART

I fire andre sager blev de tiltalte dømt efter våbenloven. Her mente Højesteret ikke, at omstændighederne var særligt skærpende. Det drejede sig blandt andet om en mand, der opbevarede et oversavet haglgevær og patroner i et hulrum bag et spejl i badeværelset. Retten mente, at våbnet var så besværligt at få fat i, at omstændighederne ikke var særligt skærpende. Så manden fik fire måneders fængsel efter våbenloven.

I en anden sag fik en mand seks måneders fængsel for at have en lille pencilsten uden ammunition på bopælen, og samme straf fik en mand, der opbevarede to jagtvåben uden ammunition – et haglgevær og en riffel – på et loftsrum i sin garage. Højesteret mente også, at omstændighederne ikke var særligt skærpende for en mand, der opbevarede en funktionsduelig pistol fra anden verdenskrig, blandt andet fordi pistolen var skilt ad.

ANKLAGERE SENDTE MANGE AFGØRELSE TIL RIGSADVOKATEN

Eva Rønne forklarer, at Rigsadvokaten to gange har måttet ændre sine interne retningslinjer for behandling af våbensager. Første gang efter lov-

ændringen i 2009 og siden efter afgørelserne i Højesteret.

I 2009 bad Rigsadvokaten landets anklagere om at indsende alle afgørelser i våbensager for at få et overblik over de tilfælde, hvor der kunne være tvivl, om anklageren skulle rejse tiltalen efter våbenloven eller straffeloven.

»Vi fik mange sager, og vi måtte efter de første sager i Højesteret fjerne en del sager som eksempler fra vores vidensbase, fordi de ikke længere afspejlede gældende ret.« ●

NÅR EN RUS KRÆVER GODE TYGGEMUSKLER

Rigsadvokaten undersøgte i 2011 straffniveauet i sager om khat og vurderede, at der ikke er behov for at skærpe straffniveauet, da stoffet kun er mildt euforiserende. En sammenligning med blandt andet Sverige viste, at handel med khat straffes hårdere i Sverige, men det gælder generelt for narkotikaforbrydelser.

En misbruger af khat tygger typisk et kilo blade og stængler af busken i døgnet, men stoffet er så mildt, at misbrugeren kun får, hvad der svarer til 0,1 gram amfetamin.

Det er en del af baggrunden for, at Rigsadvokaten i 2011 konkluderede, at der ikke er behov for at ændre på straffniveauet i sager om khat, som især bruges af herboende somaliere.

»Du skal tygge meget af det, og det virker først efter en time eller halvanden. De kemiske stoffer ligner amfetamin, men det er meget mildere,« siger vicesstatsadvokat Ingeborg Gade.

I forbindelse med en debat om, hvorvidt Danmark straffede tilstrækkelig hårdt i sager om khat, blev der peget på, at straffene i Sverige var væsentligt strengere. Derfor indhentede Rigsadvokaten oplysninger om straffene i sager om khat i Norge og Sverige. Svenskerne straffer meget hårdere end Danmark i sager om khat, mens det norske straffniveau ligner det danske.

»I Danmark fastsætter retterne strengere straffe ved narkotikaforbrydelser vedrørende særligt farlige eller skadelige stoffer som for eksempel heroin, kokain og amfetamin. Khat er hidtil blevet anset for et mindre farligt eller skadeligt stof, og vi har ikke kendskab til nye oplysninger om khats farlighed, der giver grundlag for en anden vurdering. Heller ikke i Sverige og Nor-

ge. Men svenskerne straffer generelt væsentligt hårdere i sager om narkotika, end vi gør,« siger Ingeborg Gade, der oplyser, at khat er et lovligt stof i Storbritannien og Holland, der begge har mange borgere af somalisk herkomst.

DANSKE ANKLAGERE BRUGER SCHWEIZISKE TAL

En undersøgelse fra universitetet i Bern i Schweiz viser, at virkningen af 340 kilo frisk khat svarer til 36 gram amfetamin. Det vil sige, at en misbruger, der på en dag tygger et kilo af planten, får, hvad der svarer til 0,1 gram amfetamin.

TRE ÅRS FÆNGSEL FOR 14 TONS KHAT

En mand med somaliske rødder fik i 2010 to og et halvt års fængsel ved Retten i Odense for at have modtaget næsten 14 tons khat og videresolgt størstedelen af det.

Østre Landsret skærpede i 2011 straffen til tre år. Manden og en hjælper blev anholdt, efter at et vidne havde set dem og to andre mænd omlæsse op mod hundrede sække med halvandet tons khat i en fynsk skov.

Desuden fandt politiet regnskaber og sms'er om leveringsaftaler for 12,3 tons khat i mandens mobiltelefon.

Bagmænd importerer typisk khat fra det østlige Afrika med fly til Storbritannien eller Holland, hvorefter de sender det videre med lastbiler.

Rigsadvokaten har brugt tallene til at præcisere, hvornår anklagere bør rejse tiltale efter straffelovens bestemmelser om grov narkotikakriminalitet i stedet for efter lov om euforiserende stoffer.

»Ved amfetamin skal der rejses tiltale efter straffeloven, når der er tale om 50 gram. Og da 50 gram amfetamin svarer til cirka 500 kilo khat, har vi bedt kredsene om at rejse tiltale efter straffeloven, når det drejer sig om partier af khat på cirka 500 kilo og derover,« siger Ingeborg Gade.

Desuden har Rigsadvokaten præciseret, hvornår besiddelse af khat ikke længere kan anses for at være til eget forbrug.

»En typisk misbruger kan tygge et kilo khat om dagen, og da khat stort set har mistet sin euforiserende virkning 72 timer efter høsten, kan besiddelse af 3 kilo khat og derover ikke anses for at være til eget forbrug,« siger Ingeborg Gade, der har bedt politikredsene indsende endelige domme i sager om khat, sådan at Rigsadvokaten også i 2012 kan følge strafniveauet i sager om khat. ●

DYRERE AT OVERTRÆDE FÆRDSLSLOVEN

Bøderne for en lang række overtrædelser blev hævet, så niveauet nu både er mere præventivt og i overensstemmelse med løn- og prisudviklingen. Og efter forslag fra Rigsadvokaten skelnes der nu mellem almindelige overtrædelser og særligt trafikfarlige forseelser.

Hvorfor skal det kun koste 500 kroner at køre uden sikkerhedssele, når afgiften for at parkere ulovligt er 510 kroner? Hvorfor skal det koste 500 kroner at cykle over for rødt lys, når afgiften for at køre S-tog uden gyldig billet er 750 kroner? Og er det overhovedet præventivt, at en standardbøde for forseelser i trafikken blot er på 500 kroner?

Det var blot nogle af de spørgsmål, som Rigsadvokaten stillede sig selv, da Justitsministeriet i 2009 gik i gang med at justere færdselsloven og bad Rigsadvokaten komme med forslag til nye bødetakster.

Langt de fleste havde været uændret siden 2000, og Rigsadvokatens redegørelse var grundlaget for de ændringer, der blev præsenteret i det endelige lovforslag.

SÆRLIGT TRAFIKFARLIGE

Udgangspunktet for Rigsadvokatens opgave var, at de faste minimumsbøder på 500 kroner ikke havde fulgt den almindelige pris- og lønudvikling. Efter grundige vurderinger foreslog man at hæve minimumstaksten for motorkøretøjer til 1.000 kroner og 700 kroner for blandt andet fodgængere og cyklister.

»Men samtidig kiggede vi også på karakteren af de enkelte typer forseelser og foreslog højere takster for nogle af dem, der i særlig grad er trafikfarlige eller handler om sikkerhed. For eksempel kørsel uden sikkerhedssele, hvor vi foreslog, at det skal straffes med 1.500 kroner. Og i forhold til cyklister, der kører over for rødt eller taler i mobiltelefon, anbefalede vi en bøde på 1.000 kroner,« fortæller senioranklager Birgitte Eiriksson, der var med til at lave redegørelsen.

Kulegravningen af mange forskellige bødestørrelser dokumenterede også, at forseelser, der koster et klip i kørekortet, blev straffet med bøder på mellem 500 og 1.500 kroner. Her skønnede Rigsadvokaten, at det var hensigtsmæssigt med et ensartet niveau og foreslog, at alle disse forseelser – bortset fra hastighedsoverskridelser, der har deres egen bødepakke – koster 2.000 kroner.

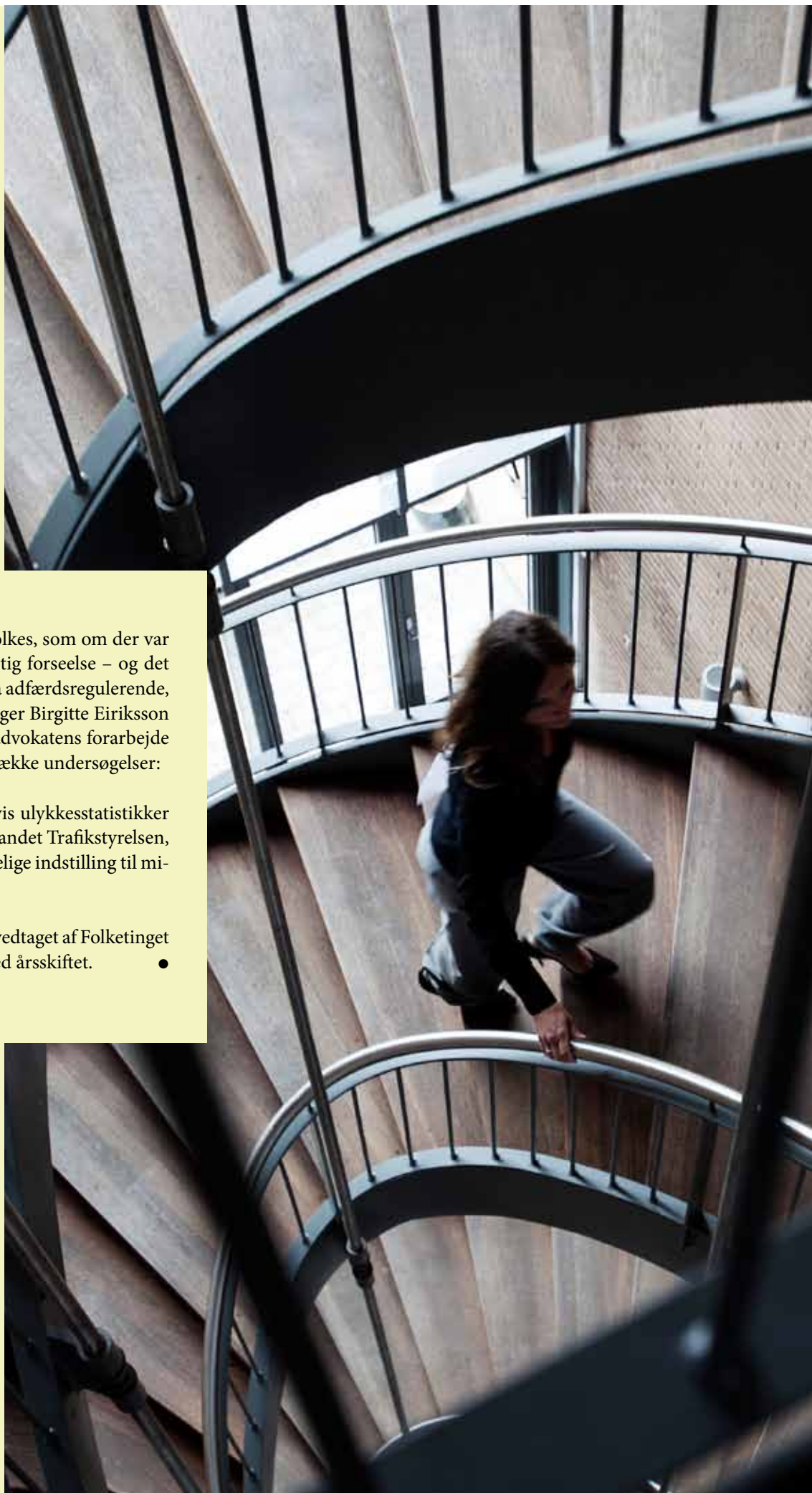
DET SKAL VÆRE MERE PRÆVENTIVT

»Det var vigtigt for os at signalere, at der er forskel på forseelser. Nogle overtrædelser er farligere end andre og skal koste mere. Samtidig var det også vigtigt at lande på et niveau, som betyder, at bøden har en endnu mere præventiv effekt. Det var vores opfattelse, at en bøde på

blot 500 kroner kunne tolkes, som om der var tale om en bagatelagtig forseelse – og det dur ikke i en lov, der er så adfærdsregulerende, som færdselsloven er,« siger Birgitte Eiriksson og understreger, at Rigsadvokatens forarbejde baserede sig på en lang række undersøgelser:

»Vi studerede eksempelvis ulykkesstatistikker og talte også med blandt andet Trafikstyrelsen, før vi afleverede den endelige indstilling til ministeriet.«

De nye bødetakster blev vedtaget af Folketinget i 2011 og trådte i kraft ved årsskiftet. ●

ANKLAGEMYNDIGHEDENS STRATEGI

Med indgangen til 2010 iværksatte anklagemyndigheden den strategi, som frem mod 2015 definerer de fire overordnede hovedområder, vi navnlig vil fokusere på.

Under overskriften 'En stærk anklagemyndighed' er de fire hovedområder 'ledelse', 'it', 'arbejdsmetoder' og 'kommunikation'. Inden for hvert af disse fire områder er der defineret en række mål og opgaver, som alle skal iværksættes i løbet af de fem år.

Ud over nye initiativer fastholder strategiplanen også en lang række af processerne fra den udviklingsplan, der definerede målene for anklagemyndigheden i de første tre år efter reformen.

Strategiplanens overordnede pejlemærker i forhold til ledelse handler om at udvikle bedre ledelsesværktøjer og styrke ledere inden for strategisk ledelse, driftsledelse og personaleledelse.

Inden for it-området skal der i løbet af de fem år udvikles tværgående it-systemer, som understøtter et effektivt samarbejde med politiet, domstolene og kriminalforsorgen. Samtidig vil anklagemyndigheden arbejde på at udstyre alle anklagere med tidssvarende personlige it-redskaber og udvide adgangen til opdateret faglig viden.

Under det tredje hovedområde vil anklagemyndigheden i samarbejde med politiet og domstolene bruge Lean til fortsatte forbedringer af arbejdsmetoderne – blandt andet gennem udbredelse af 'bedste praksis'. Desuden skal der fastlægges kvalitetsstandarder, som sikrer, at både små og store sager bliver behandlet med den rigtige kvalitet.

I forhold til kommunikation handler pejlemærkerne om at give letforståelig information om straffesagsprocessen og klar besked om anklagemyndighedens afgørelser. Desuden vil anklagemyndigheden styrke kommunikationen over for offentligheden.

Hvert år udpeger anklagemyndigheden en række konkrete indsatser. Skemaet på side 95 er en oversigt over status for de vigtigste indsatser.

TRE STRATEGISKE PEJLEMÆRKER

Anklagemyndighedens strategiplan for 2010-2015 er udarbejdet efter input fra i alt 170 medarbejdere og ledere fra anklagemyndigheden og politiet, som deltog i et seminar, hvor en lang række temaer og ideer blev diskuteret. Planen indeholder tre overordnede målsætninger, som sætter retningen frem mod 2015.

- **FORBEDRET KVALITET OG EFFEKTIVITET:** Vi vil arbejde på at styrke kvaliteten og effektiviteten, både af vores eget arbejde og af den ydelse, som den samlede straffesagsskæde – politi, anklagemyndighed, domstole og kriminalforsorg – leverer.
- **ÅBEN OG SERVICEMINDED MYNDIGHED:** Målet er, at forurettede og vidner oplever en bedre service, og at omverdenen oplever en mere åben anklagemyndighed.
- **ATTRAKTIV ARBEJDSPLADS MED KOMPETENTE MEDARBEJDERE:** Vi vil arbejde for at blive en endnu bedre arbejdsplads, og vi forventer, at vores medarbejdere løbende udvikler sig og bliver endnu dygtigere. Målet er at blive en af de allermest attraktive juridiske arbejdspladser.

LEDELSE

KONKRETE INDSATSER		TIDSRAMME	STATUS
Lederevaluering	Systematisk lederevaluering.	December 2010	Alle ledere i anklagemyndigheden har i 2011 gennemført opfølgingsmøder med medarbejdere på baggrund af lederevaluering gennemført efteråret 2010. Anklagemyndighedens driftsledere har i 2011 gennemført lederudviklingssamtale med deres egen leder. Ledelsesevaluering gentages i 2012.
Lederudvikling	Måltrettet og systematisk udvikling af professionel ledelse af kommende og nuværende ledere.	December 2011	Alle ledere har i 2011 gennemført kursus i driftsledelse. I 2012 udarbejder vi sammen med Rigspolitiet en model for ledelsesudvikling med basis i Leadership Pipeline og et lederudviklingsforløb for topledelsen.
Systemunderstøttet driftsledelse – I	Udvikling af et nyt ledelsesinformationssystem, der blandt andet muliggør måling på advokaterniveau – Qlik-View.	2011	Gennemført implementering af ledelsesinformationssystem med applikationer til blandt andet produktionsstyring og lagerstyring i den lokale anklagemyndighed samt ressourcestyring i Rigsadvokaten og statsadvokaturerne.
Systemunderstøttet driftsledelse – II	Anklagemyndigheden udvikler ny sagsvægtsmodel til ressourcestyring, der tager højde for blandt andet retsarbejde.	2011	Gennemført og anvendt til ressourcefordeling for 2012.

IT

Forbedret adgang til internet	Forbering af internetadgang fra den enkeltes arbejdsplads.	December 2010	Gennemført i Rigsadvokaten og statsadvokaturerne. I politikredsene fortsat ikke tilfredsstillende internetadgang.
It-redskaber til alle anklagere	It-redskaber til personlig effektivitet hos anklagerne, herunder onlinekalender, bærbar computer og opkobling til internettet.	Afventer pilotprojekt	Medarbejdere i Rigsadvokaten og statsadvokaturerne er udstyret med bærbare computere foråret 2012. Pilotprojekt i politikredsene gennemføres i 2012.

ARBEJDSMETODER

Lean som arbejdsform I	Rigsadvokaten og Syd- og Sønderjyllands Politi gennemfører et gennemgribende Lean-projekt, som omfatter hele politikredsens straffesagsbehandling.	2011	Gennemført. Produktivitetsforbedring på over 10 procent afledt af projektet.
Lean som arbejdsform II	Rigsadvokatens Lean-enhed bistår med mindst fire større Lean-projekter i landets politikredse.	2011-2012	Igangværende. 1) Lean i hovedstationen ved Nordjyllands Politi og tre øvrige stationer. 2) Ny sagsstyringsmodel udviklet til Midt- og Vestsjællands Politi, implementering i lokalpolitiet igangsættes i efteråret 2012. 3) Gennemgribende reform af arbejdsform og sags- og opgavestyring i hele politikredsen igangsat i Midt- og Vestsjællands Politi. Modellen implementeret på en lokalstation, forventes implementeret på seks øvrige stationer i 2012. 4) Lean af arrestantsager igangsat, pilotprojekter i Fyns Politi og Sydsjælland og Lolland Falsters Politi i både anklager- og politisøjle forventes igangsat juli 2012.
Specialisering	Anklagemyndigheden etablerer ny karrierevej for særligt fagligt dygtige medarbejdere ("specialanklager").	2011	Gennemført. Anklagemyndigheden har i foråret 2012 ansat 15 specialanklagere. Der er indført nye jobprofiler og titler pr. 1. januar 2012.
Øget deling af viden I	Anklagemyndighedens Vidensbase version 2.0 bliver udbygget med fire nye emneområder. Der etableres direkte adgang til eksterne databaser.	2011	Gennemført. Anklagemyndighedens Vidensbase rummede ved udgangen af 2011 i alt 12 emneområder.
Øget deling af viden II	Rigsadvokaten gennemfører et serviceeftersyn af den faglige kommunikation og forbereder en modernisering af "Meddelelser fra Rigsadvokaten" og 'Rigsadvokaten Informerer'.	2011-2013	Koncept implementeret. Arbejdet med at udfylde rammerne for anklagerfaglig formidling igangsat.
Øget deling af viden III	Vidensbasen på AnklagerNet udbygges med et kompetencemodul, så man let kan finde en kollega med særlig viden.	2011	Gennemført.
Kvalitetsudvikling I	Forberedelse af systematiske brugerundersøgelser.	2011-2012	Koncept for domstolenes eksterne kvalitetsvurdering ved at blive fastlagt. Pilotprojekter ventes gennemført i 2. halvdel af 2012 i samarbejde med domstolene.
Kvalitetsudvikling II	Pilotprojekter i politikredsene og i SØK med udgangspunkt i seks kvalitetstemaer.	2011-2012	Syv pilotprojekter igangsat i 2011 og videreført i 2012.

KOMMUNIKATION

Anklagemyndigheden i medierne	Der udarbejdes en ny mediepolitik for hele anklagemyndigheden.	December 2011	Gennemført. 'Vejledning i mediekontakt på straffesagsområdet' udsendt til politi og anklagemyndighed januar 2012.
Bedre breve	Modernisere anklagemyndighedens brevskabeloner, brochurer m.v. til vidner og forurettede, så de bliver klare og letforståelige.	2011-2012	Der er færdiggjort brevskabeloner, brochurer m.m. Der er udarbejdet en skrivevejledning til alle anklagere i anklagemyndigheden, og der er gennemført kursusforløb. Modul forberedt til lancering på anklagemyndighedens nye hjemmeside www.anklagemyndigheden.dk, der forventes at åbne i september 2012.
Ny hjemmeside for anklagemyndigheden	Rigsadvokaten lancerer en ny hjemmeside for anklagemyndigheden.	2011	Design og opbygning fastlagt. Forventes lanceret i efteråret 2012.

RIGSADVOKATEN

Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K